

Przekłady Aktów Prawnych 1(13)99

Wybrane akty prawne Federacji Rosyjskiej

Biuletyn
Biura Studiów i Ekspertyz
Kancelarii Sejmu

Przekład i redakcja: **Andrzej Kubik**
Weryfikacja przekładu: **prof. dr hab. Wojciech Sokolewicz**
Redaktor prowadzący: **Andrzej Chodyra**
Projekt okładki: **Janina Knap**

© Copyright by Kancelaria Sejmu, Warszawa 1999

ISSN 1507-9805

Opracowanie graficzne, skład i łamanie: *Biuro Studiów i Ekspertyz*
Druk i oprawa: *Wydawnictwo Sejmowe*
Warszawa, czerwiec 1999

Spis treści

<i>Wstęp</i>	4
Federalna Ustawa Konstytucyjna <i>O Rządzie Federacji Rosyjskiej</i>	5
Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej <i>O strukturze federalnych organów władzy wykonawczej</i>	31
Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej <i>O Połączonej Komisji ds. Koordynacji Działalności Ustawodawczej</i>	39
Federalna Ustawa Konstytucyjna <i>O systemie sądowym Federacji Rosyjskiej</i>	45
Ustawa Federalna <i>O podstawach finansowych samorządu terytorialnego w Federacji Rosyjskiej</i>	63
Ustawa Federalna <i>O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych</i>	81
Uchwała Rządu Federacji Rosyjskiej <i>O trybie przeprowadzania państwowej ekspertyzy religioznawczej</i>	102
Ustawa Federalna <i>O zasadach służby municypalnej w Federacji Rosyjskiej</i>	106
Ustawa Federalna <i>O walce z terroryzmem</i>	118
Opinia Rzecznika Praw Człowieka w Federacji Rosyjskiej dotycząca sprawdzenia zgodności Ustawy Federalnej <i>O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych</i> z międzynarodowymi zobowiązaniami prawnymi Federacji Rosyjskiej	137

Wstęp

Zamieszczone w niniejszym tomie teksty rosyjskich aktów prawnych mają na celu przybliżenie polskiemu czytelnikowi wybranych instytucji ustroju Federacji Rosyjskiej. Są one określone zarówno przez federalne ustawy konstytucyjne, które są odpowiednikiem ustaw organicznych, jak i przez ustawy federalne. Relacje między tymi dwoma typami ustaw są w praktyce znacznie bardziej złożone niż sugeruje to brzmienie art. 76 Konstytucji Federacji Rosyjskiej (patrz komentarz w tej sprawie: *Konstitucija Rossijskoj Fiedieraczi. Nauczno-practiczeskij kommentarij, Institut gosudarstwa i prawa Rossijskoj Akademii Nauk, red. B.N. Toporin, „Jurist”, Moskwa 1997, s. 449 i nast.*), ale jedno jest bezsporne - federalne ustawy konstytucyjne mogą być uchwalone jedynie wówczas, gdy odsyła do nich bezpośrednio konstytucja (art. 108 ust. 1). Takich odesłań (szczegółowych bądź bardziej ogólnych) jest w Konstytucji Federacji Rosyjskiej czternaście (w art. 56 ust. 1 i 2, art. 65 ust. 2, art. 66 ust. 5, art. 70 ust. 1, art. 84 p. „w”, art. 87 ust. 3, art. 88, art. 103 ust. 1, art. 114 ust. 2, art. 118 ust. 3, art. 128 ust. 3, art. 135 ust. 2 oraz art. 136 i 137).

Dotychczas zostały uchwalone następujące federalne ustawy konstytucyjne: *O Sądzie Konstytucyjnym (1994)*, *O referendum (1995)*, *O sądach arbitrażowych (1995)*, *O systemie sądowym Federacji Rosyjskiej (1996)*, *O Rządzie Federacji Rosyjskiej (1997)*. W niniejszym zbiorze publikujemy dwie z nich: *O Rządzie Federacji Rosyjskiej* oraz *O systemie sądowym Federacji Rosyjskiej*.

Zamieszczone w biuletynie tłumaczenia tekstów rosyjskich aktów prawnych są dopełnieniem przełożonych wcześniej Konstytucji FR (*Konstitucija Federacji Rosyjskiej*, Kancelaria Sejmu, Biuro Studiów i Ekspertyz, Materiały i Dokumenty nr 112) oraz Regulaminu Dumy Państwowej (*Regulamin Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej*, Kancelaria Sejmu, Biuro Studiów i Ekspertyz, Materiały i Dokumenty nr 268). Nie mają one ambicji wyczerpującej prezentacji instytucji ustrojowych i w dużej mierze są dokumentacją prac Biura.

Federacja Rosyjska
Federalna Ustawa Konstytucyjna

O Rządzie Federacji Rosyjskiej

Uchwalona przez Dumę Państwową 11 kwietnia 1997 roku
Zatwierdzona przez Radę Federacji 14 maja 1997 roku

ROZDZIAŁ I Przepisy ogólne

Artykuł 1

Rząd Federacji Rosyjskiej jako naczelnny organ wykonawczy władzy państwowej Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej jest organem władzy państwowej Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej sprawuje władzę wykonawczą Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej jest organem kolegialnym, stojącym na czele jednolitego systemu władzy wykonawczej w Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 2

Prawna podstawa działalności Rządu Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej prowadzi działalność na podstawie Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych ustaw konstytucyjnych, ustaw federalnych oraz dekretów normatywnych Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 3

Podstawowe zasady działalności Rządu Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej w swojej działalności kieruje się zasadami nadrzędności Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych

ustaw konstytucyjnych i ustaw federalnych, zasadami ludowładztwa, federalizmu, podziału władz, odpowiedzialności, jawności oraz zagwarantowania praw i wolności człowieka i obywatela.

Artykuł 4

Działalność Rządu Federacji Rosyjskiej w zakresie organizacji wykonania ustaw oraz innych aktów prawnych

Rząd Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji organizuje realizowanie Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych ustaw konstytucyjnych, ustaw federalnych, dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej oraz układów międzynarodowych podpisanych przez Federację Rosyjską, sprawuje systematyczną kontrolę nad ich realizowaniem przez federalne organy władzy wykonawczej i organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, stosuje środki mające na celu eliminowanie faktów naruszania ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 5 - skreślony.

ROZDZIAŁ II

Skład i tryb tworzenia Rządu Federacji Rosyjskiej

Artykuł 6

Skład Rządu Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej składa się z członków Rządu Federacji Rosyjskiej - Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej, wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrów federalnych.

Artykuł 7

Powoływanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej i odwoływanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej

Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej powołuje Prezydent Federacji Rosyjskiej w trybie określonym przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej.

Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej odwołuje Prezydent Federacji Rosyjskiej:

na wniosek Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej o udzielenie dymisji;

w wypadku niemożności wykonywania przez Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej swoich kompetencji.

Prezydent Federacji Rosyjskiej w dniu podjęcia decyzji powiadamia Radę Federacji i Dumę Państwową Zgromadzenia Federalnego o odwołaniu Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

Odwołanie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej pociąga za sobą jednocześnie ustąpienie Rządu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 8

Pełnienie obowiązków Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej

W wypadku czasowej nieobecności Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej jego obowiązki pełni jeden z wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej zgodnie z e sporządzonym na piśmie podziałem obowiązków.

W wypadku odwołania Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo przed powołaniem nowego Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej powierzyć na okres nie dłuższy niż dwa miesiące pełnienie obowiązków Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej jednemu z wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 9

Powolywanie i odwoływanie wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrów federalnych

Wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrów federalnych powołuje i odwołuje Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

Wicepremierzy Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrowie federalni mają prawo składać wnioski o udzielenie dymisji.

Artykuł 10

Informacje o dochodach i stanie majątkowym członków Rządu Federacji Rosyjskiej

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej, wicepremierzy Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrowie federalni obowiązani są przy powołaniu na stanowisko, a następnie corocznie, nie później niż do 1 kwietnia roku następującego po zakończeniu sprawozdawczego roku finansowego, przedkładać organom podatkowym Federacji Rosyjskiej informacje o uzyskanych i podlegających opodatkowaniu dochodach, papierach wartościowych, jak również o podlegającym opodatkowaniu majątku należącym do nich na podstawie prawa własności. Organy podatkowe Federacji Rosyjskiej przekazują te informacje Prezydentowi Federacji Rosyjskiej oraz Zgromadzeniu Federalnemu. Informacje takie mogą być opublikowane.

Artykuł 11

Ograniczenia związane z pozostawianiem w składzie Rządu Federacji Rosyjskiej

Członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej nie mogą:

być członkami Rady Federacji, deputowanymi do Dumy Państwowej, deputowanymi do ustawodawczych (przedstawicielskich) organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz deputowanymi do pochodzących z wyboru organów samorządu lokalnego; piastować innych stanowisk w organach władzy państwowej, organach samorządu lokalnego i organizacjach społecznych;

zajmować się przedsiębiorczością - osobiście lub przez pełnomocników, w tym uczestniczyć w zarządzaniu podmiotem gospodarczym niezależnie od jego formy organizacyjno-prawnej. Na okres zasiadania w Rządzie Federacji Rosyjskiej członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej obowiązani są do przekazywania w gwarantowany przez państwo zarząd powierniczy należących do nich udziałów (pakietów akcji) w kapitale statutowym organizacji handlowych w trybie przewidzianym przez ustawę federalną;

uprawiać innej płatnej działalności zarobkowej, z wyjątkiem dydaktycznej, naukowej oraz innej działalności twórczej;

być pełnomocnikami lub przedstawicielami w organach władzy państwowej w sprawach osób trzecich;

wykorzystywać do celów pozasłużbowych informacji, środków materiałowo-technicznych oraz finansowych i informacyjnych, przeznaczonych wyłącznie do użytku służbowego;

otrzymywać honorariów za publikacje i wystąpienia w charakterze członka Rządu Federacji Rosyjskiej;

otrzymywać w związku z wykonywaniem swoich kompetencji od osób fizycznych i prawnych nie przewidzianych przez ustawodawstwo federalne pożyczek, podarunków, wynagrodzenia pieniężnego i innego, w tym w postaci usług oraz pokrycia kosztów rozrywek i wyżywienia;

przyjmować bez zezwolenia Prezydenta Federacji Rosyjskiej tytułów honorowych i specjalnych, nagród oraz innych wyróżnień państw obcych;

udawać się w delegacje służbowe poza granice Federacji Rosyjskiej na koszt osób fizycznych i prawnych, z wyjątkiem delegacji służbowych realizowanych w zgodności z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej, układami międzynarodowymi podpisanymi przez Federację Rosyjską lub na zasadzie wzajemności na podstawie porozumienia zawartego między federalnymi organami władzy państwowej a organami państwowymi państw obcych, jak również organizacjami międzynarodowymi i zagranicznymi.

ROZDZIAŁ III

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej

Artykuł 12

Zagadnienia ogólne związane z kierowaniem ministerstwami federalnymi i innymi federalnymi organami władzy wykonawczej

Rząd Federacji Rosyjskiej kieruje pracą ministerstw federalnych i innych federalnych organów władzy wykonawczej oraz kontroluje ich działalność.

Ministerstwa federalne i inne federalne organy władzy wykonawczej są podporządkowane Rządowi Federacji Rosyjskiej i odpowiadają przed nim za wykonanie powierzonych im zadań.

W celu realizowania swoich kompetencji Rząd Federacji Rosyjskiej może tworzyć własne organy terytorialne oraz mianować odpowiednie osoby urzędowe.

Rząd Federacji Rosyjskiej zatwierdza statuty ministerstw federalnych i innych federalnych organów władzy wykonawczej, ustala maksymalną liczebność pracowników ich aparatów oraz wysokość kwot wyasygnowanych na utrzymanie tych aparatów w ramach środków przewidzianych na te cele w budżecie federalnym.

Rząd Federacji Rosyjskiej określa tryb tworzenia i działalności terytorialnych organów federalnych organów władzy wykonawczej oraz ustala wysokość kwot wyasygnowanych na utrzymanie ich aparatów w ramach środków przewidzianych na te cele w budżecie federalnym.

Rząd Federacji Rosyjskiej powołuje i odwołuje zastępców ministrów federalnych, kierowników federalnych organów władzy wykonawczej nie będących ministrami federalnymi oraz ich zastępców, kierowników organów i organizacji działających przy Rządzie Federacji Rosyjskiej, zatwierdza członków kolegiów ministerstw federalnych i innych federalnych organów władzy wykonawczej.

Rząd Federacji Rosyjskiej ma prawo uchylać lub zawieszać akty wydawane przez federalne organy władzy wykonawczej.

Rząd Federacji Rosyjskiej ma prawo powoływać organizacje, tworzyć organy koordynacyjne i doradcze, jak również organy działające przy Rządzie Federacji Rosyjskiej.

Odrębności kierowania ministerstwami federalnymi i innymi federalnymi organami władzy wykonawczej w kwestiach należących zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi oraz ustawami federalnymi do kompetencji Prezydenta Federacji Rosyjskiej określa artykuł 32 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej.

Artykuł 13

Ogólne kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji:
organizuje realizację wewnętrznej i zagranicznej polityki Federacji Rosyjskiej;

reguluje kwestie socjalne i ekonomiczne;

zapewnia jedność systemu władzy wykonawczej w Federacji Rosyjskiej, ukierunkowuje i kontroluje działalność jej organów;
kształtuje federalne programy kierunkowe i zapewnia ich realizację;
korzysta z przysługującego mu prawa inicjatywy ustawodawczej.

Rząd Federacji Rosyjskiej po uzgodnieniu z organami władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej może przekazywać im realizację części swoich kompetencji, o ile nie pozostaje to w sprzeczności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną oraz ustawami federalnymi.

Rząd Federacji Rosyjskiej realizuje uprawnienia przekazane mu przez organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej na podstawie odpowiednich porozumień.

Artykuł 14

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze gospodarczej

Rząd Federacji Rosyjskiej:

reguluje procesy gospodarcze w zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi oraz dekretemi normatywnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej;

zapewnia jedność przestrzeni ekonomicznej i swobodę działalności gospodarczej oraz swobodne przemieszczanie towarów, usług i środków finansowych;

prognozuje rozwój społeczno-gospodarczy Federacji Rosyjskiej oraz opracowuje i realizuje programy rozwoju priorytetowych gałęzi gospodarki;

kształtuje państwową politykę strukturalną oraz inwestycyjną i stosuje środki mające na celu jej realizację;

realizuje zarząd własnością federalną;

opracowuje i realizuje politykę państwa w sferze międzynarodowej współpracy gospodarczej, finansowej i inwestycyjnej;

sprawuje ogólne kierownictwo w sferze polityki celnej;

stosuje środki mające na celu ochronę interesów krajowych producentów towarów oraz wykonawców robót i usług;

kształtuje plan mobilizacyjny gospodarki Federacji Rosyjskiej oraz zapewnia funkcjonowanie produkcji obronnej Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 15

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze polityki budżetowej, finansowej, kredytowej i monetarnej

Rząd Federacji Rosyjskiej:
zapewnia jednolitą politykę finansową, kredytową i monetarną;
opracowuje i przedkłada Dumie Państwowej budżet federalny oraz zapewnia jego wykonanie;
przedkłada Dumie Państwowej sprawozdanie z wykonania budżetu federalnego;
opracowuje i realizuje politykę podatkową;
zapewnia doskonalenie systemu budżetowego;
stosuje środki mające na celu regulowanie rynku papierów wartościowych;
zarządza wewnętrznym i zagranicznym długiem państwowym Federacji Rosyjskiej;
zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi oraz dekretami normatywnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej wydaje przepisy dewizowe i sprawuje kontrolę dewizową;
kieruje działalnością dewizowo-finansową w stosunkach między Federacją Rosyjską a państwami obcymi;
opracowuje i stosuje środki mające na celu prowadzenie jednolitej polityki cenowej.

Artykuł 16

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze socjalnej

Rząd Federacji Rosyjskiej:
zapewnia jednolitą politykę państwa w sferze socjalnej, realizację konstytucyjnych praw obywateli w dziedzinie bezpieczeństwa socjalnego, sprzyja rozwijaniu zabezpieczeń socjalnych i dobroczynności;
stosuje środki mające na celu realizację pracowniczych praw obywateli;
opracowuje programy redukcji i likwidacji bezrobocia oraz zapewnia realizację tych programów;
zapewnia jednolitą politykę państwa w dziedzinie migracji;

stosuje środki mające na celu realizację prawa obywateli do ochrony zdrowia oraz zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-epidemiologicznych;

sprzyja rozwiązywaniu problemów dotyczących rodziny, macierzyństwa, ojcostwa oraz dziecka, stosuje środki mające na celu realizację polityki względem młodzieży;

współdziała z organizacjami społecznymi i religijnymi;

opracowuje i stosuje środki mające na celu rozwijanie kultury fizycznej, sportu i turystyki, jak również lecznictwa sanatoryjnego i uzdrowiskowego.

Artykuł 17

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze nauki, kultury i oświaty

Rząd Federacji Rosyjskiej:

opracowuje i stosuje środki służące wspieraniu przez państwo rozwoju nauki;

zapewnia wsparcie ze strony państwa dla nauk podstawowych oraz mających ogólnopaństwowe znaczenie priorytetowych kierunków nauk stosowanych;

zapewnia jednolitą politykę państwa w dziedzinie oświaty, określa główne kierunki rozwoju i doskonalenia kształcenia ogólnego i zawodowego, rozwija system kształcenia bezpłatnego;

zapewnia poparcie państwa dla kultury oraz zachowanie zarówno spuścizny kulturalnej o znaczeniu ogólnopaństwowym, jaki i spuścizny kulturalnej poszczególnych narodów Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 18

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze eksploatacji przyrody i ochrony środowiska naturalnego

Rząd Federacji Rosyjskiej:

zapewnia jednolitą politykę państwa w dziedzinie ochrony środowiska naturalnego i zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego;

stosuje środki mające na celu realizację prawa obywateli do życia w przyjaznym środowisku naturalnym oraz zapewnienie odpowiednich warunków ekologicznych;

organizuje działalność mającą na celu ochronę i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, regulowanie kwestii związanych z eksploatacją przyrody oraz rozwijanie bazy surowcowo-mineralnej Federacji Rosyjskiej;

koordynuje działalność mającą na celu zapobieganie klęskom żywiołowym, awariom i katastrofom, zmniejszanie groźby ich wystąpienia oraz likwidowanie ich następstw.

Artykuł 19

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze zapewnienia praworządności, praw i wolności obywateli oraz zwalczania przestępczości

Rząd Federacji Rosyjskiej:

uczestniczy w opracowywaniu i realizacji polityki państwa w dziedzinie zapewnienia bezpieczeństwa jednostki, społeczeństwa i państwa;

stosuje środki mające na celu zapewnienie praworządności, praw i wolności obywateli, ochronę własności i porządku publicznego, zwalczanie przestępczości oraz innych społecznie niebezpiecznych zjawisk.

opracowuje i stosuje środki mające na celu wzmacnianie kadry oraz rozwijanie i umacnianie bazy materiałowo-technicznej organów ochrony prawnej;

stosuje środki mające na celu zapewnienie działalności organów władzy sądowniczej.

Artykuł 20

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w zakresie zapewnienia obrony i bezpieczeństwa państwowego Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej:

stosuje niezbędne środki dla zapewnienia obrony i bezpieczeństwa państwowego Federacji Rosyjskiej;

organizuje wyposażenie w uzbrojenie i sprzęt wojskowy, zapewnia materiały, zapasy i usługi dla Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej oraz innych wojsk i formacji militarnych Federacji Rosyjskiej;

zapewnia wykonanie państwowych programów docelowych i planów polepszania uzbrojenia, jak również programów szkolenia obywateli w specjalnościach objętych ewidencją wojskową;

zapewnia gwarancje socjalne wojskowym oraz innym osobom powoływanym zgodnie z ustawami Federacji Rosyjskiej do obrony lub zapewnienia bezpieczeństwa państwowego Federacji Rosyjskiej;

stosuje środki mające na celu ochronę Granicy Państwowej Federacji Rosyjskiej;

kieruje obroną cywilną.

Artykuł 21

Kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej w sferze polityki zagranicznej i stosunków międzynarodowych

Rząd Federacji Rosyjskiej:

stosuje środki mające na celu zapewnienie realizacji polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej;

zapewnia reprezentację Federacji Rosyjskiej w państwach obcych i organizacjach międzynarodowych;

w ramach swoich kompetencji zawiera układy międzynarodowe Federacji Rosyjskiej, zapewnia wykonywanie przez Federację Rosyjską jej zobowiązań wynikających z układów międzynarodowych, jak również śledzi proces wykonywania zobowiązań przez innych sygnatariuszy wymienionych układów;

broni interesów geopolitycznych Federacji Rosyjskiej, chroni obywateli Federacji Rosyjskiej poza granicami jej terytorium;

dokonuje regulacji i sprawuje kontrolę państwową w sferze kontaktów gospodarczych z zagranicą oraz w sferze międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej i kulturalnej.

Artykuł 22

Inne kompetencje Rządu Federacji Rosyjskiej

Odrębności działania Rządu Federacji Rosyjskiej w warunkach stanu wojennego lub wyjątkowego określają federalne ustawy konstytucyjne.

Rząd Federacji Rosyjskiej realizuje inne kompetencje przyznane mu przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej, federalne ustawy konstytucyjne.

tuczynne, ustawy federalne oraz dekrety Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 23

Akty wydawane przez Rząd Federacji Rosyjskiej

Rząd Federacji Rosyjskiej na podstawie i dla wykonania przepisów Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych ustaw konstytucyjnych, ustaw federalnych oraz dekretów normatywnych Prezydenta Federacji Rosyjskiej wydaje uchwały i zarządzenia, a także zapewnia ich wykonanie.

Akty o charakterze normatywnym wydawane są w formie uchwał Rządu Federacji Rosyjskiej. Akty dotyczące kwestii organizacyjno-technicznych oraz innych zagadnień bieżących, nie mające charakteru normatywnego, wydawane są w formie zarządzeń Rządu Federacji Rosyjskiej.

Tryb uchwalania aktów wydawanych przez Rząd Federacji Rosyjskiej określa Rząd Federacji Rosyjskiej zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi oraz dekretami normatywnymi Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Wykonywanie uchwał i zarządzeń Rządu Federacji Rosyjskiej jest obligatoryjne w Federacji Rosyjskiej.

Uchwały i zarządzenia Rządu Federacji Rosyjskiej podpisuje Premier Rządu Federacji Rosyjskiej.

Za datę oficjalnego opublikowania uchwały lub zarządzenia Rządu Federacji Rosyjskiej uważa się datę pierwszej publikacji jego tekstu w jednym z oficjalnych wydawnictw Federacji Rosyjskiej.

Uchwały Rządu Federacji Rosyjskiej, z wyjątkiem uchwał zawierających informacje stanowiące tajemnicę państwową lub informacje o charakterze poufnym, podlegają oficjalnej publikacji w ciągu piętnastu dni od dnia ich podjęcia, a w razie konieczności natychmiastowego szerokiego rozpowszechnienia niezwłocznie podawane są do wiadomości publicznej za pośrednictwem środków masowego przekazu.

Uchwały Rządu Federacji Rosyjskiej dotyczące praw, wolności i obowiązków człowieka i obywatela wchodzi w życie nie wcześniej niż z dniem ich oficjalnego opublikowania. Inne uchwały Rządu Fede-

racji Rosyjskiej wchodzi w życie z dniem ich podpisania, o ile same nie przewidują innego trybu ich wejścia w życie. Zarządzenia Rządu Federacji Rosyjskiej wchodzi w życie z dniem ich podpisania.

Akty wydawane przez Rząd Federacji Rosyjskiej mogą być zaskarżone do sądu.

Rząd Federacji Rosyjskiej ma prawo zwracać się z apelami, wydawać oświadczenia oraz inne akty nie mające charakteru prawnego.

ROZDZIAŁ IV

Organizacja działalności Rządu Federacji Rosyjskiej

Artykuł. 24

Kompetencje Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej w zakresie organizacji pracy Rządu Federacji Rosyjskiej

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej stoi na czele Rządu Federacji Rosyjskiej, określa w zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi oraz dekretemi Prezydenta Federacji Rosyjskiej podstawowe kierunki działalności Rządu Federacji Rosyjskiej i organizuje jego pracę.

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej:

reprezentuje Rząd Federacji Rosyjskiej na obszarze Federacji Rosyjskiej i poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej

przewodniczy obradom Rządu Federacji Rosyjskiej, dysponując prawem decydującego głosu;

podpisuje akty wydawane przez Rząd Federacji Rosyjskiej;

przedkłada Prezydentowi Federacji Rosyjskiej propozycje dotyczące struktury federalnych organów władzy wykonawczej, mianowania na stanowisko i odwoływania ze stanowiska wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrów federalnych oraz stosowania wobec nich kar dyscyplinarnych i bodźców;

wyznacza zakres obowiązków wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej.

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej systematycznie informuje Prezydenta Federacji Rosyjskiej o pracy Rządu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 25

Kompetencje wicepremierów Rządu Federacji Rosyjskiej

Wicepremierzy Rządu Federacji Rosyjskiej:

uczestniczą z prawem decydującego głosu w posiedzeniach Rządu Federacji Rosyjskiej oraz w opracowywaniu i realizacji polityki Rządu Federacji Rosyjskiej;

uczestniczą w przygotowywaniu uchwał i zarządzeń Rządu Federacji Rosyjskiej oraz zapewniają ich wykonanie;

koordynują zgodnie z zakresem swoich obowiązków pracę federalnych organów władzy wykonawczej, wydają im polecenia oraz kontrolują ich działalność;

wstępnie rozpatrują wnioski, projekty uchwał i zarządzeń przedłożone Rządowi Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 26

Kompetencje ministrów federalnych

Ministrowie federalni:

uczestniczą z prawem decydującego głosu w posiedzeniach Rządu Federacji Rosyjskiej;

biorą udział w przygotowywaniu uchwał i zarządzeń Rządu Federacji Rosyjskiej oraz zapewniają ich wykonanie;

biorą udział w opracowywaniu i realizacji polityki Rządu Federacji Rosyjskiej;

posiadają przewidziane przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej uprawnienia kierowników właściwych federalnych organów władzy wykonawczej.

Rząd Federacji Rosyjskiej rozstrzyga sprawy przy obligatoryjnym udziale ministrów federalnych lub przedstawicieli ministerstw federalnych, do których zakresu działania te sprawy należą.

Realizując swoje uprawnienia ministrowie federalni są podporządkowani Rządowi Federacji Rosyjskiej, a w kwestiach należących na mocy Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych ustaw konstytucyjnych i ustaw federalnych do kompetencji Prezydenta Federacji Rosyjskiej, także Prezydentowi Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 27

Posiedzenia Rządu Federacji Rosyjskiej

Posiedzenia Rządu Federacji Rosyjskiej odbywają się nie rzadziej niż raz w miesiącu.

Wicepremierzy Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrowie federalni uczestniczą w posiedzeniach osobiście. O niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu wicepremiera Rządu Federacji Rosyjskiej i ministrów federalni informują Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

Przedstawiciele izb Zgromadzenia Federalnego, Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, Prokuratury Generalnej Federacji Rosyjskiej, Izby Obrachunkowej Federacji Rosyjskiej, Banku Centralnego Federacji Rosyjskiej, a także inne osoby mają prawo uczestniczyć w posiedzeniach Rządu Federacji Rosyjskiej w zgodności z federalnymi ustawami konstytucyjnymi i ustawami federalnymi, bądź w trybie ustalonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Poszczególne kwestie Rząd Federacji Rosyjskiej może rozpatrywać na posiedzeniach niejawnych.

Posiedzenia Rządu Federacji Rosyjskiej są przygotowywane i przeprowadzane zgodnie z Regulaminem Rządu Federacji Rosyjskiej.

Materiały posiedzeń Rządu Federacji Rosyjskiej oraz decyzje podjęte w związku z tymi materiałami są informacjami służbowymi, rozpowszechnianymi w trybie ustalonym przez Regulamin Rządu Federacji Rosyjskiej, o ile federalne ustawy konstytucyjne i ustawy federalne nie stanowią inaczej.

Rząd Federacji Rosyjskiej informuje obywateli za pośrednictwem środków masowego przekazu o kwestiach rozpatrzonych na jego posiedzeniach oraz o podjętych w związku z nimi decyzjach.

Artykuł 28

Kwestie, w których decyzje podejmowane są wyłącznie na posiedzeniach Rządu Federacji Rosyjskiej

Wyłącznie na posiedzeniach Rządu Federacji Rosyjskiej: podejmuje się decyzje o przedłożeniu Dumie Państwowej budżetu federalnego oraz sprawozdania z wykonania budżetu federalnego, jak również budżetów państwowych funduszy pozabudżetowych;

- rozpatruje się projekty programów rozwoju gospodarczego i społecznego, związanych z tworzeniem wolnych stref ekonomicznych;
- ustala się wykaz towarów objętych państwową regulacją cen;
- ustala się wielkość emisji państwowych papierów wartościowych;
- podejmuje się decyzje w sprawie wniesienia przez Rząd Federacji Rosyjskiej projektów ustaw do Dumy Państwowej;
- rozpatruje się projekty programów prywatyzacji federalnej własności państwowej;
- rozpatruje się kwestie związane z przyznawaniem dotacji, subsydiów oraz udzielaniem innego rodzaju bezzwrotnej pomocy z budżetu federalnego, jak również kwestie związane z udzielaniem zwrotnej pomocy finansowej z dłuższym niż dwuletni terminem zwrotu;
- rozpatruje się kwestie związane z nabywaniem przez państwo akcji;
- rozpatruje się kwestie związane z zawarciem podlegających ratyfikacji układów międzynarodowych, w których stroną jest Federacja Rosyjska;
- podejmuje się decyzje w sprawie podpisania porozumień z organami władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej;
- powołuje się Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej;
- zatwierdza się statuty ministerstw federalnych oraz innych federalnych organów władzy wykonawczej;
- określa się tryb tworzenia i zapewnienia warunków działania organów terytorialnych federalnych organów władzy wykonawczej;
- zatwierdza się Regulamin Rządu Federacji Rosyjskiej;
- zatwierdza się Statut Aparatu Rządu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 29

Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej

W celu rozstrzygnięcia kwestii organizacyjno-technicznych Rząd Federacji Rosyjskiej na wniosek Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej może powołać Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej.

Posiedzenia Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej są zwoływane w miarę potrzeby.

Decyzje Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej zapadają większością głosów ogólnej liczby członków Prezydium Rządu Federacji Ro-

syjskiej i nie powinny pozostawać w sprzeczności z aktami przyjętymi na posiedzeniach Rządu Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej ma prawo uchylić każdą decyzję Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ V

Stosunki wzajemne między Rządem Federacji Rosyjskiej a Prezydentem Federacji Rosyjskiej

Artykuł 30

Zapewnienie skoordynowanego funkcjonowania i współdziałania Rządu Federacji Rosyjskiej z innymi organami władzy państwowej

Prezydent Federacji Rosyjskiej w zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej oraz niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną zapewnia skoordynowane funkcjonowanie i współdziałanie Rządu Federacji Rosyjskiej z innymi organami władzy państwowej.

Artykuł 31

Prawo Prezydenta Federacji Rosyjskiej do przewodniczenia posiedzeniom Rządu Federacji Rosyjskiej oraz posiedzeniom Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej

Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo przewodniczyć posiedzeniom Rządu Federacji Rosyjskiej oraz posiedzeniom Prezydium Rządu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 32

Odrębności kierowania niektórymi federalnymi organami władzy wykonawczej

Prezydent Federacji Rosyjskiej w zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi oraz ustawami federalnymi kieruje działalnością federalnych organów władzy wykonawczej zawiadujących zagadnieniami związanymi z obronnością, bezpieczeństwem, sprawami wewnętrznymi, sprawami zagranicznymi.

mi, zapobieganiem sytuacjom nadzwyczajnym i likwidacją następstw klęsk żywiołowych, zatwierdza na wniosek Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej ich statuty oraz powołuje ich kierowników, jak również wykonuje inne uprawnienia jako Naczelnym Dowódcą Sił Zbrojnych Federacji Rosyjskiej i Przewodniczącym Rady Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej w zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi oraz dekretami i rozporządzeniami Prezydenta Federacji Rosyjskiej koordynuje działalność federalnych organów władzy wykonawczej, wymienionych w ustępie pierwszym niniejszego artykułu.

Artykuł 33

Uchylenie przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej aktów wydanych przez Rząd Federacji Rosyjskiej

Uchwały i zarządzenia Rządu Federacji Rosyjskiej sprzeczne z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami federalnymi oraz dekretami Prezydenta Federacji Rosyjskiej mogą zostać uchylone przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 34

Czasowe pełnienie przez Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej obowiązków Prezydenta Federacji Rosyjskiej

W wypadkach przewidzianych przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej Premier Rządu Federacji Rosyjskiej czasowo pełni obowiązki Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 35

Dymisja Rządu Federacji Rosyjskiej i złożenie przez Rząd Federacji Rosyjskiej swoich uprawnień

Rząd Federacji Rosyjskiej składa swoje uprawnienia na ręce nowo wybranego Prezydenta Federacji Rosyjskiej. W sprawie złożenia przez Rząd Federacji Rosyjskiej jego uprawnień Rząd Federacji Ro-

syjskiej w wydaje odpowiednie zarządzenie w dniu objęcia urzędu przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej może podać się do dymisji, która zostaje przyjęta lub odrzucona przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej.

Prezydent Federacji Rosyjskiej ma prawo podjąć decyzję o zdymisjonowaniu Rządu Federacji Rosyjskiej, w tym także w przewidzianym przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej wypadku wyrażenia przez Dumę Państwową wotum nieufności dla Rządu Federacji Rosyjskiej bądź nie wyrażenia przez Dumę Państwową wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej.

W wypadku zdymisjonowania lub złożenia uprawnień Rząd Federacji Rosyjskiej na polecenie Prezydenta Federacji Rosyjskiej kontynuuje swoją działalność do chwili utworzenia nowego Rządu Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ VI

Stosunki wzajemne między Rządem Federacji Rosyjskiej a Zgromadzeniem Federalnym

Artykuł 36

Udział Rządu Federacji Rosyjskiej w działalności ustawodawczej

Rządowi Federacji Rosyjskiej przysługuje prawo do inicjatywy ustawodawczej w Zgromadzeniu Federalnym.

Prawo inicjatywy ustawodawczej Rząd Federacji Rosyjskiej realizuje wnosząc projekty ustaw do Dumy Państwowej.

Rząd Federacji Rosyjskiej ma prawo zgłaszać w Dumie Państwowej zgodnie z jej Regulaminem poprawki do projektów ustaw rozpatrywanych przez Dumę Państwową.

Opracowywane przez Rząd Federacji Rosyjskiej projekty ustaw federalnych dotyczących spraw objętych wspólnym zakresem działania Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej Rząd Federacji Rosyjskiej w trybie obligatoryjnym przesyła do organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej opiniuje pisemnie projekty ustaw dotyczących wprowadzenia lub zniesienia podatków, zwolnień od nich, rozpisywania pożyczek państwowych i zmiany zobowiązań finanso-

wych państwa oraz projekty ustaw przewidujących wydatki pokrywane z budżetu federalnego. Opinię Rządu Federacji Rosyjskiej przesyła się do podmiotu uprawnionego do inicjatywy ustawodawczej oraz do Dumy Państwowej w terminie nie przekraczającym jednego miesiąca od dnia wpływu projektu ustawy do Rządu Federacji Rosyjskiej. W uzgodnieniu z właściwym podmiotem uprawnionym do inicjatywy ustawodawczej termin ten może ulec przedłużeniu.

Rząd Federacji Rosyjskiej może kierować do izb Zgromadzenia Federalnego oficjalne oceny rozpatrywanych przez izby ustaw federalnych i projektów ustaw. Oficjalne oceny Rządu Federacji Rosyjskiej podlegają obligatoryjnemu ogłoszeniu lub rozpowszechnieniu podczas rozpatrywania ustaw federalnych i projektów ustaw na posiedzeniach Rady Federacji lub Dumy Państwowej.

Opinie Rządu Federacji Rosyjskiej o projektach ustaw, poprawki do projektów ustaw oraz oficjalne oceny Rządu Federacji Rosyjskiej rozpatrywanych przez izby Zgromadzenia Federalnego ustaw federalnych i projektów ustaw - po podpisaniu przez Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej lub jednego z jego zastępców zostają skierowane do izb Zgromadzenia Federalnego.

Członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej mają prawo być obecni i zabierać głos na posiedzeniach izb Zgromadzenia Federalnego, ich komitetów i komisji zgodnie z regulaminami izb.

W celu przedstawienia izbom Zgromadzenia Federalnego projektu ustawy wniesionego przez Rząd Federacji Rosyjskiej wyznaczony zostaje oficjalny przedstawiciel (oficjalni przedstawiciele) Rządu Federacji Rosyjskiej. Do obrony stanowiska Rządu Federacji Rosyjskiej w sprawach opinii, poprawek i oficjalnych ocen na polecenie Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej lub jednego z jego zastępców może zostać skierowany specjalny przedstawiciel, którego pełnomocnictwa określa polecenie. W wypadku rozpatrywania ustaw federalnych i projektów ustaw przedstawiciele Rządu Federacji Rosyjskiej obecni są na posiedzeniach izb Zgromadzenia Federalnego, podczas których udziela im się głosu zgodnie z regulaminami izb.

Rząd Federacji Rosyjskiej przedkłada Dumie Państwowej budżet federalny i sprawozdanie z jego wykonania. Sprawozdanie z wykonania budżetu federalnego za ubiegły rok finansowy Rząd Federacji

Rosyjskiej przedkłada Dumie Państwowej jednocześnie z projektem budżetu federalnego na następny rok finansowy.

Artykuł 37

Wotum zaufania i wotum nieufności oraz odmowa udzielenia wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej ma prawo zwrócić się do Dumy Państwowej z wnioskiem o wyrażenie wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej. W takim wypadku Duma Państwowa ma prawo bądź wyrazić wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej, bądź odmówić wyrażenia wotum zaufania Rządowi Federacji Rosyjskiej.

Duma Państwowa ma prawo wyrazić wotum nieufności Rządowi Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 38

Odpowiedzi członków Rządu Federacji Rosyjskiej na pytania członków Rady Federacji i deputowanych do Dumy Państwowej

Członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej obowiązani są na zaproszenie izb Zgromadzenia Federalnego uczestniczyć w ich posiedzeniach i odpowiadać na pytania członków Rady Federacji i deputowanych do Dumy Państwowej - w trybie określonym przez regulaminy izb.

Zaproszenie izby Zgromadzenia Federalnego zawierające pytania interesujące członków Rady Federacji i deputowanych do Dumy Państwowej wystosowuje się do członka Rządu Federacji Rosyjskiej na co najmniej pięć dni przed posiedzeniem izby.

W wypadku niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu izby Zgromadzenia Federalnego właściwy członek Rządu Federacji Rosyjskiej zawczasu powiadamia o tym izbę Zgromadzenia Federalnego podając przyczynę nieobecności oraz wskazując osobę urzędową, która może przybyć na posiedzenie i udzielić odpowiedzi na zadane pytania.

Artykuł 39

Interpelacje członków Rady Federacji i deputowanych do Dumy Państwowej

Tryb rozpatrywania przez Rząd Federacji Rosyjskiej interpelacji członków Rady Federacji i deputowanych do Dumy Państwowej określa ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej regulujące status członka Rady Federacji oraz status deputowanego do Dumy Państwowej.

Artykuł 40

Stosunki wzajemne między Rządem Federacji Rosyjskiej a komitetami i komisjami izb Zgromadzenia Federalnego

Komitety i komisje izb Zgromadzenia Federalnego mają prawo występować na piśmie w sprawach wchodzących w zakres ich kompetencji do członków Rządu Federacji Rosyjskiej i kierowników federalnych organów władzy wykonawczej.

O wynikach rozpatrzenia pisemnych wystąpień komitetów i komisji izb Zgromadzenia Federalnego oraz o zastosowanych w związku z tym środkach członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej i kierownicy federalnych organów władzy wykonawczej informują właściwe komitety i komisje w uzgodnionych z nimi terminach.

Artykuł 41

Udzielanie informacji o wykonaniu budżetu federalnego

Rząd Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustawą federalną informuje Dumę Państwową o przebiegu wykonania budżetu federalnego.

Podczas przeprowadzania przez Izbę Obrachunkową Federacji Rosyjskiej w trybie przewidzianym przez ustawę federalną kontroli wykonania budżetu federalnego Rząd Federacji Rosyjskiej w przepisanim terminie udziela jej niezbędnych informacji.

ROZDZIAŁ VII

Stosunki wzajemne między Rządem Federacji Rosyjskiej a organami władzy sądowniczej Federacji Rosyjskiej

Artykuł 42

Podstawy stosunków wzajemnych między Rządem Federacji Rosyjskiej a organami władzy sądowniczej

Rząd Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji:
finansuje sądy wyłącznie z budżetu federalnego oraz zapewnia pełną i niezawisłą realizację wymiaru sprawiedliwości zgodnie z ustawą federalną;
zapewnia wykonywanie orzeczeń sądowych.

ROZDZIAŁ VIII

Stosunki wzajemne między Federacją Rosyjską a organami władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej

Artykuł 43

Podstawy stosunków wzajemnych między Rządem Federacji Rosyjskiej a organami władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej

W zakresie działania Federacji Rosyjskiej oraz uprawnień Federacji Rosyjskiej dotyczących spraw objętych wspólnym zakresem działania Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej federalne organy władzy wykonawczej i organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej tworzą jednolity system władzy wykonawczej w Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji w celu zapewnienia jedności interesów Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej w zakresie spraw objętych wspólnym zakresem działania Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej koordynuje w sferze sprawowania władzy wykonawczej działalność organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej w terminie nie dłuższym niż jeden miesiąc rozpatruje zgłoszone w przepisany trybie Rządowi Federacji Rosyjskiej wnioski ustawodawczych (przedstawicielskich) lub wyko-

nawczych organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej dotyczące spraw należących do zakresu działania Federacji Rosyjskiej oraz objętych wspólnym zakresem działania Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również informuje wymienione organy o wynikach rozpatrzenia zgłoszonych wniosków.

Rząd Federacji Rosyjskiej przekazuje ustawodawczym (przedstawicielskim) i wykonawczym organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej projekty swoich rozstrzygnięć w sprawach dotyczących zagadnień objętych wspólnym zakresem działania Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej. Wnioski ustawodawczych (przedstawicielskich) i wykonawczych organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej dotyczące takich projektów podlegają obowiązkowemu rozpatrzeniu przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 44

Kontrolowanie przez Rząd Federacji Rosyjskiej działalności organów władzy wykonawczej i regulowanie rozbieżności między tymi organami

Rząd Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji sprawuje kontrolę nad działalnością federalnych organów władzy wykonawczej, a w sprawach należących do zakresu działania Federacji Rosyjskiej i uprawnień Federacji Rosyjskiej dotyczących zagadnień objętych wspólnym zakresem działania Federacji Rosyjskiej i podmiotów Federacji Rosyjskiej - również nad działalnością organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej.

Rząd Federacji Rosyjskiej zapewnia poszanowanie przez federalne organy władzy wykonawczej uprawnień organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz popiera współdziałanie wymienionych organów.

Rząd Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji rozstrzyga spory i usuwa rozbieżności między federalnymi organami władzy wykonawczej a organami władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej. W celu rozstrzygnięcia sporów i usuwania rozbieżności powołuje się komisje rozjemcze złożone z przedstawicieli zainteresowanych stron.

Rząd Federacji Rosyjskiej zgłasza Prezydentowi Federacji Rosyjskiej wnioski o zawieszenie obowiązywania aktów wydawanych przez organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej w wypadku ich niezgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi, ustawami konstytucyjnymi oraz międzynarodowymi zobowiązaniami Federacji Rosyjskiej lub naruszenia praw i wolności człowieka i obywatela.

ROZDZIAŁ IX

Zapewnienie warunków działalności Rządu Federacji Rosyjskiej

Artykuł 45

Wydatki na utrzymanie Rządu Federacji Rosyjskiej

Wydatki związane z utrzymaniem Rządu Federacji Rosyjskiej stanowią odrębną pozycję w budżecie federalnym.

Artykuł 46

Zapewnienie warunków działalności członków Rządu Federacji Rosyjskiej

Członkowie Rządu Federacji Rosyjskiej za swoją działalność urzędową otrzymują wynagrodzenie pieniężne, którego wysokość określa ustawodawstwo federalne.

Opieka medyczna i usługi socjalno-bytowe na rzecz członków Rządu Federacji Rosyjskiej świadczone są na podstawie ustawodawstwa federalnego w ramach wydatków budżetu federalnego na utrzymanie Rządu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 47

Aparat Rządu Federacji Rosyjskiej

W celu zapewnienia warunków działalności Rządu Federacji Rosyjskiej i zorganizowania kontroli wcielania w życie przez organy władzy wykonawczej decyzji podjętych przez Rząd Federacji Rosyjskiej powołany zostaje Aparat Rządu Federacji Rosyjskiej. Aparat Rządu Federacji Rosyjskiej współdziała z Administracją Prezydenta Federacji Rosyjskiej i aparatami izb Zgromadzenia Federalnego.

Na czele Aparatu Rządu Federacji Rosyjskiej stoi Kierownik Aparatu Rządu Federacji Rosyjskiej - Wicepremier Rządu Federacji Rosyjskiej lub minister federalny.

Statut Aparatu Rządu Federacji Rosyjskiej zatwierdza Rząd Federacji Rosyjskiej.

Finansowanie wydatków związanych z utrzymaniem Aparatu Rządu Federacji Rosyjskiej odbywa się w ramach wydatków związanych z utrzymaniem Rządu Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ X Przepisy końcowe

Artykuł 48

Wejście w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

Niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna wchodzi w życie po upływie dziesięciu dni od dnia jej oficjalnego opublikowania.

Akty prawne wydane przez Prezydenta Federacji Rosyjskiej i Rząd Federacji Rosyjskiej podlegają uzgodnieniu z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej.

Z dniem wejścia w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej traci moc Ustawa Federacji Rosyjskiej „O Radzie Ministrów - Rządzie Federacji Rosyjskiej” (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych Federacji Rosyjskiej i Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej, 1993, No 1, poz. 14).

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

17 grudnia 1997 roku

No 2-FUK

Źródło: „*Российская газета*” z 23.12.1997 r., s. 3-4 (tekst pierwotny) oraz: „*Российская газета*” z 4.01.1998 r., s. 21 (zmiany wprowadzone nowelą z 31.12.1997 r.).

Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej

O strukturze federalnych organów władzy wykonawczej

W celu stworzenia efektywnej struktury federalnych organów władzy wykonawczej, zgodnie z artykułem 112 Konstytucji Federacji Rosyjskiej i Federalną Ustawą Konstytucyjną „O Rządzie Federacji Rosyjskiej”, **postanawiam:**

1. Zatwierdzić załączoną strukturę federalnych organów władzy wykonawczej.

2. Znieść federalne organy władzy wykonawczej zgodnie z wykazem zawartym w załączniku.

Przyjąć, że funkcje znoszonych federalnych organów władzy wykonawczej przekazuje się działającym federalnym organom władzy wykonawczej na podstawie dekretów Prezydenta Federacji Rosyjskiej i uchwał Rządu Federacji Rosyjskiej.

3. Utworzyć:

Ministerstwo Przemysłu i Handlu Federacji Rosyjskiej, przekazując mu funkcje Ministerstwa Gospodarki Federacji Rosyjskiej w zakresie realizacji polityki przemysłowej państwa, część funkcji znoszonego Ministerstwa Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Handlu Federacji Rosyjskiej oraz Ministerstwa Federacji Rosyjskiej ds. Współpracy z Państwami Członkowskimi Wspólnoty Niepodległych Państw, jak również funkcje znoszonego Państwowego Komitetu Federacji Rosyjskiej ds. Normalizacji, Miar i Atestów;

Ministerstwo Federacji Rosyjskiej ds. Polityki Gruntowej, Budownictwa oraz Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej, przekazując mu funkcje znoszonych Państwowego Komitetu Federacji Rosyjskiej ds. Polityki Mieszkaniowej i Budowlanej, Państwowego Komitetu Federacji Rosyjskiej ds. Zasobów Gruntowych i Zagospodarowania Gruntów, jak również Federalnej Służby Geodezji i Kartografii Rosji;

4. Przemianować Ministerstwo Federacji Rosyjskiej ds. Narodowości i Stosunków Federalnych na Ministerstwo Polityki Regionalnej i Narodowości Federacji Rosyjskiej.

5. Przekształcić w federalne organy władzy wykonawczej następujące organy państwowe:

Główny Urząd ds. Programów Specjalnych Prezydenta Federacji Rosyjskiej;

Państwową Komisję Techniczną przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej;

Komitet ds. Problematyki Konwencyjnej w zakresie Broni Chemicznej i Biologicznej przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej.

6. Przekazać:

Ministerstwu Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej część funkcji znoszonego Ministerstwa Federacji Rosyjskiej ds. Współpracy z Państwami Członkowskimi Wspólnoty Niepodległych Państw;

Ministerstwu Szkolnictwa Ogólnego i Zawodowego Federacji Rosyjskiej funkcje znoszonego Państwowego Naczelnego Komitetu Kwalifikacyjnego Federacji Rosyjskiej;

Ministerstwu Pracy i Spraw Socjalnych Federacji Rosyjskiej funkcje znoszonego Państwowego Komitetu Federacji Rosyjskiej ds. Młodzieży;

Ministerstwu Gospodarki Federacji Rosyjskiej część funkcji znoszonego Ministerstwa Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Handlu Federacji Rosyjskiej;

Państwowemu Komitetowi Federacji Rosyjskiej ds. Ochrony Środowiska Naturalnego funkcje znoszonej Federalnej Służby Rosji ds. Hydrometeorologii i Monitoringu Środowiska Naturalnego;

Państwowej Służbie Podatkowej Federacji Rosyjskiej funkcje znoszonego Państwowego Komitetu Federacji Rosyjskiej ds. Zapewnienia Monopolu Spirytusowego;

7. Przyjąć, że działalność państwowych komitetów Federacji Rosyjskiej, federalnych komisji Rosji, federalnych służb Rosji, agencji rosyjskich i federalnych organów nadzoru Rosji koordynują Premier Rządu Federacji Rosyjskiej, jego zastępcy i ministrowie federalni zgodnie ze schematem zatwierdzanym przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Projekty uchwał Rządu Federacji Rosyjskiej w kwestiach należących do właściwości państwowego komitetu Federacji Rosyjskiej, federalnej komisji Rosji, federalnej służby Rosji, agencji rosyjskiej lub federalnego organu nadzoru Rosji, jak również wnioski odnośnie

budżetu i obsady etatowej wymienionych federalnych organów władzy wykonawczej przedkładane są do rozpatrzenia Rządowi Federacji Rosyjskiej przez członka Rządu Federacji Rosyjskiej koordynującego pracę odpowiedniego federalnego organu władzy wykonawczej.

Przyjąć, że w wypadku, gdy koordynacja działalności federalnego organu władzy wykonawczej spoczywa na ministrze federalnym, kierownik tego federalnego organu władzy wykonawczej wchodzi z urzędu w skład kolegium właściwego ministerstwa Federacji Rosyjskiej;

Przyjąć, że działalność federalnych organów władzy wykonawczej, którymi kieruje Prezydent Federacji Rosyjskiej, koordynuje w ramach kompetencji Rządu Federacji Rosyjskiej Premier Rządu Federacji Rosyjskiej.

8. Przyjąć, że maksymalną liczebność i fundusz płac pracowników centralnych aparatów federalnych organów władzy wykonawczej, którymi kieruje Prezydent Federacji Rosyjskiej, oraz ich organów terytorialnych zatwierdza Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Premiera Rządu Federacji Rosyjskiej.

Maksymalną liczebność i fundusz płac pracowników centralnych aparatów innych federalnych organów władzy wykonawczej oraz ich organów terytorialnych zatwierdza Rząd Federacji Rosyjskiej.

9. Przyjąć, że Premier Rządu Federacji Rosyjskiej ma trzech zastępców.

10. Rząd Federacji Rosyjskiej:

określi w terminie jednego miesiąca funkcje i uprawnienia nowo powołanych i przekształconych federalnych organów władzy wykonawczej z uwzględnieniem zadań występujących na obecnym etapie społeczno-ekonomicznego rozwoju kraju i wynikających z Federalnej Ustawy Konstytucyjnej „O Rządzie Federacji Rosyjskiej”;

rozdzieli w terminie jednego miesiąca funkcje znoszonych federalnych organów władzy wykonawczej, kierując się przepisami niniejszego Dekretu, jak również przedłoży Prezydentowi Federacji Rosyjskiej wnioski odnośnie rozdzielenia funkcji federalnych organów władzy wykonawczej, którymi kieruje Prezydent Federacji Rosyjskiej;

zatwierdzi w terminie jednego miesiąca maksymalną liczebność i fundusz płac pracowników centralnych aparatów federalnych organów

władzy wykonawczej w ramach środków przewidzianych przez Ustawę Federalną „O budżecie federalnym na rok 1998”;

zapewni realizację procedur likwidacyjnych oraz ulgi i odszkodowania zwalnianym pracownikom zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej;

w terminie trzech miesięcy wprowadzi zmiany do przepisów o federalnych organach władzy wykonawczej, kierując się przepisami niniejszego Dekretu, jak również przedłoży wnioski odnośnie wprowadzenia zmian do przepisów o federalnych organach władzy wykonawczej, którymi kieruje Prezydent Federacji Rosyjskiej;

w terminie trzech miesięcy zgłosi wnioski odnośnie usprawnienia organizacji i działalności federalnych organów władzy wykonawczej, z uwzględnieniem rozdzielenia funkcji związanych z regulacją, rozstrzyganiem, kontrolą i zarządzaniem;

uzgodni własne akty z niniejszym Dekretem.

11. Główny Urząd Prezydenta Federacji Rosyjskiej ds. Zagadnień Państwowo-prawnych zgłosi wnioski odnośnie uzgodnienia aktów Prezydenta Federacji Rosyjskiej z niniejszym Dekretem.

12. Niniejszy Dekret wchodzi w życie z dniem jego urzędowego ogłoszenia.

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

30 kwietnia 1998 roku

Nr 483

Struktura federalnych organów władzy wykonawczej

I. Rząd Federacji Rosyjskiej

II. Ministerstwa federalne

Ministerstwo Federacji Rosyjskiej ds. Energii Atomowej
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Federacji Rosyjskiej <*>
Ministerstwo Mienia Państwowego Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Federacji Rosyjskiej ds. Obrony Cywilnej, Sytuacji
Nadzwyczajnych i Likwidacji Skutków Klęsk Żywiolowych <*>
Ministerstwo Federacji Rosyjskiej ds. Polityki Gruntowej, Budownictwa
oraz Gospodarki Mieszkaniowej i Komunalnej
Ministerstwo Zdrowia Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Spraw Zagranicznych Federacji Rosyjskiej <*>
Ministerstwo Kultury Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Nauki i Technologii Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej <*>
Ministerstwo Polityki Regionalnej i Narodowościowej Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Szkolnictwa Ogólnego i Zawodowego Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Zasobów Naturalnych Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Przemysłu i Handlu Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Komunikacji Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Paliw i Energetyki Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Transportu Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Pracy i Spraw Socjalnych Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Finansów Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Gospodarki Federacji Rosyjskiej
Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej

III. Państwowe Komitety Federacji Rosyjskiej

- Państwowy Komitet Antymonopolowy Federacji Rosyjskiej
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Kinematografii
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Rozwoju Obszarów Północnych
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Rezerw Państwowych
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Ochrony Środowiska Naturalnego
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Poligrafii
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Wspierania i Rozwoju Drobnej Przedsiębiorczości
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Łączności i Informatyzacji
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Statystyki
- Państwowy Komitet Celny Federacji Rosyjskiej
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Kultury Fizycznej i Turystyki

IV. Federalne Komisje Rosji

- Federalna Komisja ds. Rynku Papierów Wartościowych
- Federalna Komisja Energetyczna Federacji Rosyjskiej

V. Federalne Służby Rosji

- Państwowa Służba Podatkowa Federacji Rosyjskiej
- Służba Wywiadu Zagranicznego Federacji Rosyjskiej <*>
- Federalna Służba Lotnicza Rosji
- Federalna Służba Archiwalna Rosji
- Federalna Służba Drogowa Rosji
- Federalna Służba Migracyjna Rosji
- Federalna Służba Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej <*>
- Federalna Służba Rosji ds. Kontroli Walutowej i Eksportowej
- Federalna Służba Wojsk Kolejowych Federacji Rosyjskiej <*>
- Federalna Służba Leśnictwa Rosji
- Federalna Służba Polityki Podatkowej Federacji Rosyjskiej
- Federalna Służba Ochrony Federacji Rosyjskiej <*>

Federalna Służba Rosji ds. Upadłości i Sanacji Finansów
Federalna Służba Graniczna Federacji Rosyjskiej <*>
Federalna Służba Rosji ds. Regulacji Naturalnych Monopoli w dziedzinie Łączności
Federalna Służba Rosji ds. Regulacji Naturalnych Monopoli w Transporcie
Federalna Służba Rosji ds. Telewizji i Radiofonii

VI. Agencje rosyjskie

Rosyjska Agencja ds. Patentów i Znaków Towarowych
Rosyjska Agencja Kosmiczna
Federalna Agencja Łączności i Informacji Rządowej przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej <*>

VII. Federalne organy nadzoru Rosji

Federalny Nadzór Górniczy i Przemysłowy Rosji
Federalny Nadzór Rosji w zakresie Bezpieczeństwa Jądrowego i Radiacyjnego

VIII. Inne federalne organy władzy wykonawczej

Gabinet Prezydenta Federacji Rosyjskiej
Główny Urząd ds. Programów Specjalnych Prezydenta Federacji Rosyjskiej <*>
Państwowa Komisja Techniczna przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej <*>
Komitet ds. Problematyki Konwencyjnej w zakresie Broni Chemicznej i Biologicznej przy Prezydencie Federacji Rosyjskiej <*>

<*> Federalne organy władzy wykonawczej, którymi kieruje Prezydent Federacji Rosyjskiej zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalnymi ustawami konstytucyjnymi i ustawami federalnymi.

Wykaz znoszonych federalnych organów władzy wykonawczej

- Ministerstwo Stosunków Gospodarczych z Zagranicą i Handlu Federacji Rosyjskiej
- Ministerstwo Federacji Rosyjskiej ds. Współpracy z Państwami Członkowskimi Wspólnoty Niepodległych Państw
- Państwowy Naczelny Komitet Kwalifikacyjny Federacji Rosyjskiej
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Młodzieży
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Polityki Mieszkaniowej i Budowlanej
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Zasobów Gruntowych i Zagospodarowania Gruntów
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Zapewnienia Monopolu Spirytusowego
- Państwowy Komitet Federacji Rosyjskiej ds. Normalizacji, Miar i Atestów
- Federalna Komisja ds. Majątku Nieruchomego i Wyceny Nieruchomości
- Federalna Służba Geodezji i Kartografii Rosji
- Federalna Służba Budownictwa Specjalnego Rosji
- Federalna Służba Rosji ds. Hydrometeorologii i Monitoringu Środowiska Naturalnego.

Źródło: *"Российская газета"* z 7.05.1998 r., s. 4.

Decret Prezydenta Federacji Rosyjskiej

O Połączonej Komisji ds. Koordynacji Działalności Ustawodawczej

W celu zapewnienia współdziałania federalnych organów władzy państwowej w procesie ustawodawczym, **postanawiam**:

1. Zatwierdzić załączony skład Połączonej Komisji ds. Koordynacji Działalności Ustawodawczej (w dalszym ciągu zwanej Połączoną Komisją).

2. Mianować przewodniczącym Połączonej Komisji Pierwszego Zastępcę Przewodniczącego Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej W.A. Ryzkowa.

3. Zalecić Połączonej Komisji, by za podstawowe kierunki swojej działalności uznała:

rozpatrywanie inicjatyw ustawodawczych oraz opracowywanie założeń odnośnie organizacji pracy nad projektami ustaw;

sporządzanie wniosków odnośnie tworzenia pakietów projektów ustaw, zbieżnych jeśli chodzi o przedmiot regulacji, w celu umożliwienia jednoczesnego ich rozpatrywania przez Dumę Państwową Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej;

kierowanie projektów ustaw do ekspertyzy w celu ustalenia ich zgodności z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, priorytetowości uchwalenia ustaw federalnych, ich wzajemnych relacji z normatywnymi aktami prawnymi w tej lub innej sferze uregulowań prawnych.

4. Rządowi Federacji Rosyjskiej i Administracji Prezydenta Federacji Rosyjskiej polecić:

w razie konieczności zapewniać uprzednie kierowanie do Połączonej Komisji przygotowanych do przedłożenia Dumie Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej projektów ustaw dotyczących realizacji dorocznych orędzi Prezydenta Federacji Rosyjskiej do Zgromadzenia Federalnego, projektów federalnych ustaw konstytucyjnych i ustaw federalnych, których uchwalenie jest niezbędne ze względu na wymogi Konstytucji Federacji Rosyjskiej i Kodeksu Cywilnego Federacji Rosyjskiej, jak również projektów

ustaw federalnych, stanowiących fundament odpowiednich dziedzin ustawodawstwa;

zastosować niezbędne środki w celu wykorzystania zaleceń Połączonej Komisji w pracy nad projektami ustaw.

5. Zalecić Dumie Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej i Radzie Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej podjęcie rozstrzygnięć analogicznych do wymienionych w punkcie 4 niniejszego Dekretu.

6. Tracą moc:

punkty 1 i 2 zarządzenia Prezydenta Federacji Rosyjskiej z 22 maja 1996 r. Nr 257-zp (Zbiór Ustaw Federacji Rosyjskiej, 1996, Nr 22, poz.2684);

zarządzenie Prezydenta Federacji Rosyjskiej z 19 lipca 1996 r. Nr 374-zp (Zbiór Ustaw Federacji Rosyjskiej, 1996, Nr 30, poz. 3640);

zarządzenie Prezydenta Federacji Rosyjskiej z 6 lipca 1997 r. Nr 278-zp "O wprowadzeniu zmian w składzie Połączonej Komisji ds. Koordynacji Działalności Ustawodawczej, zatwierdzonym zarządzeniem Prezydenta Federacji Rosyjskiej z 22 maja 1996 r. Nr 257-zp" (Zbiór Ustaw Federacji Rosyjskiej, 1997, Nr 28, poz. 3438).

7. Niniejszy Dekret wchodzi w życie z dniem urzędowego ogłoszenia.

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

15 stycznia 1998 roku

Nr 24

Skład Połączonej Komisji ds. Koordynacji Działalności Ustawodawczej

[Dokument zawiera 54 nazwiska. Wśród osób wchodzących w skład Połączonej Komisji znajdują się, m.in.:

- W. Ryżkow** - Pierwszy Zastępca Przewodniczącego Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej, przedstawiciel frakcji "Nasz dom - Rosja" (przewodniczący komisji, w uzgodnieniu),
- L. Abalkin** - członek Rosyjskiej Akademii Nauk, dyrektor Instytutu Gospodarki Rosyjskiej Akademii Nauk,
- W. Gusiew** - przewodniczący Komitetu Dumy Państwowej ds. Przemysłu, Budownictwa, Transportu i Energetyki, przedstawiciel frakcji "Liberalno-Demokratyczna Partia Rosji",
- W. Lebidiew** - Przewodniczący Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej,
- B. Topornin** - członek Rosyjskiej Akademii Nauk, dyrektor Instytutu Państwa i Prawa Rosyjskiej Akademii Nauk,
- S. Chramow** - przewodniczący Zrzeszenia Związków Zawodowych Rosji SOCPROF,
- I. Cyganienko** - naczelnik Wydziału Prawnego Aparatu Rządu Federacji Rosyjskiej,
- S. Szachraj** - pełnomocny przedstawiciel Prezydenta Federacji Rosyjskiej w Sądzie Konstytucyjnym Federacji Rosyjskiej,
- M. Szmakow** - przewodniczący Federacji Niezależnych Związków Zawodowych Rosji,
- W. Jakowlew** - Przewodniczący Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej.]

POSŁOWIE DO DOKUMENTU

Dekret Prezydenta Federacji Rosyjskiej komentuje członek Komisji, wiceprzewodniczący Rady Federacji, doktor nauk prawnych Wasilij LICHACZOW¹:

- Na pojawienie się tego dokumentu wpłynęło wiele przyczyn. Rzeczywiście, braki i sprzeczności widoczne w dokumentach regulujących cały proces ustawodawczy, jak również niedoskonałość norm mających zapewniać współdziałanie wszystkich gałęzi władzy i podmiotów Federacji Rosyjskiej, a niekiedy także zwyczajny bezwład - są tymi właśnie elementami, które w chwili obecnej uniemożliwiają poprawę jakości i efektywności pracy.

Sposoby polepszenia pracy parlamentu omawiane już były wielokrotnie z udziałem przewodniczących obu izb parlamentu, najwyższych instancji sądowych oraz wybitnych naukowców-prawników.

Co pół roku w planie pracy Dumy Państwowej pojawia się 600-800 projektów ustaw. Jednak biorąc pod uwagę treść i jakość tych projektów, "nie należą one - by posłużyć się określeniem Prezydenta FR - do najniezbędniejszych, często będąc odbiciem interesów branżowych i korporacyjnych". Zdarza się nierzadko, iż w komitetach parlamentarnych jednocześnie rozpatruje się projekty ustaw dotyczące jednej i tej samej kwestii, a nawet opracowane według tego samego założenia koncepcyjnego. W toku pracy nad nimi wykorzystywane są zasady oraz instrumentarium pojęciowe zapożyczone z rozmaitych systemów prawodawstwa obcego, co nie sprzyja tworzeniu krajowego systemu prawnego i pogłębia chaos w procesach społecznych.

Stąd też pracę nad projektami ustaw na wszystkich jej etapach należy planować w oparciu o jednolitą koncepcyjnie bazę prawną. Niewątpliwie, pierwszym krokiem w tym kierunku winno stać się przygotowanie ogólno-federalnego programu prawodawczego w FR, przewidywanego skoordynowane opracowanie fundamentalnych projektów ustaw.

¹ W. Lichaczow jest również Przewodniczącym Rady Państwa Republiki Tatarstan.

W pierwszym rządzie należałoby opracować, rozpatrzyć i uchwalić te ustawy federalne (konstytucyjne), które zostały przewidziane w Konstytucji FR lub bezpośrednio z niej wynikają, przez co rzeczywiście możliwe stałoby się bezpośrednie działanie Ustawy Zasadniczej; następnie - ustawy federalne przewidziane w dorocznych orędziach Prezydenta FR do Zgromadzenia Federalnego FR, jak również przedkładane przez Prezydenta w trybie inicjatywy ustawodawczej; dalej - stymulujące działalność i zapewniające ochronę krajowych producentów towarów, w celu stworzenia warunków niezbędnych do funkcjonowania gospodarki narodowej w systemie reprodukcji rozszerzonej; potem - mające fundamentalne znaczenie z punktu widzenia rozwoju rozmaitych dziedzin prawodawstwa rosyjskiego, w tym o charakterze systematyzującym (biorąc pod uwagę wielką liczbę obowiązujących do tej pory normatywnych aktów prawnych, uchwalonych przez byłe związkowe organy ustawodawcze władzy państwowej); i wreszcie - rozgraniczające zakresy działania i kompetencji organów władzy państwowej FR, jej podmiotów itd. Oczywiście, rozwiązanie tych wszystkich zadań wymaga czasu.

Zarazem jednak szereg problemów można rozwiązać już teraz. Przede wszystkim są to problemy związane z niezgodnością regulaminów izb Zgromadzenia Federalnego oraz aktów normatywnych wydawanych przez Rząd i Prezydenta FR. Szczególnej uwagi wymaga praca nad doskonaleniem form udziału podmiotów Federacji Rosyjskiej w procesie tworzenia prawa. Pozwoli to na pełniejsze uwzględnianie specyfiki regionów, potrzeb zrodzonych z praktyki życia codziennego oraz opracowywanie uzgodnionych rozwiązań, zwłaszcza w zakresie wspólnych problemów. To zaś, z kolei, wpłynie na poprawę stabilności i efektywności ustawodawczego łańcucha technologicznego (podmiot uprawniony do inicjatywy ustawodawczej - Duma Państwowa - Rada Federacji - Prezydent FR) sprzyjając, rzecz jasna, unifikacji ustawodawstwa.

W chwili obecnej bowiem łańcuch ten bardzo często, z przyczyn obiektywnych i w ramach Konstytucji FR, rwie się; raz dzieje się to za sprawą Prezydenta Rosji, innym znów razem - za sprawą Rady Federacji. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest bądź ignorowanie interesów regionów, bądź niedostateczne liczenie się z ludzkimi potrzebami.

Duma Państwowa i Rada Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej widzą sposób rozwiązania problemów, jakie niesie ze sobą działalność ustawodawcza. Jestem więc przekonany, iż wspólnym wysiłkiem stworzymy w Rosji doskonały system prawny.

Federacja Rosyjska
Federalna Ustawa Konstytucyjna

O systemie sądowym Federacji Rosyjskiej

Uchwalona przez Dumę Państwową 23 października 1996 roku
Zatwierdzona przez Radę Federacji 26 grudnia 1996 roku

ROZDZIAŁ 1. Przepisy ogólne

Artykuł 1. **Władza sądownicza**

1. Władza sądownicza w Federacji Rosyjskiej sprawowana jest wyłącznie przez sądy w osobach sędziów i angażowanych w określonym przez prawo trybie do realizacji wymiaru sprawiedliwości przysięgłych oraz ławników ludowych i arbitrażowych. Żadne inne organy i osoby nie mają prawa realizować wymiaru sprawiedliwości.

2. Władza sądownicza jest samodzielna i działa niezależnie od władzy ustawodawczej i wykonawczej.

3. Władza sądownicza sprawowana jest w drodze konstytucyjnego, cywilnego, administracyjnego i karnego postępowania sądowego.

Artykuł 2. **Ustawodawstwo dotyczące systemu sądowego**

System sądowy Federacji Rosyjskiej regulują Konstytucja Federacji Rosyjskiej i niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna.

Artykuł 3. **Jednolity charakter systemu sądowego**

Jednolity charakter systemu sądowego Federacji Rosyjskiej zapewnia się w drodze:

regulacji systemu sądowego Federacji Rosyjskiej przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej i niniejszą Federalną Ustawę Konstytucyjną;

przestrzegania przez wszystkie sądy federalne i wszystkich sędziów pokoju reguł postępowania sądowego określonych przez ustawodawstwo federalne;

stosowania przez wszystkie sądy Konstytucji Federacji Rosyjskiej, federalnych ustaw konstytucyjnych, ustaw federalnych, ogólnie uznawanych zasad i norm prawa międzynarodowego oraz umów międzynarodowych zawartych przez Federację Rosyjską, jak również konstytucji (statutów) i innych ustaw podmiotów Federacji Rosyjskiej;

uznania obligatoryjności wykonywania na całym terytorium Federacji Rosyjskiej uprawomocnionych wyroków sądowych;

ustawowego zagwarantowania jednolitego charakteru statusu sędziego;

finansowania sądów federalnych i sędziów pokoju przez budżet federalny.

Artykuł 4. Sądy w Federacji Rosyjskiej

1. Wymiar sprawiedliwości w Federacji Rosyjskiej realizują wyłącznie sądy ustanowione zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i niniejszą federalną ustawą konstytucyjną. Tworzenie sądów nadzwyczajnych i sądów nie przewidzianych przez niniejszą federalną ustawę konstytucyjną jest niedopuszczalne.

2. W Federacji Rosyjskiej działają sądy federalne, sądy konstytucyjne (statutowe) i sędziowie pokoju podmiotów Federacji Rosyjskiej, tworząc system sądownictwa Federacji Rosyjskiej.

3. Do sądów federalnych należą:

Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej;

Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej, sądy najwyższe republik, sądy krajów i sądy obwodowe, sądy miast o znaczeniu ogólnofederalnym, sądy obwodu autonomicznego i okręgów autonomicznych, sądy rejonowe, sądy wojskowe i sądy specjalistyczne, stanowiące system sądów federalnych ogólnej jurysdykcji;

Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej, federalne sądy arbitrażowe okręgów, sądy arbitrażowe podmiotów Federacji Rosyjskiej, stanowiące system federalnych sądów arbitrażowych.

4. Do sądów podmiotów Federacji Rosyjskiej należą: sądy konstytucyjne (statutowe) podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz sędziowie pokoju, będący sędziami ogólnej jurysdykcji podmiotów Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 5. Samodzielność sądów i niezawisłość sędziów

1. Sądy sprawują władzę sądowniczą samodzielnie, niezależnie od czyjejkolwiek woli, podlegając jedynie Konstytucji Federacji Rosyjskiej i ustawom.

2. Sędziowie, przysięgli oraz ławnicy ludowi i arbitrażowi uczestniczący w realizacji wymiaru sprawiedliwości są niezawisli i podlegają jedynie Konstytucji Federacji Rosyjskiej i ustawom. Ich niezawisłość gwarantują Konstytucja Federacji Rosyjskiej i ustawa federalna.

3. Sąd, który w toku rozpatrywania sprawy stwierdzi niezgodność aktu wydanego przez organ państwowy lub inny, jak również osobę urzędową z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, federalną ustawą konstytucyjną, ustawą federalną, ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego, międzynarodową umową zawartą przez Federację Rosyjską, konstytucją (statutem) podmiotu Federacji Rosyjskiej, ustawą podmiotu Federacji Rosyjskiej, orzeka zgodnie z przepisami prawa mającymi największą moc prawną.

4. W Federacji Rosyjskiej nie mogą być wydawane ustawy i inne normatywne akty prawne znoszące lub pomniejszające samodzielność sądów i niezawisłość sędziów.

5. Osoby winne wywierania niezgodnego z prawem wpływu na sędziów, przysięgłych oraz ławników ludowych i arbitrażowych uczestniczących w realizacji wymiaru sprawiedliwości, jak również innej ingerencji w działalność sądu, ponoszą odpowiedzialność przewidzianą przez ustawę federalną. Uzurpacja władczych kompetencji sądu karana jest zgodnie z ustawodawstwem karnym.

Artykuł 6. Obowiązkowość orzeczeń sądowych

1. Uprawomocnione orzeczenia sądów federalnych, sędziów pokoju i sądów podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również ich zgodne z prawem zarządzenia, żądania, polecenia, wezwania i inne wystąpienia są obowiązkowe dla wszystkich bez wyjątku organów władzy państwowej, organów samorządu lokalnego, organizacji społecznych, osób urzędowych oraz innych osób fizycznych i prawnych i podlegają bezwzględnemu wykonaniu na całym terytorium Federacji Rosyjskiej.

2. Nie wykonanie orzeczenia sądu, jak również inny przejaw nieposzanowania sądu pociągają za sobą odpowiedzialność przewidziana przez ustawodawstwo federalne.

3. Obowiązkowość orzeczeń sądów państw obcych oraz międzynarodowych sądów i arbitraży na terytorium Federacji Rosyjskiej określają międzynarodowe umowy zawarte przez Federację Rosyjską.

Artykuł 7. Równość wszystkich wobec prawa i sądu

1. Wszyscy są równi wobec prawa i sądu.

2. Sądy nie preferują jakichkolwiek organów, osób, stron uczestniczących w procesie ze względu na ich przynależność państwową, stan społeczny, płeć, rasę, narodowość, język lub przekonania polityczne bądź ze względu na ich pochodzenie, stan majątkowy i stanowisko służbowe, miejsce zamieszkania, miejsce urodzenia, stosunek do religii, przekonania, przynależność do organizacji społecznych, jak również ze względu na inne, nie przewidziane przez ustawę federalną okoliczności.

Artykuł 8. Udział obywateli w realizacji wymiaru sprawiedliwości

1. Obywatele Federacji Rosyjskiej mają prawo uczestniczyć w realizacji wymiaru sprawiedliwości w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo federalne.

2. Udział w charakterze przysięgłych oraz ławników ludowych i arbitrażowych w realizacji wymiaru sprawiedliwości jest obywatelskim obowiązkiem.

3. Wymogi stawiane obywatelom uczestniczącym w realizacji wymiaru sprawiedliwości określa ustawodawstwo federalne.

4. Za czas uczestniczenia w realizacji wymiaru sprawiedliwości przysięgli oraz ławnicy ludowi i arbitrażowi otrzymują wynagrodzenie z budżetu federalnego.

Artykuł 9. Jawność działalności sądów

We wszystkich sądach sprawy rozpoznawane są jawnie. Rozprawa przy drzwiach zamkniętych dopuszczalna jest w wypadkach przewidzianych przez ustawodawstwo federalne.

Artykuł 10. Język postępowania i język urzędowania w sądach

1. Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej, Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej, Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej, inne sądy arbitrażowe oraz sądy wojskowe prowadzą postępowanie oraz sprawy urzędowe w języku rosyjskim, będącym państwowym językiem Federacji Rosyjskiej. Postępowanie oraz załatwianie spraw urzędowych w innych sądach federalnych ogólnej jurysdykcji może się odbywać również w języku państwowym republiki, na której terytorium znajduje się sąd.

2. Sędziowie pokoju oraz inne sądy podmiotów Federacji Rosyjskiej prowadzą postępowanie i sprawy urzędowe w języku rosyjskim bądź w języku państwowym republiki, na której terytorium znajduje się sąd.

3. Osoby uczestniczące w sprawie, a nie władające językiem, w jakim toczy się postępowanie, mają prawo zabierać głos i składać wyjaśnienia w języku ojczystym bądź w dowolnym w sposób nieskrępowany wybranym języku, jak również korzystać z usług tłumacza.

ROZDZIAŁ 2

Podstawy statusu sędziów w Federacji Rosyjskiej

Artykuł 11. Sędziowie

1. Sędziami są osoby, którym zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną przyznano kompetencje do realizacji wymiaru sprawiedliwości, i które zawodowo wykonują swoje obowiązki.

2. Sędzia mający co najmniej dziesięcioletni staż pracy w charakterze sędziego i pozostający w stanie spoczynku uważany jest za sę-

dziego honorowego. Może on być powołany do realizacji wymiaru sprawiedliwości w charakterze sędziego w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo federalne.

3. Sędziom na koszt państwa zapewnia się zaopatrzenie materialne i zabezpieczenie socjalne-bytowe, odpowiednie do ich wysokiego statusu społecznego. Pensja (wynagrodzenie pieniężne) sędziego nie może ulec zmniejszeniu przez cały okres piastowania przezeń stanowiska.

Artykuł 12. Jednolity status sędziów

Wszyscy sędziowie w Federacji Rosyjskiej mają jednolity status i różnią się między sobą jedynie uprawnieniami i kompetencjami. Odębności sytuacji prawnej poszczególnych kategorii sędziów określa ustawodawstwo federalne, a w wypadkach przez nie przewidzianych - także ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 13. Tryb przyznawania uprawnień sędziom

1. Tryb przyznawania uprawnień sędziom Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej określają Konstytucja Federacji Rosyjskiej i federalna ustawa konstytucyjna.

2. Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej i Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej powołuje na stanowisko Rada Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej na wniosek Prezydenta Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii kolegów kwalifikacyjnych sędziów tych sądów.

3. Zastępców przewodniczących i innych sędziów Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej i Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej powołuje na stanowisko Rada Federacji Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej na wniosek Prezydenta Federacji Rosyjskiej, sporządzony na podstawie wniosku odpowiednio Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej i Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej oraz opinii kolegów kwalifikacyjnych sędziów tych sądów.

4. Sędziów sądów wojskowych powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii kolegiów kwalifikacyjnych sędziów tych sądów. Przewodniczących sądów wojskowych i ich zastępców powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii Najwyższego Kolegium Kwalifikacyjnego Sędziów Federacji Rosyjskiej.

5. Sędziów federalnych sądów arbitrażowych okręgów powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii kolegiów kwalifikacyjnych sędziów tych sądów, z uwzględnieniem wniosków organów ustawodawczych (przedstawicielskich) władzy państwowej odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej. Przewodniczących federalnych sądów arbitrażowych okręgów i ich zastępców powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii Najwyższego Kolegium Kwalifikacyjnego Sędziów Federacji Rosyjskiej, z uwzględnieniem wniosków ustawodawczych (przedstawicielskich) organów władzy państwowej odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej.

6. Sędziów sądów najwyższych republik, sądów krajów, sądów obwodów, sądów miast o znaczeniu ogólnofederalnym, sądów obwodu autonomicznego i okręgów autonomicznych, jak również sędziów (w tym przewodniczących i zastępców przewodniczących) sądów rejonowych powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii kolegiów kwalifikacyjnych sędziów tych sądów i uzgodniony z ustawodawczymi (przedstawicielskimi) organami władzy państwowej odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej. Przewodniczących i zastępców przewodniczących sądów najwyższych republik, sądów krajów, sądów obwodów, sądów miast o znaczeniu ogólnofederalnym, sądów obwodu autonomicznego i okręgów autonomicznych powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii

Najwyższego Kolegium Kwalifikacyjnego Sędziów Federacji Rosyjskiej i uzgodniony z ustawodawczymi (przedstawicielskimi) organami władzy państwowej odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej.

7. Sędziów sądów arbitrażowych podmiotów Federacji Rosyjskiej powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii kolegiów kwalifikacyjnych sędziów tych sądów i uzgodniony z ustawodawczymi (przedstawicielskimi) organami władzy państwowej odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej. Przewodniczących sądów arbitrażowych podmiotów Federacji Rosyjskiej i ich zastępców powołuje na stanowisko Prezydent Federacji Rosyjskiej na wniosek Przewodniczącego Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, znajdujący uzasadnienie w opinii Najwyższego Kolegium Kwalifikacyjnego Sędziów Federacji Rosyjskiej i uzgodniony z ustawodawczymi (przedstawicielskimi) organami władzy państwowej odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej.

8. Sędziowie pokoju, jak również sędziowie, przewodniczący i zastępcy przewodniczących sądów konstytucyjnych (statutowych) podmiotów Federacji Rosyjskiej są powoływani (wybierani) na stanowisko w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej.

9. Dobór kandydatów na stanowiska sędziowskie odbywa się w drodze konkursu.

Artykuł 14. **Kadencja sędziów sądów federalnych**

Uprawnienia sędziów sądów federalnych są bezterminowe, o ile Konstytucja Federacji Rosyjskiej lub federalna ustawa konstytucyjna nie stanowią inaczej.

Artykuł 15. **Nieusuwalność sędziego**

1. Sędzia jest nieusuwalny. Nie może on być powołany (wybrany) na inne stanowisko lub przeniesiony do innego sądu bez swojej zgody.

2. Uprawnienia sędziego mogą wygasnąć lub ulec zawieszeniu jedynie na mocy decyzji odpowiedniego sędziowskiego kolegium kwa-

lifikacyjnego. W wypadku, gdy sędzia został powołany (wybrany) na określony czas lub do czasu osiągnięcia odpowiedniego wieku, jego uprawnienia uważa się za wygasłe odpowiednio po upływie tego czasu lub po osiągnięciu przezeń tego wieku.

Artykuł 16. Immunitet sędziowski

Sędzia jest nietykalny. Nietykalność sędziego gwarantuje ustawodawstwo federalne.

ROZDZIAŁ 3

Sądy

Artykuł 17. Tryb tworzenia i znoszenia sądów

1. Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej, Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej i Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej, utworzone zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, mogą być zniesione jedynie w drodze wprowadzenia poprawek do Konstytucji Federacji Rosyjskiej. Inne sądy federalne są tworzone i znoszone tylko na mocy ustawy federalnej.

2. Stanowiska sędziów pokoju i sądy konstytucyjne (statutowe) podmiotów Federacji Rosyjskiej są tworzone i znoszone na mocy ustaw podmiotów Federacji Rosyjskiej.

3. Żaden sąd nie może być zniesiony, o ile należące do jego właściwości kwestie związane z realizacją wymiaru sprawiedliwości nie zostaną jednocześnie przekazane do właściwości innego sądu.

Artykuł 18. Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej

1. Sąd Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej jest sądowym organem kontroli konstytucyjnej, samodzielnie i niezależnie sprawującym władzę sądowniczą na drodze orzecznictwa konstytucyjnego.

2. Kompetencje, tryb tworzenia i działania Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 20. Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej

1. Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej jest naczelnym organem sądowym do spraw cywilnych, karnych, administracyjnych i innych, należących do właściwości sądów ogólnej jurysdykcji.

2. Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej sprawuje w przewidzianych przez ustawodawstwo federalne formach procesowych nadzór sądowy nad działalnością sądów ogólnej jurysdykcji, w tym sądów wojskowych i specjalistycznych sądów federalnych.

3. Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji rozpatruje sprawy w charakterze sądu drugiej instancji, w trybie nadzoru i w razie ujawnienia nowych okoliczności sprawy, a w wypadkach przewidzianych przez ustawodawstwo federalne - również w charakterze sądu pierwszej instancji.

4. Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej jest bezpośrednio nadrzędną instancją sądową w stosunku do sądów najwyższych republik, sądów krajów (obwodów), sądów miast o znaczeniu ogólnofederalnym, sądów obwodu autonomicznego i okręgów autonomicznych, sądów wojskowych okręgów wojskowych, flot, rodzajów i grup wojsk.

5. Sąd Najwyższy Federacji Rosyjskiej udziela wyjaśnień w kwestiach dotyczących praktyki sądowniczej.

6. Kompetencje, tryb tworzenia i działania Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 20. Sąd najwyższy republiki, sąd kraju (obwodu), sąd miasta o znaczeniu ogólnofederalnym, sąd obwodu autonomicznego i sąd okręgu autonomicznego

1. Sąd najwyższy republiki, sąd kraju (obwodu), sąd miasta o znaczeniu ogólnofederalnym, sąd obwodu autonomicznego i sąd okręgu autonomicznego w ramach swoich kompetencji rozpatrują sprawy w charakterze sądu pierwszej i drugiej instancji, w trybie nadzoru i w razie ujawnienia nowych okoliczności sprawy.

2. Wymienione w części 1 niniejszego artykułu sądy są bezpośrednio nadrzędnymi instancjami sądowymi w stosunku do sądów rejonowych, działających na terytorium odpowiedniego podmiotu Federacji Rosyjskiej.

3. Kompetencje, tryb tworzenia i działania sądów wymienionych w części 1 niniejszego artykułu określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 21. Sąd rejonowy

1. Sąd rejonowy w ramach swoich kompetencji rozpatruje sprawy w charakterze sądu pierwszej i drugiej instancji oraz realizuje inne kompetencje przewidziane przez federalną ustawę konstytucyjną.

2. Sąd rejonowy jest bezpośrednio nadrzędną instancją sądową w stosunku do sędziów pokoju, działających na terytorium odpowiedniego rejonu sądowego.

3. Kompetencje, tryb tworzenia i działania sądu rejonowego określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 22. Sądy wojskowe

1. Sądy wojskowe tworzone są terytorialnie według miejsca dyslokacji wojsk i flot, sprawując władzę sądowniczą w wojsku oraz w tych organach i formacjach, w których ustawodawstwo federalne przewiduje służbę wojskową.

2. Sądy wojskowe w ramach swoich kompetencji rozpatrują sprawy w charakterze sądu pierwszej i drugiej instancji, w trybie nadzoru i w razie ujawnienia nowych okoliczności sprawy.

3. Kompetencje, tryb tworzenia i działania sądów wojskowych określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 23. Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej

1. Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej jest naczelnym organem sądowym powołanym do rozstrzygania sporów gospodarczych oraz innych spraw rozpatrywanych przez sądy arbitrażowe.

2. Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej jest nadrzędną instancją sądową w stosunku do federalnych okręgowych sądów arbitrażowych i sądów arbitrażowych podmiotów Federacji Rosyjskiej.

3. Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej sprawuje w przewidzianych przez ustawodawstwo federalne formach procesowych nadzór sądowy nad działalnością sądów arbitrażowych.

4. Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej rozpatruje zgodnie z ustawodawstwem federalnym sprawy w charakterze sądu pierwszej instancji, w trybie nadzoru i w razie ujawnienia nowych okoliczności sprawy.

5. Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej udziela wyjaśnień w kwestiach dotyczących praktyki sądowniczej.

6. Kompetencje, tryb tworzenia i działania Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 24. Federalny okręgowy sąd arbitrażowy

1. Federalny okręgowy sąd arbitrażowy w ramach swoich kompetencji rozpatruje sprawy w charakterze sądu instancji kasacyjnej, jak również w razie ujawnienia nowych okoliczności sprawy.

2. Federalny okręgowy sąd arbitrażowy jest nadrzędną instancją sądową w stosunku do działających na terytorium odpowiedniego okręgu sądowego sądów arbitrażowych podmiotów Federacji Rosyjskiej.

3. Kompetencje, tryb tworzenia i działania federalnego okręgowego sądu arbitrażowego określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 25. Sąd arbitrażowy podmiotu Federacji Rosyjskiej

1. Sąd arbitrażowy podmiotu Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji rozpatruje sprawy w charakterze sądu pierwszej i apelacyjnej instancji, jak również w razie ujawnienia nowych okoliczności sprawy.

2. Kompetencje, tryb tworzenia i działania sądu arbitrażowego podmiotu Federacji Rosyjskiej określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 26. Specjalistyczne sądy federalne

1. Specjalistyczne sądy federalne do rozpatrywania spraw cywilnych i administracyjnych ustanawiane są w drodze wprowadzania zmian i uzupełnień do niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej.

2. Kompetencje, tryb tworzenia i działania specjalistycznych sądów federalnych określa federalna ustawa konstytucyjna.

Artykuł 27. Sąd konstytucyjny (statutowy) podmiotu Federacji Rosyjskiej

1. Sąd konstytucyjny (statutowy) podmiotu Federacji Rosyjskiej może zostać utworzony przez podmiot Federacji Rosyjskiej w celu rozpatrywania kwestii zgodności ustawodawstwa podmiotu Federacji Rosyjskiej, normatywnych aktów prawnych wydawanych przez organy władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej i organy samorządu lokalnego podmiotu Federacji Rosyjskiej z konstytucją (statutem) podmiotu Federacji Rosyjskiej, jak również w celu ustalania wykładni konstytucji (statutu) podmiotu Federacji Rosyjskiej.

2. Sąd konstytucyjny (statutowy) podmiotu Federacji Rosyjskiej finansowany jest z budżetu odpowiedniego podmiotu Federacji Rosyjskiej.

3. Sąd konstytucyjny (statutowy) podmiotu Federacji Rosyjskiej rozpatruje należące do jego kompetencji kwestie w trybie określonym przez ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej.

4. Orzeczenie sądu konstytucyjnego (statutowego) podmiotu Federacji Rosyjskiej, wydane w ramach jego kompetencji, nie może być zrewidowane przez inny sąd.

Artykuł 28. Sędzia pokoju

1. Sędzia pokoju w ramach swoich kompetencji rozpatruje sprawy cywilne, administracyjne i karne w charakterze sądu pierwszej instancji.

2. Kompetencje i tryb działania sędziego pokoju określają ustawodawstwo federalne i ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ 4 Przepisy końcowe

Artykuł 29. **Organy stowarzyszające sędziów**

1. W celu wyrażania interesów sędziów jako piastunów władzy sądowniczej tworzone są w trybie określonym przez ustawodawstwo federalne organy stowarzyszające sędziów.

2. Naczelnym organem stowarzyszającym sędziów jest Ogólnorosyjski Zjazd Sędziów, który powołuje Radę Sędziów Federacji Rosyjskiej i Najwyższe Kolegium Kwalifikacyjne Sędziów Federacji Rosyjskiej.

3. Kompetencje i tryb tworzenia organów stowarzyszających sędziów określa ustawodawstwo federalne.

Artykuł 30. **Zapewnienie warunków działalności sądów**

1. Warunki działalności Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej i Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej zapewniają aparaty tych sądów.

2. Warunki działalności innych sądów ogólnej jurysdykcji zapewnia Departament Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej.

3. Warunki działalności innych sądów arbitrażowych zapewnia Naczelny Sąd Arbitrażowy Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 31. **Departament Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej**

1. Departament Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej i organy wchodzące w skład jego struktury zapewniają w aspekcie organizacyjnym warunku działalności sądów ogólnej jurysdykcji oraz organów stowarzyszających sędziów, przekazując im do dyspozycji niezbędne środki.

2. Kierownika Departamentu Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej powołuje na stanowisko i odwołuje ze sta-

nowiska Przewodniczący Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej za zgodą Rady Sędziów Federacji Rosyjskiej.

3. Pracownicy Departamentu Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej są urzędnikami państwowymi. Otrzymują oni nominacje służbowe różnej kategorii oraz inne tytuły specjalistyczne.

4. Departament Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej posiada osobowość prawną.

5. Strukturę, kompetencje i tryb działania Departamentu Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej oraz wchodzących w skład jego struktury organów określa ustawodawstwo federalne.

Artykuł 32. Aparat sądu

1. Aparat sądu zapewnia warunki pracy sądu i podlega przewodniczącemu odpowiedniego sądu.

2. Pracownicy aparatu sądu są urzędnikami państwowymi, otrzymują oni nominacje służbowe różnej kategorii oraz inne tytuły specjalistyczne, a w sądach wojskowych mogą także otrzymywać stopnie wojskowe.

Artykuł 33. Finansowanie sądów

1. Finansowanie sądów winno umożliwiać pełną i niezawisłą realizację wymiaru sprawiedliwości zgodnie z ustawodawstwem federalnym.

2. Finansowanie Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, sądów ogólnej jurysdykcji, sądów arbitrażowych oraz sędziów pokoju odbywa się na podstawie zatwierdzonych przez ustawodawstwo federalne normatywów i wykazywane jest w odrębnych pozycjach budżetu federalnego.

3. Opracowując projekt budżetu federalnego w części poświęconej finansowaniu sądów, Rząd Federacji Rosyjskiej współdziała z przewodniczącymi Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, kierownikiem Departamentu Sądownictwa przy

Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej i Radą Sędziów Federacji Rosyjskiej. W wypadku zaistnienia rozbieżności Rząd Federacji Rosyjskiej załącza do projektu budżetu federalnego wnioski odpowiednich sądów, Departamentu Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej i Rady Sędziów Federacji Rosyjskiej wraz z własną opinią.

4. Przedstawiciele Sądu Konstytucyjnego Federacji Rosyjskiej, Sądu Najwyższego Federacji Rosyjskiej, Naczelnego Sądu Arbitrażowego Federacji Rosyjskiej, Rady Sędziów Federacji Rosyjskiej i kierownik Departamentu Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej mają prawo uczestniczyć w dyskusji nad budżetem federalnym w Zgromadzeniu Federalnym Federacji Rosyjskiej.

5. Suma środków budżetowych przyznanych na finansowanie sądów w danym roku finansowym lub preliminowanych na kolejny rok finansowy może ulec zmniejszeniu jedynie za zgodą Ogólnorosyjskiego Zjazdu Sędziów lub Rady Sędziów Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 34. Symbole władzy państwowej w sądach

1. Na budynkach sądów wywieszają się Flagę Państwową Federacji Rosyjskiej, a w sali posiedzeń sądu umieszcza się Flagę Państwową Federacji Rosyjskiej i wizerunek Godła Państwowego Federacji Rosyjskiej. Na budynkach sądów może być także wywieszana flaga podmiotu Federacji Rosyjskiej, a salach posiedzeń sądu - wywieszana flaga i umieszczany wizerunek godła podmiotu Federacji Rosyjskiej.

2. Realizując wymiar sprawiedliwości sędziowie zasiadają w togach bądź posiadają inną oznakę swej godności.

ROZDZIAŁ 5

Tryb wchodzenia w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

Artykuł 35. Termin wejścia w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

1. Niniejsza Federalna Ustawa Konstytucyjna wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1997 roku.

2. Ustawę RFSRR z 8 lipca 1981 roku „O ustroju sądów RFSRR” z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami (Dziennik Ustaw Rady Najwyższej RFSRR, 1981, Nr 28, poz. 976; Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych Federacji Rosyjskiej i Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej, 1992, Nr 27, poz. 1560; Nr 30, poz. 1794; 1993, Nr 33, poz. 1313; Zbiór Ustaw Federacji Rosyjskiej, 1994, Nr 32, poz. 3300) stosuje się w części nie sprzecznej z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną.

3. Regulamin trybunałów wojskowych w brzmieniu Ustawy ZSRR z 25 czerwca 1980 roku (Dziennik Ustaw Rady Najwyższej ZSRR, 1980, Nr 27, poz. 546) stosuje się w części nie sprzecznej z niniejszą Federalną Ustawą Konstytucyjną.

4. Część 2 artykułu 33 niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej w części dotyczącej finansowania sądów na podstawie normatywów wchodzi w życie z dniem wejścia w życie odpowiedniej ustawy federalnej.

5. Do chwili wejścia w życie federalnej ustawy konstytucyjnej o sądach wojskowych finansowanie sądów wojskowych i dostarczanie im środków materialno-technicznych odbywa się w trybie określonym przez Ustawę Federalną „O niektórych zagadnieniach dotyczących organizacji i działalności sądów wojskowych oraz organów sądownictwa wojskowego”.

Artykuł 36. Właściwości postępowania sądowego w sądach ogólnej jurysdykcji po wejściu w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej

1. Sądy rejonowe (miejskie), utworzone do chwili wejścia w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej, uważa się za sądy rejonowe.

2. Sądy rozpatrujące sprawy w trybie apelacyjnym lub kasacyjnym uważa się za nadrzędne w stosunku do sądów pierwszej instancji. Sądy rozpatrujące sprawy w trybie nadzoru uważa się za nadrzędne w stosunku do sądów wcześniej orzekających w sprawie.

3. Wejście w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej nie pociąga za sobą zmiany składu sądu w sprawach, których rozpatrywanie już się rozpoczęło.

Artykuł 37. Kadencja sędziów, jak również ławników ludowych i arbitrażowych

Wraz z wejściem w życie niniejszej Federalnej Ustawy Konstytucyjnej sędziowie wszystkich sądów Federacji Rosyjskiej, jak również ławnicy ludowi i arbitrażowi zachowują swoje uprawnienia do chwili upływu okresu, na jaki zostali wybrani (powołani).

Artykuł 38. Tryb finansowania przedsięwzięć związanych z reformą sądownictwa

1. Wydatki na finansowanie przedsięwzięć związanych z reformą sądownictwa stanowią odrębną pozycję budżetu federalnego.

2. Z dniem 1 stycznia 1997 roku etaty jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej proporcjonalnie do tej części zakresu ich pracy, jaka wiąże się z finansowaniem i zapewnieniem działalności sądów, z wyjątkiem sądów wojskowych, zostają przekazane Departamentowi Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej z jednoczesnym rozpoczęciem w tym samym terminie finansowania Departamentu Sądownictwa przy Sądzie Najwyższym Federacji Rosyjskiej bezpośrednio z budżetu federalnego w wysokości równiej wysokości środków zwalnianych w wyniku redukcji liczby odpowiednich jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej.

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

31 grudnia 1996 roku

Nr 1-FUK

Federacja Rosyjska
Ustawa Federalna

O podstawach finansowych samorządu terytorialnego w Federacji Rosyjskiej

Uchwalona przez Dumę Państwową 10 września 1997 roku

Niniejsza Ustawa Federalna określa podstawowe zasady organizacji finansów jednostek samorządu terytorialnego, wyznacza źródła pozyskiwania i kierunki wykorzystania zasobów finansowych samorządu terytorialnego, zasady sporządzania budżetu jednostek municypalnych oraz stosunki wzajemne między organami samorządu terytorialnego a instytucjami finansowymi, jak również gwarancje w odniesieniu do uprawnień finansowych organów samorządu terytorialnego.

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1. Podstawowe pojęcia używane w niniejszej Ustawie Federalnej

W niniejszej Ustawie Federalnej używa się następujących pojęć:

regulacja budżetowa - proces dystrybucji dochodów i redystrybucji środków między budżetami różnych szczebli w celu wyrównywania strony dochodowej budżetów terenowych, realizowany z uwzględnieniem państwowych norm minimum socjalnego;

państwowa norma minimum socjalnego - określony przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej minimalny poziom gwarantowanej ochrony socjalnej, zapewniający zaspokojenie podstawowych potrzeb ludzkich;

dotacje - środki przyznawane bez określenia ich przeznaczenia budżetom terenowym z budżetu federalnego i budżetów podmiotów Federacji Rosyjskiej w trybie regulacji budżetowej;

budżet terenowy - budżet jednostki municypalnej, tworzony, zatwierdzany i wykonywany przez organy samorządu terytorialnego;

fundusz lokalny - środki budżetu terenowego, jak również inne mienie municypalne, nie należące do przedsiębiorstw i instytucji municypalnych;

lokalne podatki i opłaty - podatki i opłaty ustanawiane samodzielnie przez organy przedstawicielskie samorządu terytorialnego zgodnie z ustawodawstwem federalnym;

finanse lokalne - całość środków finansowych uzyskiwanych i wykorzystywanych w celu rozwiązywania kwestii o znaczeniu lokalnym;

minimalny budżet terenowy - kalkulacyjna wielkość dochodów i wydatków budżetu terenowego, uwzględniająca państwowe normy w zakresie minimum socjalnego;

municypalne papiery wartościowe - obligacje, certyfikaty mieszkaniowe i inne papiery wartościowe emitowane przez organy samorządu terytorialnego;

dochody regulujące - podatki oraz inne płatności federalne i regionalne, na których podstawie ustawodawstwo federalne oraz ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej ustala wyrażone w procentach normatywy odpisów na rzecz budżetów terenowych na kolejny rok finansowy, jak również na dłuższy (co najmniej trzyletni) okres;

dochody własne - płatności podatkowe i niepodatkowe całkowicie lub częściowo na stałe przypisane do budżetów terenowych przez ustawodawstwo federalne lub ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również wprowadzane przez organy przedstawicielskie samorządu terytorialnego zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej i kierowane do budżetów terenowych;

normy socjalne - wskaźniki dotyczące zapewnienia ludności niezbędnych, podstawowych usług mieszkaniowo-komunalnych, socjalno-kulturalnych i innych w ujęciu materialnym i finansowym;

normatyw zapewnienia minimum budżetowego - kalkulacyjny wskaźnik wysokości niezbędnego minimum budżetowego przypadającego

jącego na jednego mieszkańca jednostki municypalnej, obliczony na podstawie bieżących wydatków;

środki uzyskiwane z tytułu wzajemnych rozliczeń - kwoty wpływające do budżetów terenowych bądź przekazywane z budżetów terenowych do budżetów podmiotów Federacji Rosyjskiej w związku ze zmianami w dochodach i wydatkach budżetów terenowych, będącymi skutkiem decyzji podjętych przez organy władzy państwowej, a nie uwzględnionych przy zatwierdzaniu odpowiednich budżetów;

środki uzyskiwane z tytułu dobrowolnego opodatkowania się - jednorazowe dobrowolne opłaty docelowe wprowadzane bezpośrednio przez ludność jednostki samorządowej w celu sfinansowania działań zmierzających do rozwiązania kwestii o znaczeniu lokalnym;

subwencje - środki pieniężne przyznawane na konkretne cele i na określony czas jednostkom municypalnym z budżetu federalnego, budżetu podmiotu Federacji Rosyjskiej i podlegające zwrotowi do odpowiedniego budżetu w wypadku nie wykorzystania ich zgodnie z przeznaczeniem w określonym terminie;

fundusz wspierania finansowego jednostek municypalnych - środki pieniężne uzyskiwane z budżetu podmiotu Federacji Rosyjskiej w celu udzielania pomocy finansowej jednostkom municypalnym i rozdzielane zgodnie z ustaloną formułą;

zamówienie municypalne - umowa zawarta między organem samorządu terytorialnego a wykonawcą dotycząca wykonania robót (świadczenia usług) finansowanych ze środków budżetu terenowego.

Artykuł 2. **Finanse lokalne**

1. Finanse lokalne obejmują środki budżetu terenowego, państwowe i municypalne papiery wartościowe należące do organów samorządu terytorialnego oraz inne środki finansowe.

2. Proces tworzenia i wykorzystywania finansów lokalnych opiera się na zasadach samodzielności, wsparcia finansowego ze strony państwa i jawności.

3. Prawo własności w stosunku do finansów lokalnych realizowane jest w imieniu ludności jednostki municypalnej przez organy samorządu terytorialnego bądź bezpośrednio przez ludność jednostki municypalnej zgodnie ze statutem jednostki municypalnej.

Artykuł 3. Ustawodawcza podstawa finansów lokalnych

1. Finanse lokalne są tworzone i wykorzystywane zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, Ustawą Federalną „O ogólnych zasadach organizacji samorządu terytorialnego w Federacji Rosyjskiej”, niniejszą Ustawą Federalną, innymi ustawami federalnymi, konstytucjami, statutami i ustawami podmiotów Federacji Rosyjskiej, statutami jednostek municypalnych oraz innymi aktami prawnymi organów samorządu terytorialnego.

2. Przepisy niniejszej Ustawy Federalnej dotyczą wszelkich jednostek municypalnych. W stosunku do jednostek administracyjno-terytorialnych o charakterze zamkniętym niniejsza Ustawa Federalna obowiązuje w części nie pozostającej w sprzeczności z Ustawą Federacji Rosyjskiej „O zamkniętej jednostce administracyjno-terytorialnej”.

Artykuł 4. Udział organów władzy państwowej w rozwiązywaniu kwestii dotyczących organizacji finansów lokalnych

1. Organy władzy państwowej Federacji Rosyjskiej i organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej sprzyjają rozwojowi finansów lokalnych w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej. W tym celu wymienione organy odpowiednio:

1) regulują stosunki między budżetami podmiotów Federacji Rosyjskiej a budżetami terenowymi, jak również między budżetem federalnym a budżetami terenowymi - w ramach federalnych programów docelowych;

2) uczestniczą w rozwiązywaniu kwestii o znaczeniu lokalnym poprzez realizację federalnych programów docelowych i programów regionalnych;

3) rozdzielają między jednostkami municypalnymi środki przyznawane w celu finansowania federalnych programów docelowych i programów regionalnych oraz innych przedsięwzięć, sprawują kontrolę nad efektywnym i celowym wykorzystywaniem tych środków;

4) opracowują państwowe normy minimum socjalnego i ustalają normy socjalne;

5) udzielają pomocy metodycznej organom samorządu terytorialnego w pracy nad tworzeniem i wykonywaniem budżetów terenowych;

6) kontrolują przestrzeganie przez organy samorządu terytorialnego ustawodawstwa podatkowego i budżetowego Federacji Rosyjskiej oraz ustawodawstwa podmiotów Federacji Rosyjskiej;

7) sprawują inne funkcje zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwem podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Równocześnie z przyznaniem organom samorządu terytorialnego poszczególnych kompetencji państwowych Federacji Rosyjskiej oraz poszczególnych kompetencji państwowych podmiotów Federacji Rosyjskiej przekazywane są im materiały i środki finansowe niezbędne do realizacji tych kompetencji.

3. Zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów budżetów terenowych, będące wynikiem decyzji podjętych przez organy władzy państwowej Federacji Rosyjskiej lub organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej, jest kompensowane przez organy, które podjęły wspomniane decyzje. Wysokość kompensaty określana jest równocześnie z podjęciem odpowiedniej decyzji. Organy samorządu terytorialnego mają prawo przyjąć do wykonania decyzje organów władzy państwowej, powodujące zwiększenie wydatków lub zmniejszenie dochodów budżetów terenowych, tylko w granicach środków przekazanych im w charakterze rekompensaty.

ROZDZIAŁ II TWORZENIE i WYKONYWANIE BUDŻETÓW TERENOWYCH

Artykuł 5. **Budżety terenowe**

1. Każda jednostka municypalna ma własny budżet i prawo do uzyskania w procesie regulacji budżetowej środków z budżetu federalnego oraz środków z budżetu podmiotu Federacji Rosyjskiej zgod-

nie z niniejszą Ustawą Federalną i ustawami podmiotu Federacji Rosyjskiej.

2. Budżet terenowy tworzą i wykonują organy samorządu terytorialnego samodzielnie, zgodnie ze statutem jednostki municypalnej.

3. Organy władzy państwowej gwarantują:

1) prawo organów przedstawicielskich samorządu terytorialnego do samodzielnego określania kierunków wykorzystania środków pochodzących z budżetów terenowych;

2) prawo organów przedstawicielskich samorządu terytorialnego do samodzielnego dysponowania nadwyżką budżetów terenowych, jaka pozostała pod koniec roku finansowego w wyniku zwiększenia dochodów lub zmniejszenia wydatków;

3) kompensatę wzrostu wydatków lub zmniejszenia dochodów budżetów terenowych, będącego skutkiem uchwalenia ustaw federalnych i ustaw podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również innych decyzji organów władzy państwowej.

4. Tworzenie budżetu terenowego odbywa się w drodze stosowania jednolitej metodologii, państwowych norm minimum socjalnego i norm socjalnych ustanawianych przez organy władzy państwowej.

5. Organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej w procesie regulacji budżetowej i organy samorządu terytorialnego w procesie tworzenia budżetów terenowych kierują się państwowymi normami minimum socjalnego, normami socjalnymi i normatywami minimum budżetowego.

6. W charakterze składnika budżetów terenowych mogą być przewidziane preliminarze dochodów i wydatków poszczególnych miejscowości nie będących jednostkami municypalnymi. Tryb opracowywania, zatwierdzania i wykonywania tych preliminarzy określają organy samorządu terytorialnego samodzielnie, zgodnie ze statutem jednostki municypalnej.

7. Naczelnik jednostki municypalnej oraz inne osoby urzędowe zasiadające w organach samorządu terytorialnego ponoszą odpowiedzialność za wykonanie budżetów terenowych zgodnie z ustawodawstwem federalnym, ustawodawstwem podmiotów Federacji Rosyjskiej i statutami jednostek municypalnych.

8. Organy samorządu terytorialnego w przepisany trybie składają sprawozdania z wykonania budżetów terenowych.

Artykuł 6. Dochody budżetów terenowych

Na dochody budżetów terenowych składają się ich dochody własne oraz wpływy z tytułu dochodów regulujących; mogą one także obejmować pomoc finansową wyrażającą się w różnych formach (dotacje, subwencje, środki pochodzące z funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych) oraz środki uzyskiwane z tytułu wzajemnych rozliczeń.

Artykuł 7. Dochody własne budżetów terenowych

1. Do dochodów własnych budżetów terenowych należą lokalne podatki i opłaty, inne dochody własne budżetów terenowych oraz udziały w podatkach federalnych i udziały w podatkach podmiotów Federacji Rosyjskiej na stałe przypisane do budżetów terenowych. Powyższe podatki (udziały) i opłaty wnoszone są przez podatników do budżetów terenowych.

2. Do lokalnych podatków i opłat należą podatki i opłaty wprowadzone zgodnie z ustawodawstwem federalnym.

3. Do innych dochodów własnych budżetów terenowych należą:

- 1) dochody z prywatyzacji i sprzedaży majątku municypalnego;
- 2) co najmniej 10 procent dochodów z prywatyzacji majątku państwowego znajdującego się na obszarze jednostki municypalnej, przeprowadzanej zgodnie z państwowym programem prywatyzacji;
- 3) dochody z tytułu wydzierżawienia majątku municypalnego, łącznie z dzierżawą pomieszczeń niemieszkalnych i gruntów municypalnych;
- 4) opłaty za użytkowanie kopalni i zasobów naturalnych, wprowadzone zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej;
- 5) dochody z municypalnych loterii pieniężno-fantowych;
- 6) grzywny odprowadzane do budżetów terenowych zgodnie z ustawodawstwem federalnym i ustawodawstwem podmiotów Federacji Rosyjskiej;
- 7) opłata za czynności urzędowe, wprowadzona zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej;

8) co najmniej 50 procent podatku od majątku przedsiębiorstw (organizacji);

9) podatek dochodowy od osób fizycznych parających się przedsiębiorczością bez tworzenia osoby prawnej.

4. Do dochodów własnych budżetów terenowych należą także udziały w podatkach federalnych dzielone między budżety różnych szczebli i na stałe przypisane do jednostek municypalnych w trybie przewidzianym przez punkt 5 niniejszego artykułu.

Do wymienionych dochodów należą:

1) udział w podatku dochodowym od osób fizycznych, przeciętnie w wysokości co najmniej 50 procent w obrębie podmiotu Federacji Rosyjskiej;

2) udział w podatku od zysku, jakim obłożone są organizacje, przeciętnie w wysokości co najmniej 5 procent w obrębie podmiotu Federacji Rosyjskiej;

3) udział w podatku od wartości dodanej, jakim obłożone są towary produkcji krajowej (z wyjątkiem metali i kamieni szlachetnych wydawanych z Państwowej Rezerwy Metali i Kamieni Szlachetnych Federacji Rosyjskiej), przeciętnie w wysokości co najmniej 10 procent w obrębie podmiotu Federacji Rosyjskiej;

4) udział w akcyzie na spirytus, wódkę i likiery, przeciętnie w wysokości co najmniej 5 procent w obrębie podmiotu Federacji Rosyjskiej;

5) udział w akcyzie na pozostałe rodzaje towarów objętych akcyzą (z wyjątkiem akcyz na surowce mineralne, benzynę, samochody oraz objętych akcyzą towarów importowanych), przeciętnie w wysokości co najmniej 10 procent w obrębie podmiotu Federacji Rosyjskiej.

5. Wielkość minimalnych (w ujęciu procentowym) udziałów w podatkach federalnych, trwale przypisywanych do jednostek municypalnych zgodnie z punktem 4 niniejszego artykułu, określają organy ustawodawcze (przedstawicielskie) podmiotu Federacji Rosyjskiej. Odpowiednie udziały w podatkach federalnych przypisywane jednostkom municypalnym obliczane są na podstawie łącznej wielkości środków przekazanych podmiotowi Federacji Rosyjskiej z tytułu każdego z tych podatków. W tych granicach organ ustawodawczy (przedstawicielski) podmiotu Federacji Rosyjskiej określa zgodnie z ustaloną formułą w odniesieniu do każdej jednostki municypalnej udział w

odpowiednich podatkach federalnych, przypisywanych jej trwale, biorąc za podstawę ich przeciętną wysokość w przeliczeniu na podmiot Federacji Rosyjskiej. Udziały w wymienionych podatkach obliczane są na podstawie danych faktycznych roku bazowego. W odniesieniu do kwot przekraczających wielkość tych udziałów organ ustawodawczy (przedstawicielski) podmiotu Federacji Rosyjskiej może ustanawiać (w ujęciu procentowym) normatywy odpisów na rzecz budżetów terenowych od dochodów regulujących na planowany rok finansowy, jak również na dłuższy (co najmniej trzyletni) okres.

6. Do dochodów własnych budżetów terenowych mogą należeć również opłaty, wprowadzone przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej.

7. Jeżeli na obszarze jednostki municypalnej (z wyjątkiem miasta) znajdują się inne jednostki municypalne, to źródła dochodów budżetów terenowych rozdzielane są między nimi przez ustawę podmiotu Federacji Rosyjskiej. Jednocześnie do każdej jednostki municypalnej zostają trwale (całkowicie lub częściowo) przypisane własne podatki i opłaty oraz inne dochody lokalne. W odniesieniu do wewnątrzmijskich jednostek municypalnych tego rodzaju określenie podatków i opłat własnych oraz innych dochodów lokalnych zawiera statut miasta.

Artykuł 8. Uprawnienia organów samorządu terytorialnego w zakresie tworzenia budżetów terenowych

1. Organy przedstawicielskie samorządu terenowego mają prawo:

1) wprowadzać lokalne podatki i opłaty oraz przyznawać ulgi w ich uiszczaniu w zgodności z ustawodawstwem federalnym;

2) w zgodności z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej podejmować uchwały w sprawie wprowadzenia lub zniesienia lokalnego podatku i lokalnej opłaty oraz zmiany trybu ich uiszczania. Podjęte uchwały podlegają urzędowemu ogłoszeniu na co najmniej miesiąc przed ich wejściem w życie.

2. Organy samorządu terytorialnego mają prawo uzyskiwać do budżetu terenowego przewidziane przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej podatki

od tych filii i przedstawicielstw, których macierzyste przedsiębiorstwa znajdują się poza obszarem danej jednostki municypalnej.

3. Ludność jednostki municypalnej może bezpośrednio podejmować decyzje o przeprowadzeniu wśród obywateli jednorazowej dobrowolnej zbiórki środków zgodnie ze statutem jednostki municypalnej. Zgromadzone zgodnie z wymienionymi decyzjami środki z tytułu dobrowolnego opodatkowania się wykorzystywane są wyłącznie zgodnie z ich docelowym przeznaczeniem. Organy samorządu terytorialnego informują ludność jednostki municypalnej o wykorzystaniu środków uzyskanych z tytułu dobrowolnego opodatkowania się.

Artykuł 9. Podstawowe zasady stosunków między budżetami, środki i tryb regulacji budżetowej

1. Organizacja stosunków między budżetami organów samorządu terytorialnego i organów władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej opiera się na ustawodawstwie federalnym i ustawodawstwie podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Stosunki między budżetami opierają się na zasadach:
wzajemnej odpowiedzialności;

stosowania jednolitej w odniesieniu do wszystkich jednostek municypalnych metodologii uwzględniającej ich indywidualne odrębności;

wyrównywania dochodów jednostek municypalnych;

możliwie maksymalnego ograniczania zbieżnych strumieni finansowych;

kompensowania budżetów terenowych w wypadku zmniejszenia dochodów lub wzrostu wydatków, będącego skutkiem decyzji podejmowanych przez organy władzy państwowej;

podnoszenia poziomu zainteresowania organów samorządu terytorialnego zwiększaniem dochodów własnych budżetów terenowych.

3. Do środków regulacji budżetowej budżetów terenowych należą:

1) odpisy normatywne od dochodów regulujących;

2) dotacje i subwencje dla budżetów terenowych;

3) środki przydzielane z funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych;

4) środki napływające z tytułu wzajemnych rozliczeń z budżetu federalnego i budżetów podmiotów Federacji Rosyjskiej.

4. Normatywy odpisów (w ujęciu procentowym) od dochodów regulujących, jak również części (w ujęciu procentowym) środków przydzielanych z funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych ustalane są przy zastosowaniu jednolitej metodologii opracowywanej przez organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

5. Tryb przyznawania subwencji ustalają normatywne akty prawne wydawane przez organy władzy państwowej. Wymienione organy sprawują kontrolę nad zgodnym z celem wykorzystaniem przydzielonych środków.

6. Faktyczny wzrost dochodów własnych budżetów terenowych w danym roku finansowym, uzyskany w wyniku działalności finansowej i gospodarczej prowadzonej na obszarze jednostki municypalnej, nie może stanowić podstawy do obniżenia na następny rok finansowy przez organy władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej normatywów odpisów (w ujęciu procentowym) od dochodów regulujących do budżetów terenowych, jak również części (w ujęciu procentowym) środków jednostek municypalnych przydzielanych z funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych.

7. Rozstrzygając kwestię udzielenia pomocy finansowej jednostkom municypalnym organy władzy państwowej podmiotu Federacji Rosyjskiej mają prawo sprawdzać zasadność przyznania pomocy finansowej, a po podjęciu decyzji pozytywnej - kontrolować, czy środki podejmowane w celu zwiększenia budżetów terenowych oraz przestrzegania ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej dotyczącego wydatkowania środków pochodzących z budżetów terenowych, łącznie z ich wykorzystaniem zgodnym z celem, są wystarczające.

8. Organy władzy państwowej Federacji Rosyjskiej i organy władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej mają prawo kontrolować wydatkowanie środków przydzielonych przez nie jednostkom municypalnym na realizację federalnych programów docelowych i programów regionalnych, jak również w postaci subwencji.

Artykuł 10. Tryb tworzenia i funkcjonowania funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych w podmiocie Federacji Rosyjskiej

1. Fundusz wspierania finansowego jednostek municypalnych tworzony jest w budżecie podmiotu Federacji Rosyjskiej.

2. Środki funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych tworzone są w drodze odpisów od podatków federalnych i regionalnych wpływających do budżetu podmiotu Federacji Rosyjskiej.

3. Środki funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych dzielone są zgodnie z ustaloną formułą, uwzględniającą liczbę ludności jednostki municypalnej, udział dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym w ogólnej liczbie ludności jednostki municypalnej, udział osób w wieku emerytalnym w ogólnej liczbie ludności jednostki municypalnej, obszar jednostki municypalnej, wysokość środków budżetowych przypadających na jednego mieszkańca jednostki municypalnej, jak również inne czynniki określające charakterystykę danego podmiotu Federacji Rosyjskiej.

4. Udział każdej jednostki municypalnej w ogólnej puli środków funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych ustalany jest w ujęciu procentowym i zatwierdzany przez ustawę podmiotu Federacji Rosyjskiej o budżecie podmiotu Federacji Rosyjskiej.

5. Środki z funduszu wspierania finansowego jednostek municypalnych przenoszone są każdego miesiąca do budżetów terenowych wszystkich tych jednostek municypalnych, które mają prawo do korzystania z pomocy finansowej.

6. Każdego miesiąca środki masowego przekazu informują o faktycznej wielkości środków znajdujących się w posiadaniu funduszy finansowego wspierania jednostek municypalnych.

Artykuł 11. Zasady sporządzania budżetu jednostki municypalnej

1. Organy przedstawicielskie samorządu terytorialnego samodzielnie opracowują regulamin sporządzania budżetu danej jednostki municypalnej w zgodności z ogólnymi zasadami sporządzania budżet-

tu przewidzianymi przez ustawodawstwo federalne i ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej.

2. Budżety terenowe są projektowane, zatwierdzane i wykonywane zgodnie z klasyfikacją budżetową Federacji Rosyjskiej oraz klasyfikacją budżetową podmiotu Federacji Rosyjskiej.

3. Uchwałę o celach, formach i kwotach pożyczek długoterminowych (na okres dłuższy niż jeden rok) podejmuje organ przedstawicielski samorządu terytorialnego w trybie przewidzianym przez statut jednostki municypalnej.

4. W wypadku, gdy budżet terenowy nie zostanie zatwierdzony do 1 stycznia planowanego roku finansowego, do chwili zatwierdzenia budżetu terenowego środki finansowe jednostki municypalnej wydatkowane są zgodnie z odpowiednimi pozycjami budżetu terenowego minionego roku finansowego w wysokości równej miesięcznie jednej dwunastej kwoty faktycznie poniesionych wydatków z uwzględnieniem indeksu cen artykułów konsumpcyjnych.

5. Kontrolę nad wykonaniem budżetów terenowych sprawują organy przedstawicielskie samorządu terytorialnego. W tym celu organy samorządu terytorialnego mają prawo angażować rewidentów księgowych.

Organy samorządu terytorialnego publikują informacje o wykonaniu budżetu terenowego za miniony rok finansowy.

6. W przewidzianym trybie jednostki municypalne przedkładają informacje o wykonaniu budżetów terenowych Państwowemu Komitetowi Federacji Rosyjskiej ds. Statystyki.

Artykuł 12. Wydatki budżetów terenowych

1. Wydatki budżetów terenowych obejmują:

1) wydatki łączące się z rozwiązywaniem problemów o znaczeniu lokalnym, przewidziane przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej;

2) wydatki związane z realizacją poszczególnych kompetencji państwowych przekazanych organom samorządu terytorialnego;

3) wydatki związane z obsługą i spłatą zadłużenia z tytułu pożyczek municypalnych;

4) wydatki związane z obsługą i spłatą zadłużenia municypalnego z tytułu pożyczek;

5) kwoty asygnowane na ubezpieczenie urzędników municypalnych i obiektów będących własnością municypalną, jak również na ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej i ryzyka związanego z przedsiębiorczością;

6) inne wydatki przewidziane przez statut jednostki municypalnej.

Tryb wykonania budżetu terenowego w części dotyczącej wydatków określa statut jednostki municypalnej lub inny akt prawny wydany przez organ samorządu terytorialnego.

2. Zamówienie municypalne na wykonanie robót (świadczenie usług) finansowanych ze środków budżetu terenowego ulokowane zostaje w wyniku rozstrzygnięcia konkursu otwartego, którego zasady ustala organ przedstawicielski samorządu terytorialnego. W charakterze zleceniodawcy zamówienia municypalnego na wykonanie robót (świadczenie usług) finansowanych ze środków budżetu terenowego występują organy lub osoby urzędowe zasiadające w organach samorządu terytorialnego.

ROZDZIAŁ III

UDZIAŁ ORGANÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W STOSUNKACH FINANSOWO-KREDYTOWYCH

Artykuł 13. Podstawy prawne stosunków wzajemnych między organami samorządu terytorialnego a instytucjami finansowo-kredytowymi

1. Organy samorządu terytorialnego spełniają funkcje w zakresie organizacji finansów lokalnych współdziałając z instytucjami finansowo-kredytowymi działającymi zarówno na obszarze odpowiedniej jednostki municypalnej, jak i poza jej granicami.

2. Organy samorządu terytorialnego sprzyjają rozwojowi rynku finansów lokalnych oraz lokalnych instytucji finansowo-kredytowych.

3. Organy samorządu terytorialnego w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwo podmiotów Federacji rosyjskiej mają prawo:

- 1) wyboru upoważnionego banku w drodze konkursu otwartego;
 - 2) emisji municypalnych obligacji i certyfikatów mieszkaniowych.
4. Organy samorządu terytorialnego nie mają prawa przekazywać środków budżetu terenowego i gruntów będących własnością municypalną do funduszy statutowych (kapitałów) banków i innych instytucji kredytowych.

Artykuł 14. Stosunki między organami samorządu terytorialnego a terytorialnymi organami Państwowej Służby Podatkowej Federacji Rosyjskiej i Głównego Zarządu Skarbu Federalnego Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej

1. Współdziałanie organów samorządu terytorialnego z terytorialnymi organami Państwowej Służby Podatkowej Federacji Rosyjskiej opiera się na:

1) koordynacji i łączeniu działań w zakresie kontroli nad terminowym i pełnym uiszczaniem wszelkich płatności podatkowych wpływających do odpowiednich budżetów, w tym lokalnych podatków i opłat;

2) wymianie niezbędnych informacji.

2. Organ przedstawicielski samorządu terytorialnego ma prawo utworzyć ze środków budżetu terenowego municypalną służbę podatkową w celu ściągania podatków lokalnych. Organy municypalnej służby podatkowej działają zgodnie z Ustawą RFSRR „O państwowej służbie podatkowej RFSRR” w części dotyczącej zakresu działania samorządu terytorialnego. Municypalna służba podatkowa łączy i koordynuje z terytorialnymi organami Państwowej Służby Podatkowej Federacji Rosyjskiej działania w zakresie kontroli przestrzegania ustawodawstwa podatkowego Federacji Rosyjskiej. Municypalna służba podatkowa obowiązana jest udzielać Państwowej Służbie Podatkowej Federacji Rosyjskiej wszelkich niezbędnych informacji.

3. Organy samorządu terytorialnego współdziałają z terytorialnymi organami Głównego Zarządu Skarbu Federalnego Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej na zasadzie dbałości o interesy państwa i wymiany informacji.

4. Organy samorządu terytorialnego mają prawo zawierać porozumienia z terytorialnymi organami Głównego Zarządu Skarbu Fede-

ralnego Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej w sprawie obsługi wykonania budżetów terenowych. W takim wypadku uprawnienia terytorialnych organów Głównego Zarządu Skarbu Federalnego Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej rozciągają się na organizacje przeprowadzające operacje z wykorzystaniem środków budżetu terenowego. Terytorialne organy Głównego Zarządu Skarbu Federalnego Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej nie mogą odmówić organom samorządu terytorialnego zawarcia takich porozumień.

5. W celu zarządzania środkami funduszu lokalnego i zapewnienia obsługi wykonania budżetu terenowego organ przedstawicielski samorządu terytorialnego ma prawo utworzyć ze środków budżetu terenowego municypalny organ skarbowy.

Artykuł 15. Stosunki między organami samorządu terytorialnego a instytucjami finansowo-kredytowymi

1. Organy samorządu terytorialnego za pośrednictwem terytorialnych organów Głównego Zarządu Skarbu Federalnego Ministerstwa Finansów Federacji Rosyjskiej i zgodnie z zawartą umową mają prawo powierzyć upoważnionemu bankowi następujące funkcje:

- 1) kasowe wykonywanie budżetu terenowego;
- 2) obsługę kasową organów samorządu terytorialnego;
- 3) lokowanie (inwestowanie) nadwyżek budżetu terenowego w drodze zakupu obligacji państwowych i municypalnych z obligatoryjnym zaliczeniem dochodów z tego tytułu do budżetu terenowego;
- 4) rozprowadzanie municypalnych obligacji i biletów municypalnych loterii pieniężno-fantowych.

Za niewykonywanie lub nienależyte wykonywanie obowiązków wynikających z umowy strony ponoszą odpowiedzialność zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej i na warunkach przewidzianych w umowie.

2. Zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej organy samorządu terytorialnego mają prawo:

- 1) udzielać przewidzianych przez budżet terenowy pożyczek osobom prawnym i fizycznym pod warunkiem zapewnienia sfinansowania wydatków budżetów terenowych;

2) uzyskiwać w bankach i innych instytucjach kredytowych kredyty krótko- i długoterminowe na warunkach uzgodnionych z organami przedstawicielskimi samorządu terytorialnego.

Artykuł 16. Pożyczki municypalne

1. Umowa w sprawie udzielenia pożyczki municypalnej zostaje zawarta w drodze nabycia przez obywatela lub osobę prawną obligacji municypalnych wyemitowanych przez organ samorządu terytorialnego.

2. Obligacje municypalne emitowane są wyłącznie w celu realizacji programów i projektów związanych z rozwojem jednostki municypalnej, zatwierdzonych w trybie ustanowionym przez statut jednostki municypalnej.

3. Zabezpieczenie emisji obligacji municypalnych stanowią majątek municypalny i środki budżetów terenowych.

4. Tryb emisji obligacji municypalnych określa ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

5. Państwo nie ponosi odpowiedzialności z tytułu zobowiązań jednostki municypalnej, a jednostka municypalna nie ponosi odpowiedzialności z tytułu zobowiązań państwa.

6. Zobowiązania z tytułu obligacji municypalnych wykonywane są ze środków funduszu lokalnego zgodnie z aktem prawnym o budżecie terenowym na dany rok finansowy wydanym przez organ samorządu terytorialnego.

7. Maksymalnie dopuszczalna kwota wierzytelności organów samorządu terytorialnego nie powinna przekraczać 15 procent ogólnej sumy wydatków budżetu terenowego. Zaciąganie jakichkolwiek pożyczek krótkoterminowych przed zatwierdzeniem budżetu terenowego na dany rok finansowy jest zabronione.

8. Lokowanie obligacji municypalnych, obrót nimi i ich rozprawianie (sprzedaż i kupno) odbywa się zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ IV PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 17. Uzgodnienie normatywnych aktów prawnych z niniejszą Ustawą Federalną

1. Prezydentowi Federacji Rosyjskiej, Rządowi Federacji Rosyjskiej i organom ustawodawczym (przedstawicielskim) podmiotów Federacji Rosyjskiej zaleca się uzgodnienie ich normatywnych aktów prawnych z niniejszą Ustawą Federalną w ciągu trzech miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

2. Normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej i normatywne akty prawne podmiotów Federacji Rosyjskiej do chwili uzgodnienia ich z niniejszą Ustawą Federalną stosuje się w części nie pozostającej w sprzeczności z niniejszą Ustawą Federalną.

Artykuł 18. Wejście w życie niniejszej Ustawy Federalnej

Niniejsza Ustawa Federalna wchodzi w życie z dniem jej urzędowego opublikowania.

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

25 września 1997 roku

Nr 126-UF

Federacja Rosyjska
Ustawa Federalna

O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych

Uchwalona przez Dumę Państwową 19 września 1997 roku
Zatwierdzona przez Radę Federacji 24 września 1997 roku

Zgromadzenie Federalne Federacji Rosyjskiej,
potwierdzając prawo każdego do wolności sumienia i wolności
wyznania, jak również do równości wobec prawa niezależnie od sto-
sunku do religii i przekonań,
opierając się na założeniu, że Federacja Rosyjska jest państwem
świeckim,
uznając szczególną rolę prawosławia w historii Rosji, w kształto-
waniu i rozwijaniu jej życia duchowego i kultury,
szanując chrześcijaństwo, islam, buddyzm, judaizm i inne religie
stanowiące nieodłączną część spuścizny historycznej narodów Rosji,
świadome wagi działań sprzyjających osiągnięciu wzajemnego zro-
zumienia, tolerancji i poszanowania w kwestiach wolności sumienia i
wolności wyznania,
uchwala niniejszą Ustawę Federalną.

ROZDZIAŁ I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1. **Przedmiot regulacji niniejszej Ustawy Federalnej**

Niniejsza Ustawa Federalna reguluje stosunki prawne w dziedzi-
nie praw człowieka i obywatela do wolności sumienia i wolności wy-
znania, jak również sytuację prawną związków wyznaniowych.

Artykuł 2. Ustawodawstwo o wolności sumienia, wolności wyznania i o związkach wyznaniowych

1. Na ustawodawstwo o wolności sumienia, wolności wyznania i o związków wyznaniowych składają się odpowiednie normy Konstytucji Federacji Rosyjskiej i Kodeksu Cywilnego Federacji Rosyjskiej, niniejsza Ustawa Federalna oraz uchwalane zgodnie z nimi inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej, jak również normatywne akty prawne podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Prawa człowieka i obywatela do wolności sumienia i wolności wyznania reguluje ustawa federalna. Ustawy i inne normatywne akty prawne uchwalane w Federacji Rosyjskiej a dotyczące realizacji prawa do wolności sumienia i wolności wyznania, jak również działalność związków wyznaniowych winny pozostawać w zgodzie z niniejszą Ustawą Federalną. W wypadku zaistnienia sprzeczności między niniejszą Ustawą Federalną a normatywnymi aktami prawnymi podmiotów Federacji Rosyjskiej w kwestiach dotyczących ochrony prawa do wolności sumienia i wolności wyznania oraz w kwestiach dotyczących działalności związków wyznaniowych obowiązuje niniejsza Ustawa Federalna.

3. W ustawodawstwie o wolności sumienia, wolności wyznania i o związkach wyznaniowych nic nie powinno być interpretowane w sensie umniejszania lub ograniczania praw człowieka i obywatela do wolności sumienia i wolności wyznania, zagwarantowanych przez Konstytucję Federacji Rosyjskiej lub wynikających z umów międzynarodowych zawartych przez Federację Rosyjską.

Artykuł 3. Prawo do wolności sumienia i wolności wyznania

1. W Federacji Rosyjskiej gwarantuje się wolność sumienia i wolność wyznania, w tym prawo do wyznawania indywidualnie lub wspólnie z innymi dowolnej religii bądź do nie wyznawania żadnej, do nieskrępowanego wyboru i zmiany, posiadania i rozpowszechniania poglądów religijnych i innych oraz działania zgodnie z nimi.

Obcokrajowcy i osoby nie posiadające obywatelstwa, legalnie przebywające na terytorium Federacji Rosyjskiej, korzystają z prawa

do wolności sumienia i wolności wyznania na równi z obywatelami Federacji Rosyjskiej i ponoszą przewidzianą przez ustawy federalne odpowiedzialność za naruszenie ustawodawstwa o wolności sumienia, wolności wyznania i o związkach wyznaniowych.

2. Prawo człowieka i obywatela do wolności sumienia i wolności wyznania może zostać ograniczone przez ustawę federalną jedynie w takim stopniu, w jakim jest to nieodzowne w celu ochrony podstaw ustroju konstytucyjnego, moralności, zdrowia, praw i słuszych interesów człowieka i obywatela oraz zapewnienia obrony kraju i bezpieczeństwa państwa.

3. Niedopuszczalne jest ustanawianie preferencji, ograniczeń lub innych form dyskryminacji w zależności od stosunku do religii.

4. Obywatele Federacji Rosyjskiej są równi wobec prawa we wszystkich dziedzinach życia obywatelskiego, politycznego, ekonomicznego, socjalnego i kulturalnego niezależnie od ich stosunku do religii i przynależności religijnej. Obywatel Federacji Rosyjskiej w wypadku, gdy pełnienie służby wojskowej jest sprzeczne z jego przekonaniem lub wyznaniem ma prawo do zastąpienia jej alternatywną służbą cywilną. Na prośbę organizacji religijnych decyzją Prezydenta Federacji Rosyjskiej duchowni zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej o obowiązku służby wojskowej i o służbie wojskowej mogą korzystać w okresie pokoju z odroczenia służby wojskowej i zwolnienia z ćwiczeń wojskowych.

5. Nikt nie jest obowiązany do informowania o swoim stosunku do religii i nie może być przymuszany do określenia swojego stosunku do religii, do wyznawania lub rezygnacji z wyznawania religii, do uczestniczenia lub nieuczestniczenia w nabożeństwach oraz innych obrzędach i ceremoniach religijnych, w działalności związków wyznaniowych, w nauczaniu religii. Zabrania się przyjmowania nieletnich do związków wyznaniowych, jak również nauczania nieletnich religii wbrew ich woli i bez zgody ich rodziców lub osób ich zastępujących.

6. Uniemożliwianie realizacji prawa do wolności sumienia i wolności wyznania, w tym połączone z pogwałceniem osobowości, z roźmyślnym obrażaniem uczuć obywateli w związku z ich stosunkiem do religii, z propagowaniem wyższości religijnej, z niszczeniem lub uszkodzaniem mienia bądź z groźbą podjęcia takich działań jest za-

bronione i ścigane zgodnie z ustawą federalną. Przeprowadzanie imprez publicznych oraz umieszczanie tekstów i wizerunków obrażających uczucia religijne obywateli w pobliżu obiektów kultu religijnego jest zabronione.

7. Tajemnica spowiedzi jest chroniona przez prawo. Duchowny nie może zostać pociągnięty do odpowiedzialności za odmowę złożenia zeznań dotyczących okoliczności, które stały mu się znane ze spowiedzi.

Artykuł 4. Państwo a związki wyznaniowe

1. Federacja Rosyjska jest państwem świeckim. Żadna religia nie może zostać uznana za państwową lub obowiązującą. Związki wyznaniowe są oddzielone od państwa i równe wobec prawa.

2. Zgodnie z konstytucyjną zasadą oddzielenia związków wyznaniowych od państwa państwo:

nie ingeruje w określenie przez obywatela jego stosunku do religii i przynależności religijnej, w wychowywanie dzieci przez rodziców lub osoby ich zastępujące zgodnie z ich przekonaniami i z uwzględnieniem prawa dziecka do wolności sumienia i wolności wyznania;

nie powierza związkom wyznaniowym pełnienia funkcji organów władzy państwowej oraz innych organów państwowych, urzędów państwowych i organów samorządu terytorialnego;

nie ingeruje w działalność związków wyznaniowych, o ile nie jest ona sprzeczna z niniejszą Ustawą Federalną;

zapewnia świecki charakter kształcenia w państwowych i municypalnych placówkach edukacyjnych.

3. Państwo reguluje przyznawanie organizacjom religijnym ulg podatkowych i innych, udziela organizacjom religijnym pomocy finansowej, technicznej i innej w restaurowaniu, utrzymaniu i ochronie budynków i obiektów będących zabytkami historycznymi i kulturalnymi, jak również w zapewnieniu nauczania przedmiotów ogólnokształcących w placówkach edukacyjnych utworzonych przez organizacje religijne zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej dotyczącym kształcenia.

4. Działalności organów władzy państwowej i organów samorządu terytorialnego nie towarzyszą publiczne obrzędy i ceremonie religijne.

Osoby urzędowe zasiadające w organach władzy państwowej oraz w innych organach państwowych i organach samorządu terytorialnego, jak również wojskowi nie mają prawa wykorzystywać swojego stanowiska służbowego w celu kształtowania takiego lub innego stosunku do religii.

5. Zgodnie z konstytucyjną zasadą oddzielenia związków wyznaniowych od państwa związek wyznaniowy:

zostaje utworzony i działa zgodnie z własną strukturą hierarchiczną i instytucjonalną oraz wybiera, mianuje i zmienia swój personel zgodnie ze swoimi własnymi ustaleniami;

nie pełni funkcji organów władzy państwowej oraz innych organów państwowych, instytucji państwowych i organów samorządu terytorialnego;

nie uczestniczy w wyborach do organów władzy państwowej i do organów samorządu terytorialnego;

nie uczestniczy w działalności partii politycznych i ruchów politycznych oraz nie udziela im materialnej i innej pomocy.

6. Oddzielenie związków wyznaniowych od państwa nie pociąga za sobą ograniczenia praw członków wymienionych związków do udziału na równi z innymi obywatelami w zarządzaniu sprawami państwowymi, w wyborach do organów władzy państwowej i do organów samorządu terytorialnego, w działalności partii politycznych, ruchów politycznych oraz innych organizacji społecznych.

7. Na prośbę organizacji religijnych właściwe organy władzy państwowej Federacji Rosyjskiej mają prawo ogłaszać święta religijne jako dni wolne od pracy (święteczne) na odpowiednich terytoriach.

Artykuł 5. Edukacja religijna

1. Każdy ma prawo do uzyskania edukacji religijnej wedle własnego wyboru, indywidualnie lub wspólnie z innymi.

2. Wychowanie i kształcenie dzieci należy do rodziców lub osób ich zastępujących, z uwzględnieniem prawa dziecka do wolności sumienia i wolności wyznania.

3. Organizacje religijne mają prawo zgodnie ze swoim statutami i z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej tworzyć placówki edukacyjne.

4. Na prośbę rodziców lub osób ich zastępujących, za zgodą dzieci uczących się w państwowych i municypalnych placówkach edukacyjnych, administracja wymienionych placówek w uzgodnieniu z właściwym organem samorządu terytorialnego umożliwiała organizacji religijnej nauczanie dzieci religii poza ramami programu kształcenia.

ROZDZIAŁ II ZWIĄZKI WYZNANIOWE

Artykuł 6. **Związki wyznaniowe**

1. Za związek wyznaniowy uznaje się w Federacji Rosyjskiej dobrowolne zrzeszenie obywateli Federacji Rosyjskiej oraz innych osób stale i legalnie zamieszkujących na terytorium Federacji Rosyjskiej, utworzone celem wspólnego wyznawania i rozpowszechniania wiary, które charakteryzuje się stosownymi do tego celu atrybutami:

wyznaniem;

odprawianiem nabożeństw oraz innych obrzędów i ceremonii religijnych;

nauczaniem religii i wychowywaniem w duchu religijnym swoich wyznawców.

2. Związki wyznaniowe mogą być tworzone w formie grup wyznaniowych i organizacji religijnych.

3. Tworzenie związków wyznaniowych w organach władzy państwowej oraz innych organach państwowych, instytucjach państwowych i organach samorządu terytorialnego, jednostkach wojskowych, a także w organizacjach państwowych i municypalnych jest zabronione.

4. Zabrania się tworzenia i działalności związków wyznaniowych, których cele i działania są sprzeczne z prawem.

Artykuł 7. **Grupa wyznaniowa**

1. Za grupę wyznaniową w niniejszej Ustawie Federalnej uznaje się dobrowolne stowarzyszenie obywateli, utworzone w celem wspólnego wyznawania i rozpowszechniania wiary, które nie zostało wpi-

sane do rejestru państwowego i nie nabyło zdolności do czynności prawnych w charakterze osoby prawnej. Lokale oraz mienie niezbędne do działalności grupy wyznaniowej przekazują w użytkowanie grupy jej członkowie.

2. Obywatele, którzy utworzyli grupę wyznaniową z zamiarem przekształcenia jej w przyszłości w organizację religijną, powiadamiają o jej utworzeniu i rozpoczęciu przez nią działalności organy samorządu terytorialnego.

3. Grupy wyznaniowe mają prawo odprawiać nabożeństwa oraz inne obrzędy i ceremonie religijne, jak również prowadzić nauczanie religii i wychowywać w duchu religijnym swoich wyznawców.

Artykuł 8. Organizacja religijna

1. Za organizację religijną uznaje się dobrowolne zrzeszenie obywateli Federacji Rosyjskiej o raz innych osób stale i legalnie zamieszkujących na terytorium Federacji Rosyjskiej, utworzone celem wspólnego wyznawania i rozpowszechniania wiary i w ustanowionym przez ustawę trybie zarejestrowane w charakterze osoby prawnej.

2. Organizacje religijne w zależności od terytorialnego zasięgu swojej działalności dzielą się na lokalne i scentralizowane.

3. Za lokalną organizację religijną uznaje się organizację religijną składającą się z co najmniej dziesięciu członków, którzy ukończyli osiemnaście lat życia i stale zamieszkują na tym samym terenie bądź w tym samym osiedlu typu miejskiego lub wiejskiego.

4. Za scentralizowaną organizację religijną uznaje się organizację religijną składającą się zgodnie ze swoim statutem z co najmniej trzech lokalnych organizacji religijnych.

5. Scentralizowana organizacja religijna, której struktury działały legalnie na terytorium Federacji Rosyjskiej przez co najmniej pięćdziesiąt lat licząc do chwili zwrócenia się wymienionej organizacji religijnej do organu rejestrującego z wnioskiem o wpisanie jej do rejestru państwowego, ma prawo posługiwać się w swoim nazewnictwie wyrazami „Rosja”, „rosyjski” i pochodnymi od nich.

6. Za organizację religijną uznaje się także instytucję lub organizację, utworzone przez scentralizowaną organizację religijną zgodnie z jej statutem, a stawiające przed sobą cel i posiadające atrybuty

przewidziane przez punkt 1 artykułu 6 niniejszej Ustawy Federalnej, w tym organ lub instytucję kierującą bądź koordynującą, jak również placówkę zawodowego kształcenia religijnego.

7. Organy władzy państwowej przy rozpatrywaniu zagadnień dotyczących działalności organizacji religijnych w społeczeństwie uwzględniają terytorialny zasięg działalności organizacji religijnej i umożliwiają odpowiednim organizacjom religijnym uczestniczenie w rozpatrywaniu wymienionych kwestii.

8. Nazwa organizacji religijnej winna zawierać informacje o wyznawanej przez nią religii. Działając, organizacja religijna obowiązana jest do podawania swojej pełnej nazwy.

9. Organizacja religijna obowiązana jest do corocznego informowania organu, który ją zarejestrował, o kontynuowaniu swojej działalności, z jednoczesnym podaniem informacji wprowadzanych do jednolitego państwowego rejestru osób prawnych.

Wymienione informacje o lokalnych organizacjach religijnych mogą być przedkładane organowi rejestrującemu przez odpowiednią scentralizowaną organizację religijną.

Nie przedłożenie wymienionych informacji w ciągu trzech lat stanowi dla organu rejestrującego podstawę do wystąpienia do sądu z wnioskiem o uznanie, iż organizacja religijna zaniechała swojej działalności.

Artykuł 9. Tworzenie organizacji religijnych

1. Założycielami lokalnej organizacji religijnej może być co najmniej dziesięciu obywateli Federacji Rosyjskiej połączonych w grupę wyznaniową, która posiada świadectwo potwierdzające jej istnienie na danym terenie przez co najmniej piętnaście lat, wydane przez organy samorządu terytorialnego, lub potwierdzające fakt, iż należy ona do struktury scentralizowanej organizacji religijnej tego samego wyznania, wydane przez wymienioną organizację.

2. Scentralizowane organizacje religijne tworzone są wówczas, gdy istnieją co najmniej trzy lokalne organizacje religijne tego samego wyznania, zgodnie z własnymi ustaleniami organizacji religijnych, o ile ustalenia takie nie są sprzeczne z prawem

Artykuł 10. Statut organizacji religijnej

1. Organizacja religijna działa na podstawie statutu, który zostaje zatwierdzony przez jej założycieli lub scentralizowaną organizację religijną, i winien odpowiadać wymogom ustawodawstwa cywilnego Federacji Rosyjskiej.

2. W statucie organizacji religijnej podaje się:

nazwę, lokalizację i rodzaj organizacji religijnej oraz wyznanie, a w wypadku przynależności do istniejącej scentralizowanej organizacji religijnej - jej nazwę;

cele, zadania i podstawowe formy działalności;

tryb tworzenia i zaniechania działalności;

strukturę organizacji, jej organy kierownicze, tryb ich powoływania i kompetencje;

źródła pozyskiwania funduszy oraz innego majątku organizacji;

tryb wprowadzania zmian i uzupełnień do statutu;

tryb rozporządzania majątkiem w wypadku zaniechania działalności;

inne informacje dotyczące specyfiki działalności danej organizacji religijnej.

Artykuł 11. Wpis organizacji religijnych do rejestru państwowego

1. Wpisu organizacji religijnych do rejestru państwowego dokonują federalny organ wymiaru sprawiedliwości i organy wymiaru sprawiedliwości podmiotów Federacji Rosyjskiej w trybie ustanowionym zgodnie z ustawodawstwem cywilnym Federacji Rosyjskiej i niniejszą Ustawą Federalną.

2. Wpisu lokalnej, jak również scentralizowanej organizacji religijnej, składającej się z lokalnych organizacji religijnych znajdujących się w granicach jednego podmiotu Federacji Rosyjskiej, do rejestru państwowego dokonuje organ wymiaru sprawiedliwości właściwego podmiotu Federacji Rosyjskiej.

3. Federalny organ wymiaru sprawiedliwości rejestruje scentralizowane organizacje religijne posiadające lokalne organizacje religijne na obszarze dwóch i więcej podmiotów Federacji Rosyjskiej.

4. Wpisu organizacji religijnych, tworzonych przez scentralizowane organizacje religijne zgodnie z ustępem 6 artykułu 8 niniejszej Ustawy Federalnej, do rejestru państwowego dokonuje organ wymiaru sprawiedliwości, który zarejestrował odpowiednią organizację religijną.

5. W celu dokonania wpisu do rejestru państwowego lokalnej organizacji religijnej założyciele przedkładają właściwemu organowi wymiaru sprawiedliwości:

wniosek o dokonanie rejestracji;

listę osób tworzących organizację religijną, z podaniem ich obywatelstwa, miejsca zamieszkania i daty urodzenia;

statut organizacji religijnej;

protokół zgromadzenia założycielskiego;

dokument potwierdzający istnienie grupy religijnej na danym terenie od co najmniej piętnastu lat, wydany przez organ samorządu terytorialnego, lub potwierdzający jej przynależność do scentralizowanej organizacji religijnej, wydany przez jej ośrodek kierowniczy;

informacje dotyczące zasad wiary i związanych z nimi praktyk, w tym historii powstania religii i danego związku, form i metod jego działalności, stosunku do rodziny i małżeństwa, do edukacji, zagadnień związanych ze szczególnym stosunkiem do zdrowia wyznawców danej religii, ograniczeń stosowanych wobec członków i kapłanów organizacji w odniesieniu do ich praw i obowiązków obywatelskich;

dokument potwierdzający lokalizację (adres osoby prawnej) tworzonej organizacji religijnej.

6. W wypadku, gdy nadrzędny (centralny) organ kierowniczy tworzonej organizacji religijnej znajduje się poza granicami Federacji Rosyjskiej, dodatkowo oprócz dokumentów wymienionych w punkcie 5 niniejszego artykułu, w ustalonym trybie przedłożony zostaje statut lub inny konstytutywny dokument zagranicznej organizacji religijnej, poświadczony przez organ państwowy państwa będącego siedzibą tej organizacji.

7. Podstawą wpisania scentralizowanych organizacji religijnych, jak również organizacji religijnych tworzonych przez scentralizowane organizacje religijne do rejestru państwowego jest:

wniosek o dokonanie rejestracji;

lista założycieli organizacji religijnej;

statut tworzonej organizacji religijnej, zatwierdzony przez jej założyciela (założycieli);

dokument potwierdzający lokalizację organu kierowniczego (adres osoby prawnej) tworzonej organizacji religijnej;

notarialnie poświadczone odpisy statutu i zaświadczenia o wpisaniu założyciela (założycieli) do rejestru państwowego;

odpowiednia decyzja uprawnionego organu założyciela (założycieli).

Tworząc scentralizowaną organizację religijną założyciel (założyciele) przedkładają także statuty co najmniej trzech lokalnych organizacji religijnych wchodzących w skład jej struktury oraz informacje dotyczące innych wchodzących w skład wymienionej struktury organizacji religijnych.

8. Wniosek o wpisanie do rejestru państwowego organizacji religijnej tworzonej przez scentralizowaną organizację religijną lub na podstawie potwierdzenia wydanego przez scentralizowaną organizację religijną rozpatrywany jest w terminie miesiąca od dnia przedłożenia wszystkich przewidzianych przez niniejszy artykuł dokumentów. W niektórych wypadkach organ rejestrujący ma prawo przedłużyć termin rozpatrzenia dokumentów do sześciu miesięcy w celu przeprowadzenia państwowej ekspertyzy religioznawczej. Tryb przeprowadzania państwowej ekspertyzy religioznawczej ustala Rząd Federacji Rosyjskiej.

9. W wypadku nie przestrzegania przez wnioskodawcę (wnioskodawców) wymogów przewidzianych przez punkty 5-7 niniejszego artykułu, organ rejestrujący ma prawo pozostawić wniosek bez rozpatrzenia, powiadamiając o tym wnioskodawcę (wnioskodawców).

10. W wypadku podjęcia decyzji o rejestracji organizacji religijnej organ rejestrujący wydaje wnioskodawcy zaświadczenie sporządzone wedle określonego wzoru o wpisaniu organizacji religijnej do rejestru państwowego i wprowadza informacje związane z wpisaniem do rejestru państwowego do jednolitego, ogólnie dostępnego do wglądu państwowego rejestru osób prawnych.

11. Zmiany i uzupełnienia wprowadzone do statutów organizacji religijnych podlegają wpisowi do rejestru państwowego w trybie przewidzianym dla rejestracji organizacji religijnych i wchodzą w

życie w odniesieniu do osób trzecich z dniem wpisania do rejestru państwowego.

12. W wypadku zmiany danych wprowadzanych do jednolitego państwowego rejestru osób prawnych, organizacja religijna w terminie miesiąca od dnia wprowadzenia takiej zmiany powiadamia o tym organ rejestrujący.

Artykuł 12. Odmowa wpisania organizacji religijnej do rejestru państwowego

1. Organizacja religijna może się spotkać z odmową wpisania jej do rejestru państwowego w wypadku, gdy:

cele i działalność organizacji religijnej są sprzeczne z Konstytucją Federacji Rosyjskiej i ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej - z powołaniem się na konkretne artykuły ustaw;

tworzona organizacja nie została uznana za religijną;

statut oraz inne przedłożone dokumenty nie spełniają wymogów ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej lub zawarte w nich informacje nie są wiarygodne;

w jednolitym państwowym rejestrze osób prawnych zarejestrowano już organizację o takiej nazwie;

założyciel (założyciele) nie posiada zdolności prawnej.

2. W wypadku odmowy wpisania organizacji religijnej do rejestru państwowego o decyzji tej powiadamia się pisemnie wnioskodawcę (wnioskodawców) wraz z podaniem podstaw odmowy. Odmowa motywowana niecelowością utworzenia organizacji religijnej jest niedopuszczalna. Odmowa organu rejestrującego wpisania organizacji religijnej do rejestru państwowego, jak również fakt uchylania się przedzeń od takiej rejestracji mogą być zaskarżone do sądu.

Artykuł 13. Przedstawicielstwa zagranicznych organizacji religijnych

1. Mianem zagranicznej organizacji religijnej określa się organizację utworzoną poza granicami Federacji Rosyjskiej w zgodności z ustawodawstwem państwa obcego.

2. Zagraniczna organizacja religijna może uzyskać prawo do otwarcia swojego przedstawicielstwa na terytorium Federacji Rosyjskiej.

Przedstawicielstwo zagranicznej organizacji religijnej nie może zajmować się uprawianiem kultu oraz innego rodzaju działalnością religijną i nie rozciąga się na nie status związku wyznaniowego określony przez niniejszą Ustawę Federalną.

3. Tryb rejestracji, otwarcia i zamknięcia przedstawicielstwa zagranicznej organizacji religijnej ustala Rząd Federacji Rosyjskiej w zgodności z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

4. W wypadku podjęcia decyzji o zarejestrowaniu przedstawicielstwa zagranicznej organizacji religijnej jej przedstawicielowi wydaje się zaświadczenie, którego wzór został ustalony przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

5. Przy rosyjskiej organizacji religijnej może istnieć przedstawicielstwo zagranicznej organizacji religijnej.

Artykuł 14. Likwidacja organizacji religijnej i zakaz działalności związku wyznaniowego w wypadku naruszenia przez nie ustawodawstwa

1. Organizacje religijne mogą zostać zlikwidowane:

decyzją ich założycieli lub organu upoważnionego do tego przez statut organizacji religijnej;

na mocy orzeczenia sądu w wypadku wielokrotnego lub poważnego naruszenia norm Konstytucji Federacji Rosyjskiej, niniejszej Ustawy Federalnej i innych ustaw federalnych bądź w wypadku systematycznego uprawiania przez organizację religijną działalności sprzecznej z celami, w jakich została utworzona (celami statutowymi).

2. Powodem zlikwidowania organizacji religijnej, wydania zakazu działalności organizacji religijnej lub grupy religijnej w trybie sądowym jest:

naruszanie bezpieczeństwa publicznego i zakłócanie porządku publicznego, podważanie bezpieczeństwa państwa;

prowadzenie działań zmierzających do zmiany przy użyciu siły podstaw ustroju konstytucyjnego i naruszenia integralności Federacji Rosyjskiej;

tworzenie formacji zbrojnych;
propagowanie wojny, rozpalanie waśni społecznych, rasowych, narodowościowych lub religijnych oraz nienawiści do ludzi;
zmuszanie do niszczenia rodziny;
dokonywanie zamachów na osobowość, prawa i wolności obywateli;

wyrządzanie, stwierdzonej w zgodności z ustawą, szkody moralności i zdrowia obywateli, w tym wskutek stosowania w związku z ich działalnością religijną środków narkotycznych i psychotropowych, hipnozy oraz dopuszczania się rozwiązań i innych sprzecznych z prawem czynów;

nakłanianie do samobójstwa lub do odmawiania z pobudek religijnych pomocy lekarskiej osobom znajdującym się w stanie zagrażającym ich życiu i zdrowiu;

uniemożliwianie uzyskania obowiązkowej edukacji;

zmuszanie członków i wyznawców związku wyznaniowego oraz innych osób do zrzekania się należącego do nich majątku na rzecz związku wyznaniowego;

uniemożliwianie obywatelowi za pomocą groźby wyrządzenia szkody jego życiu, zdrowiu, majątkowi - o ile istnieje niebezpieczeństwo jej spełnienia - lub użycia siły, a także za pomocą innych sprzecznych z prawem działań opuszczenia związku wyznaniowego;

zachęcanie obywateli do odmowy wykonywania ustanowionych przez prawo obowiązków obywatelskich i podejmowania innych sprzecznych z prawem działań.

3. Organy prokuratury Federacji Rosyjskiej, organ dokonujący rejestracji organizacji religijnych, jak również organy samorządu terytorialnego mają prawo występować do sądu z wnioskiem o zlikwidowanie organizacji religijnej bądź o zakazanie działalności organizacji religijnej lub grupy religijnej.

4. Zlikwidowana organizacja religijna traci zdolność do czynności prawnych jako osoba prawna zaś majątek wymienionej organizacji religijnej zostaje rozdysponowany zgodnie z jej statutem i ustawodawstwem cywilnym Federacji Rosyjskiej.

5. Powody i tryb likwidacji organizacji religijnej na mocy orzeczenia sądu mają zastosowanie także w odniesieniu do zakazu działalności grupy religijnej.

ROZDZIAŁ III PRAWA I WARUNKI DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI RELIGIJNYCH

Artykuł 15. **Wewnętrzne postanowienia organizacji religijnych**

1. Organizacje religijne działają zgodnie ze swoimi wewnętrznymi postanowieniami, o ile nie są one sprzeczne z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej, i posiadają zdolność do czynności prawnych przewidywaną przez ich statuty.

2. Państwo szanuje wewnętrzne postanowienia organizacji religijnych, o ile nie są one sprzeczne z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 16. **Obrzędy i ceremonie religijne**

1. Organizacje religijne mają prawo do pozyskiwania i utrzymywania budynków i budowli kultowych oraz innych miejsc i obiektów specjalnie przeznaczonych do odprawiania nabożeństw, odbywania zgromadzeń modlitewnych i religijnych oraz oddawania czci religijnej (pielgrzymowania).

2. Nabożeństwa oraz inne obrzędy i ceremonie religijne odbywają się bez przeszkód w budynkach i budowlach kultowych oraz na należących do nich terenach, a także w innych miejscach udostępnionych organizacjom religijnym do tych celów, w miejscach pielgrzymowania, w instytucjach i przedsiębiorstwach należących do organizacji religijnych, na cmentarzach i w krematoriach, jak również w lokalach mieszkalnych.

3. Organizacje religijne mają prawo do sprawowania obrzędów religijnych w placówkach leczniczo-profilaktycznych i szpitalnych, domach dziecka, domach starców i inwalidów, w zakładach karnych, na prośbę przebywających w nich obywateli i w pomieszczeniach specjalnie wyznaczonych przez administrację do tych celów. Sprawowanie obrzędów religijnych w pomieszczeniach aresztów i więzień może odbywać się w warunkach przestrzegania wymogów ustawodawstwa karno-procesowego Federacji Rosyjskiej.

4. Dowództwa jednostek wojskowych nie stwarzają, z uwzględnieniem wymogów regulaminowych, przeszkód wojskowym jeśli chodzi o ich udział w nabożeństwach oraz innych obrzędach i ceremoniach religijnych.

5. W innych wypadkach publiczne nabożeństwa oraz inne obrzędy i ceremonie religijne odbywają się w trybie przewidzianym dla przeprowadzania wieców, pochodów i demonstracji.

Artykuł 17. Literatura religijna i przedmioty o przeznaczeniu religijnym

1. Organizacje religijne mają prawo do wytwarzania, nabywania, eksportowania, importowania i rozpowszechniania literatury religijnej, druków, nagrań dźwiękowych i nagrań wideo oraz innych przedmiotów o przeznaczeniu religijnym.

2. Organizacje religijne korzystają z wyłącznego prawa do zakładania instytucji wydających literaturę liturgiczną i wytwarzających przedmioty kultu.

3. Literatura, druki oraz nagrania dźwiękowe i nagrania wideo wytwarzane przez organizacje religijne winny być opatrzone znakiem zawierającym pełną oficjalną nazwę danej organizacji religijnej.

Artykuł 18. Dobroczynna i kulturalno-oświatowa działalność organizacji religijnych

1. Organizacje religijne mają prawo do prowadzenia działalności dobroczynnej zarówno bezpośrednio, jak i w drodze zakładania organizacji dobroczynnych.

2. W dążeniu do realizacji własnych celów i zadań statutowych organizacje religijne mają prawo tworzyć w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej instytucje kulturalno-oświatowe, placówki edukacyjne i inne, jak również środki masowego przekazu.

3. Państwo wspomaga i popiera działalność dobroczynną organizacji religijnych, jak również realizowane przez nie, a istotne ze społecznego punktu widzenia programy i przedsięwzięcia kulturalno-oświatowe.

Artykuł 19. Placówki zawodowego kształcenia religijnego

1. Organizacjom religijnym zgodnie z ich statutami przysługuje wyłączne prawo do tworzenia placówek zawodowego kształcenia religijnego (zakładów kształcących duchownych) w celu szkolenia kapłanów i personelu religijnego.

2. Placówki zawodowego kształcenia religijnego podlegają rejestracji w charakterze organizacji religijnych i uzyskują państwową licencję na prawo do prowadzenia działalności edukacyjnej.

3. Obywatele będący słuchaczami studiów stacjonarnych w placówkach zawodowego kształcenia religijnego posiadających licencję państwową korzystają z prawa do odroczenia służby wojskowej zgodnie z ustawodawstwem o obowiązku służby wojskowej i służbie wojskowej oraz z innych udogodnień przewidzianych przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 20. Stosunki i kontakty międzynarodowe

1. Organizacje religijne mają prawo do nawiązywania i utrzymywania międzynarodowych stosunków i kontaktów, w tym w celu odbywania pielgrzymek, uczestniczenia w zgromadzeniach i innych przedsięwzięciach, otrzymania edukacji religijnej, jak również prawo do zapraszania w tym celu obcokrajowców.

2. Organizacjom religijnym przysługuje wyłączne prawo do zapraszania obcokrajowców w celu uprawiania przez nich w tychże organizacjach religijnej działalności zawodowej, w tym kaznodziej-skiej, zgodnie z ustawodawstwem federalnym.

Artykuł 21. Prawo własności organizacji religijnych

1. Do organizacji religijnych mogą należeć budynki, działki grun-towe, obiekty produkcyjne, socjalne, dobroczynne, kulturalno-oświatowe i inne, przedmioty o przeznaczeniu religijnym, środki pieniężne oraz inny majątek, niezbędny do zapewnienia ich działalności, w tym obiekty i przedmioty zaliczane do zabytków historycznych i kulturalnych.

2. Organizacje religijne posiadają prawo własności w odniesieniu do majątku nabytego lub wytworzonego przez nie ze środków własnych, ofiarowanego przez obywateli, organizacje lub przekazanego organizacjom religijnym na własność przez państwo bądź uzyskanego w inny sposób, nie pozostający w sprzeczności z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

3. Budynki i budowle kultowe wraz z należącymi do nich działkami gruntowymi oraz inny majątek o przeznaczeniu religijnym będący własnością państwową lub municypalną przekazywany jest organizacjom religijnym na własność bezpłatnie.

4. Organizacje religijne mogą posiadać na zasadzie prawa własności majątek za granicą.

5. Ruchomy i nieruchomy majątek o przeznaczeniu liturgicznym nie podlega zajęciu z tytułu roszczeń wierzycieli. Wykaz mienia o przeznaczeniu liturgicznym nie podlegającego zajęciu z tytułu roszczeń wierzycieli ustala Rząd Federacji Rosyjskiej na wniosek organizacji religijnych.

Artykuł 22. Użytkowanie majątku będącego własnością państwa, obywateli i ich organizacji

1. Organizacje religijne mają prawo wykorzystywać do swoich potrzeb działki gruntowe, budynki i majątek, udostępniane im przez organizacje państwowe, municypalne, społeczne i inne oraz obywatele, zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

2. Budynki i budowle kultowe wraz z należącymi do nich działkami gruntowymi oraz inny majątek o przeznaczeniu religijnym będący własnością państwową lub municypalną przekazywany jest w użytkowanie organizacjom religijnym bezpłatnie.

Artykuł 23. Działalność gospodarcza organizacji religijnych

Organizacje religijne mają prawo do prowadzenia działalności gospodarczej i tworzenia własnych przedsiębiorstw w trybie przewidzianym przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 24. Stosunki pracy związane z zatrudnieniem w organizacjach religijnych

1. Organizacje religijne zgodnie ze swoimi statutami mają prawo zawierać umowy o pracę (kontrakty) z pracownikami.

2. Warunki pracy i płacę określa zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej umowa o pracę (kontrakt) zawarta między organizacją religijną (pracodawcą) a pracownikiem.

3. Na obywateli zatrudnionych w organizacjach religijnych na podstawie umów o pracę (kontraktów) rozciąga się ustawodawstwo pracy Federacji Rosyjskiej.

4. Pracowników organizacji religijnych, jak również duchownych obejmuje zabezpieczenie socjalne, ubezpieczenie społeczne i zaopatrzenie emerytalne zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

ROZDZIAŁ IV NADZÓR I KONTROLA W ZAKRESIE REALIZACJI USTAWODAWSTWA O WOLNOŚCI SUMIENIA, WOLNOŚCI WYZNANIA I O ZWIĄZKACH WYZNANIOWYCH

Artykuł 25. Sprawowanie nadzoru i kontroli

1. Nadzór nad realizacją ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej o wolności sumienia, wolności wyznania i o związkach wyznaniowych sprawują organy prokuratury Federacji Rosyjskiej.

2. Organ, który zarejestrował organizację religijną, sprawuje kontrolę nad przestrzeganiem przez nią statutu co do celów i trybu jej działalności.

Artykuł 26. Odpowiedzialność za naruszenie ustawodawstwa o wolności sumienia, wolności wyznania i o związkach wyznaniowych

Naruszenie ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej o wolności sumienia, wolności wyznania i o związkach wyznaniowych pociąga za

sobą odpowiedzialność karną, administracyjną i inną zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 27. **Przepisy końcowe**

1. Niniejsza Ustawa Federalna wchodzi w życie z dniem jej urzędowego ogłoszenia.

2. Rząd Federacji Rosyjskiej przyjmie normatywne akty prawne niezbędne do realizacji niniejszej Ustawy Federalnej.

3. Statuty i inne dokumenty założycielskie organizacji religijnych utworzonych przed wejściem w życie niniejszej Ustawy Federalnej podlegają uzgodnieniu z niniejszą Ustawą Federalną. Statuty i inne dokumenty założycielskie organizacji religijnych do czasu ich uzgodnienia z niniejszą Ustawą Federalną obowiązują jedynie w tej części, która nie pozostaje w sprzeczności z niniejszą Ustawą Federalną.

Nie dokonuje się ponownej rejestracji organizacji religijnych, w stosunku do których istnieją podstawy do likwidacji bądź wydania zakazu działalności, wymienione w ustępie 2 artykułu 14 niniejszej Ustawy Federalnej. W razie odmowy ponownej rejestracji na wymienionych podstawach, organ rejestrujący przekazuje materiały do sądu.

Organizacje religijne nie posiadające dokumentu potwierdzającego ich istnienie na danym terenie przez co najmniej piętnaście lat, korzystają ze statusu osoby prawnej pod warunkiem corocznego odnawiania rejestracji do chwili upływu wymienionego terminu piętnaestu lat.

W tym okresie wymienione organizacje religijne nie korzystają z praw przewidzianych przez ustęp 4 artykułu 3, ustępy 3 i 4 artykułu 5, ustęp 5 artykułu 13, ustęp 3 artykułu 16, ustępy 1 i 2 artykułu 17, ustęp 2 artykułu 18 (w odniesieniu do placówek edukacyjnych i środków masowego przekazu), artykuł 19 i ustęp 2 artykułu 20 niniejszej Ustawy Federalnej.

4. Ponowny wpis do rejestru państwowego organizacji religijnych utworzonych przed wejściem w życie niniejszej Ustawy Federalnej winien zostać dokonany nie później niż 31 grudnia 1999 roku zgodnie z wymogami niniejszej Ustawy Federalnej. Po upływie wymienionego terminu nie zarejestrowane ponownie organizacje religijne mogą ulec

likwidacji w trybie sądowym na wniosek organu dokonującego wpisu organizacji religijnych do rejestru państwowego.

5. Z dniem wejścia w życie niniejszej Ustawy Federalnej tracą moc Ustawa RFSRR „O wolności wyznań” (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych RFSRR i Rady Najwyższej RFSRR, 1990, Nr 21, poz. 240; Zbiór Ustaw Federacji Rosyjskiej, 1995, Nr 5, poz. 346) i uchwała Rady Najwyższej RFSRR „O trybie wprowadzania w życie Ustawy RFSRR „O wolności wyznań” (Dziennik Ustaw Zjazdu Deputowanych Ludowych RFSRR i Rady Najwyższej RFSRR, 1990, Nr 21, poz. 241).

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

26 września 1997 roku

Nr 125-UF

Uchwała Rządu Federacji Rosyjskiej
z 3 czerwca 1998 r. Nr 565, Moskwa

O trybie przeprowadzania państwowej ekspertyzy religioznawczej

W wykonaniu Ustawy Federalnej „O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych” Rząd Federacji Rosyjskiej **postanawia:**

1. Zatwierdzić załączony Tryb przeprowadzania państwowej ekspertyzy religioznawczej.

2. W wypadku dokonywania wpisu do rejestru państwowego scentralizowanych organizacji religijnych posiadających lokalne organizacje religijne na obszarze dwóch i więcej podmiotów Federacji Rosyjskiej organizację państwową ekspertyzy religioznawczej powierzyć Ministerstwu Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej.

3. Organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej podejmą niezbędne kroki w celu zorganizowania na obszarze odpowiednich podmiotów Federacji Rosyjskiej państwowej ekspertyzy religioznawczej zgodnie z Trybem zatwierdzonym przez niniejszą uchwałę.

Premier Rządu Federacji Rosyjskiej
S. Kirijenko

Tryb przeprowadzania państwowej ekspertyzy religioznawczej

1. Niniejszy Tryb reguluje sposób przeprowadzania państwowej ekspertyzy religioznawczej w wypadku dokonywania przez organy wymiaru sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej (w dalszym ciągu zwane organami rejestrującymi) wpisu organizacji religijnych do rejestru państwowego.

2. Państwowa ekspertyza religioznawcza (w dalszym ciągu zwana ekspertyzą) zgodnie z ustępem 8 artykułu 11 Ustawy Federalnej „O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych” przeprowadzana jest na mocy decyzji organu rejestrującego w wypadku rejestracji scentralizowanej organizacji religijnej lub lokalnej organizacji religijnej, nie posiadającej potwierdzenia swojej przynależności do scentralizowanej organizacji religijnej tego samego wyznania wydanego przez organizację scentralizowaną, oraz w wypadku stwierdzenia przez organ rejestrujący konieczności przeprowadzenia dodatkowych badań odnośnie uznania organizacji za religijną i sprawdzenia wiarygodności informacji dotyczących zasad jej wiary i związanych z nimi praktyk.

3. Podstawowe cele ekspertyzy to:

określenie religijnego charakteru rejestrowanej organizacji na podstawie przedłożonych dokumentów założycielskich oraz informacji dotyczących zasad jej wiary i związanych z nimi praktyk;

sprawdzenie i ocena wiarygodności informacji zawartych w przedłożonych przez organizację religijną materiałach dotyczących zasad jej wiary.

4. Ekspertyzę przeprowadzają powoływane w tym celu rady ekspertów.

W wypadku dokonywania wpisu scentralizowanej organizacji religijnej do rejestru państwowego w Ministerstwie Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej ekspertyzę przeprowadza rada ekspertów powoływana przez Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej.

Na wniosek organów rejestrujących podmiotów Federacji Rosyjskiej ekspertyzę przeprowadzają rady ekspertów powoływane przez organy władzy wykonawczej właściwych podmiotów Federacji Rosyjskiej. W razie konieczności, organ rejestrujący podmiotu Federacji Rosyjskiej ma prawo zwrócić się o opinię do rady ekspertów powołanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej.

5. W skład rad ekspertów wchodzi pracownicy organów władzy państwowej, specjaliści z zakresu religioznawstwa oraz stosunków między państwem a związkami wyznaniowymi. W charakterze konsultantów w pracach rady ekspertów mogą uczestniczyć specjaliści nie będący jej członkami, jak również przedstawiciele organizacji religijnych.

6. Wniosek w sprawie przeprowadzenia ekspertyzy organ rejestrujący przesyła do rozpatrzenia odpowiedniej radzie ekspertów, dołączając do niego kopie dokumentów przewidzianych przez artykuł 11 Ustawy Federalnej „O wolności wyznania i o związkach wyznaniowych”, a przedkładanych przez organizację religijną celem wpisania jej do rejestru państwowego.

W swoim wniosku organ rejestrujący winien uzasadnić konieczność przeprowadzenia ekspertyzy, jak również określić kwestie wymagające oceny eksperta. Wniosek organu rejestrującego, złożony w wypadkach nie przewidzianych przez punkt 2 niniejszego Trybu, nie podlega rozpatrzeniu, o czym rada ekspertów powiadamia organ rejestrujący.

7. Wnioski organów rejestrujących, dokumenty nadesłane do ekspertyzy oraz inne materiały wykorzystywane w toku jej przeprowadzania podlegają wpisowi do ewidencji. Datą przedłożenia dokumentów jest data ich faktycznego wpływu do rady ekspertów.

8. Ekspertyzę przeprowadza się w ciągu 3 miesięcy od daty wpływu wniosku organu rejestrującego do rady ekspertów. W wypadku konieczności uzyskania od organizacji religijnych wyjaśnień odnośnie przedłożonych dokumentów, jak również dodatkowych materiałów i informacji za pośrednictwem przedstawicielstw dyplomatycznych Federacji Rosyjskiej w państwach obcych, termin przeprowadzenia ekspertyzy może ulec przedłużeniu o miesiąc, o czym powiadamia się organ rejestrujący.

9. Rada ekspertów ma prawo zwracać się do organów władzy wykonawczej oraz organizacji społecznych i religijnych o udzielenie informacji niezbędnych do przeprowadzenia ekspertyzy, a dotyczących kwestii należących do ich właściwości.

10. Wniosek organu rejestrującego dotyczący konkretnej organizacji religijnej winien być z reguły rozpatrywany w obecności jej pełnomocnego przedstawiciela, zawczasu zapraszanego na odpowiednie posiedzenie rady ekspertów. W wypadku niestawienia się przedstawiciela organizacji religijnej na posiedzenie rady ekspertów, ekspertyza może zostać zatwierdzona pod jego nieobecność.

11. Na podstawie wyników ekspertyzy przedłożonych dokumentów rada ekspertów zatwierdza ekspertyzę zawierającą uzasadnione wnioski odnośnie możliwości (niemożności) uznania organizacji za religij-

ną i wiarygodności informacji dotyczących zasad jej wiary i związanych z nimi praktyk. Ekspertyzę uważa się za zatwierdzoną, jeżeli zostanie zaaprobowana przez większość członków rady ekspertów.

Ekspertyzę przesyła się na piśmie organowi rejestrującemu, który zwrócił się z wnioskiem, dołączając do niej kopie materiałów wykorzystanych w toku przeprowadzania ekspertyzy oraz protokołu odpowiedniego posiedzenia rady ekspertów.

Źródło: „*Российская газета*” z 16.06.1998 r., s. 5.

Federacja Rosyjska
Ustawa Federalna

O zasadach służby municypalnej w Federacji Rosyjskiej

Uchwalona przez Dumę Państwową 17 grudnia 1997 roku
Zatwierdzona przez Radę Federacji 24 grudnia 1997 r.

Niniejsza Ustawa Federalna określa ogólne zasady organizacji służby municypalnej oraz zawiera podstawowe uregulowania dotyczące sytuacji prawnej urzędników municypalnych w Federacji Rosyjskiej.

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1. Stanowisko municypalne

1. Stanowisko municypalne jest to stanowisko przewidziane w statucie jednostki municypalnej zgodnie z ustawą podmiotu Federacji Rosyjskiej, z przyznanymi kompetencjami do rozstrzygania kwestii o znaczeniu lokalnym oraz ustaleniem odpowiedzialności za realizowanie tych kompetencji, jak również stanowisko piastowane w organach samorządu lokalnego, tworzonych zgodnie ze statutem jednostki municypalnej, z ustalonym zakresem obowiązków związanych z wykonywaniem i zapewnieniem uprawnień danego organu samorządu lokalnego oraz ustaleniem odpowiedzialności za wykonywanie tychże obowiązków.

2. Stanowiska municypalne dzielą się na:

stanowiska municypalne z wyboru, obsadzone w rezultacie wyborów municypalnych (deputowani, członkowie obieralnego organu samorządu lokalnego, pochodzące z wyboru osoby urzędowe piastujące stanowiska w samorządzie lokalnym), jak również obsadzone na mocy uchwał przedstawicielskiego lub innego wybieralnego organu

samorządu lokalnego, podjętych w stosunku do osób wybranych w skład wymienionych organów w rezultacie wyborów municypalnych;
inne stanowiska municypalne, obsadzone w drodze zawarcia umowy o pracę.

Artykuł 2. Służba municypalna

1. Służba municypalna jest to stała działalność zawodowa wykonywana na nie pochodzącym z wyboru stanowisku municypalnym.

2. Niniejsza Ustawa Federalna nie reguluje statusu deputowanego, członka obieralnego organu samorządu lokalnego oraz pochodzącej z wyboru osoby urzędowej piastującej stanowisko w samorządzie lokalnym.

Artykuł 3. Prawo obywateli Federacji Rosyjskiej do równego dostępu do służby municypalnej

Obywatele Federacji Rosyjskiej mają równy dostęp do służby municypalnej niezależnie od płci, rasy, narodowości, języka, pochodzenia, stanu majątkowego i zajmowanego stanowiska, miejsca zamieszkania, stosunku do religii, przekonań oraz przynależności do organizacji społecznych.

Artykuł 4. Ustawowe podstawy pełnienia służby municypalnej

1. Służba municypalna w Federacji Rosyjskiej pełniona jest zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, Federalną Ustawą "O ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej", niniejszą Ustawą Federalną, innymi ustawami federalnymi oraz konstytucjami, statutami i ustawami podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Ustawowych regulacji kwestii związanych z pełnieniem służby municypalnej dokonują podmioty Federacji Rosyjskiej zgodnie z Konstytucją Federacji Rosyjskiej, Federalną Ustawą "O ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej", niniejszą Ustawą Federalną oraz innymi ustawami federalnymi.

3. Urzędnicy municypalni podlegają ustawodawstwu pracy Federacji Rosyjskiej z odrębnościami przewidzianymi niniejszą Ustawą Federalną.

Artykuł 5. Podstawowe zasady pełnienia służby municypalnej

Służba municypalna opiera się na zasadach:

1) nadrzędności Konstytucji Federacji Rosyjskiej, ustawodawstwa federalnego oraz ustawodawstwa podmiotów Federacji Rosyjskiej w stosunku do innych normatywnych aktów prawnych oraz instrukcji służbowych odnoszących się do wykonywania przez urzędników municypalnych obowiązków służbowych, jak również zapewnienia tym urzędnikom ich praw;

2) priorytetu praw i wolności człowieka i obywatela oraz ich bezpośredniego działania;

3) niezależności organów samorządu lokalnego w ramach przysługujących im kompetencji;

4) profesjonalizmu i kompetencyjności urzędników municypalnych;

5) odpowiedzialności urzędników municypalnych za niewywiązywanie się lub nienależyte wywiązywanie się ze swoich obowiązków służbowych;

6) równego dostępu obywateli do służby municypalnej, odpowiednio do ich uzdolnień i przygotowania zawodowego;

7) jednolitości podstawowych wymagań stawianych służbie municypalnej w Federacji Rosyjskiej, jak również uwzględniania lokalnych tradycji historycznych i innych;

8) prawnej i socjalnej ochrony urzędników municypalnych;

9) apartyjności służby municypalnej.

Artykuł 6. Finansowanie służby municypalnej

1. Służba municypalna finansowana jest z budżetu lokalnego.

2. Niezbędne minimum wydatków, jakie muszą ponosić jednostki municypalne na utrzymanie służby municypalnej uwzględniane jest przez federalne organy władzy państwowej oraz organy władzy pań-

stowej podmiotów Federacji Rosyjskiej przy określaniu minimalnej wysokości lokalnych budżetów.

Rozdział II

Podstawy statusu urzędnika municypalnego

Artykuł 7. Urzędnik municypalny

1. Urzędnikiem municypalnym jest obywatel Federacji Rosyjskiej pełniący - w trybie określonym statutem jednostki municypalnej, zgodnie z ustawodawstwem federalnym oraz ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej - obowiązki z racji piastowania municypalnego stanowiska w służbie municypalnej za wynagrodzeniem pieniężnym wypłacanym z budżetu lokalnego.

2. Osoby nie piastujące municypalnych stanowisk w służbie municypalnej i pełniące obowiązki pracowników zaplecza technicznego organów samorządu lokalnego nie są urzędnikami municypalnymi.

Artykuł 8. Klasyfikacja municypalnych stanowisk w służbie municypalnej

1. Municypalne stanowiska w służbie municypalnej ustalane są przez normatywne akty prawne wydawane przez organy samorządu lokalnego zgodnie z rejestrem municypalnych stanowisk w służbie municypalnej, zatwierdzanym przez ustawę podmiotu Federacji Rosyjskiej.

2. Ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej określa korelację między municypalnymi stanowiskami w służbie municypalnej a państwowymi stanowiskami w służbie państwowej Federacji Rosyjskiej z uwzględnieniem wymogów kwalifikacyjnych związanych z piastowaniem odpowiednich stanowisk w służbie municypalnej i państwowej.

Artykuł 9. Kategorie klasyfikacyjne urzędników municypalnych

1. Kategorie klasyfikacyjne przyznawane są urzędnikom municypalnym na podstawie wyników egzaminu kwalifikacyjnego lub opinii

oraz wskazują, iż stopień przygotowania zawodowego urzędników municypalnych odpowiada wymogom kwalifikacyjnym związanym z piastowaniem municypalnych stanowisk w służbie municypalnej - zgodnie z klasyfikacją municypalnych stanowisk w służbie municypalnej.

2. Kategorie kwalifikacyjne, tryb ich przyznawania i zachowania w wypadku przeniesienia urzędników municypalnych na inne municypalne stanowiska w służbie municypalnej bądź na państwowe stanowiska w służbie państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej lub objęcia przez nich takich stanowisk, jak również w wypadku zwolnienia urzędników municypalnych ze służby municypalnej określa ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej w zgodności z ustawodawstwem federalnym.

Artykuł 10. Prawa i obowiązki urzędnika municypalnego

Prawa i obowiązki urzędnika municypalnego określane są przez statut jednostki municypalnej lub normatywne akty prawne wydawane przez organy samorządu lokalnego w zgodności z niniejszą Ustawą Federalną, innymi ustawami federalnymi oraz ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 11. Ograniczenia związane z pełnieniem służby municypalnej

1. Urzędnikowi municypalnemu zabrania się:

1) uprawiania innej płatnej działalności z wyjątkiem pracy pedagogicznej, naukowej i innej działalności twórczej;

2) sprawowania mandatu deputowanego do Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej, deputowanego do ustawodawczego (przedstawicielskiego) organu podmiotu Federacji Rosyjskiej, deputowanego do przedstawicielskiego organu samorządu lokalnego, zasiadania w innych wybieralnych organach samorządu lokalnego, piastowania wybieralnego urzędowego stanowiska w samorządzie lokalnym;

3) osobistego lub za pośrednictwem osób zaufanych zajmowania się przedsiębiorczością;

4) zasiadania w organie zarządzającym organizacji handlowej, jeśli ustawa nie przewiduje inaczej lub jeśli w trybie określonym przez statut jednostki municypalnej w zgodności z ustawodawstwem federalnym oraz ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej nie otrzymał polecenia wejścia w skład zarządu tej organizacji;

5) występowania w roli pełnomocnika lub przedstawiciela interesów osób trzecich w organie samorządu terytorialnego, w którym jest on zatrudniony na stanowisku municypalnym, bądź który bezpośrednio mu podlega lub znajduje się pod jego kontrolą.

6) wykorzystywania do celów pozasłużbowych materiałów, środków technicznych, finansowych i informacyjnych, jak również innego rodzaju mienia oraz informacji służbowych;

7) pobierania honorariów za publikowanie materiałów i wygłaszanie przemówień w charakterze urzędnika municypalnego;

8) otrzymywania od osób fizycznych i prawnych wynagrodzenia (prezenty, gratyfikacje pieniężne, pożyczki, usługi, pokrywanie należności za korzystanie z rozrywek, wypoczynku, za przejazdy oraz innego rodzaju wynagrodzenia) w związku z pełnieniem obowiązków służbowych;

9) udawania się w delegacje służbowe na koszt osób fizycznych i prawnych, wyjąwszy wyjazdy służbowe w ramach wymiany odbywającej się na mocy porozumienia zawartego między organami samorządu lokalnego jednostki municypalnej a organami samorządu lokalnego innych jednostek municypalnych, jak również organami władzy państwowej i organami samorządu lokalnego państw obcych, a także międzynarodowymi i zagranicznymi organizacjami o charakterze niekomercyjnym;

10) uczestniczenia w strajkach;

11) wykorzystywania swojego stanowiska służbowego w interesach partii politycznych, związków wyznaniowych i innych organizacji społecznych.

2. Urzędnikom municypalnym zabrania się tworzenia w organach samorządu lokalnego struktur partii politycznych, związków wyznaniowych i innych organizacji społecznych, wyjąwszy związki zawodowe.

3. Na czas pełnienia służby municypalnej urzędnik municypalny obowiązany jest przekazać pod zarząd powierniczy gwarantowany przez jednostkę municypalną należące doń udziały (pakiety akcji) w kapitale statutowym organizacji handlowych w trybie określonym przez statut jednostki municypalnej w zgodności z ustawodawstwem federalnym i ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 12. Informacje o dochodach urzędnika municypalnego i o mieniu stanowiącym jego własność

Urzędnik municypalny zgodnie z ustawą federalną - co roku, a także obywatel wstępujący do służby municypalnej obowiązany jest przedstawić organom państwowej służby podatkowej informacje o uzyskanych przez siebie dochodach oraz o mieniu stanowiącym jego własność, będącym przedmiotem opodatkowania.

Artykuł 13. Bodźce dla urzędnika municypalnego

Rodzaje bodźców używanych wobec urzędnika municypalnego oraz tryb ich stosowania określają normatywne akty prawne wydawane przez organy samorządu lokalnego zgodnie z ustawodawstwem federalnym i ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 14. Odpowiedzialność urzędnika municypalnego

Za niewywiązywanie się lub nienależyte wywiązywanie się przez urzędnika municypalnego z nałożonych nań obowiązków (wykroczenie służbowe) mogą być mu wymierzone kary dyscyplinarne przewidziane w normatywnych aktach prawnych wydawanych przez organy samorządu lokalnego w zgodności z ustawodawstwem federalnym i ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 15. Gwarancje dla urzędnika municypalnego

1. Urzędnikowi municypalnemu gwarantuje się:

1) warunki pracy umożliwiające mu wywiązywanie się z obowiązków służbowych;

2) wynagrodzenie i inne świadczenia pieniężne;

3) coroczny płatny urlop;

4) świadczenia medyczne na rzecz jego i członków jego rodziny, w tym także po przejściu na emeryturę;

5) zaopatrzenie emerytalne za wysługę lat oraz rentę wypłacaną członkom rodziny urzędnika municypalnego w wypadku gdyby poniósł on śmierć w związku z pełnieniem obowiązków służbowych;

6) obowiązkowe ubezpieczenie państwowe na wypadek doznania uszczerbku na zdrowiu i mieniu w związku z pełnieniem przezeń obowiązków służbowych;

7) obowiązkowe państwowe ubezpieczenie społeczne na wypadek choroby lub utraty zdolności do pracy w okresie pełnienia przez niego służby municypalnej lub po odejściu z niej, gdyby doszło do nich w związku z pełnieniem przezeń obowiązków służbowych;

8) ochronę jego i członków jego rodziny w trybie określonym przez ustawodawstwo - przed aktami przemocy, groźbami oraz innymi niezgodnymi z prawem działaniami podejmowanymi w związku z pełnieniem przezeń obowiązków służbowych.

2. W wypadku likwidacji organu samorządu lokalnego lub redukcji etatów w tym organie urzędnikowi municypalnemu przysługują gwarancje określone przez ustawodawstwo pracy Federacji Rosyjskiej w odniesieniu do pracowników na wypadek ich zwolnienia w związku z likwidacją przedsiębiorstw, instytucji i organizacji oraz redukcją etatów.

3. Ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej oraz statut jednostki municypalnej mogą przewidywać dodatkowe gwarancje dla urzędnika municypalnego.

Artykuł 16. Wynagrodzenie urzędnika municypalnego

Wysokość uposażenia służbowego oraz wysokość i tryb wprowadzania dodatków oraz innych świadczeń pieniężnych składających się na uposażenie służbowe urzędnika municypalnego określają akty normatywne wydawane przez organy samorządu lokalnego w zgodności z ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 17. Urlop urzędnika municypalnego

1. Urzędnikowi municypalnemu przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu w wymiarze co najmniej 30 dni kalendarzowych. Poszczególnym kategoriom urzędników municypalnych ustawodawstwo federalne i ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej przyznaje prawo do corocznego płatnego urlopu w zwiększonym wymiarze. Oprócz corocznego płatnego urlopu urzędnikowi municypalnemu udziela się za wysługę lat, w trybie i na warunkach określonych przez ustawodawstwo federalne i ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej, dodatkowego płatnego urlopu.

2. Coroczny płatny urlop i dodatkowy płatny urlop sumują się i na życzenie urzędnika municypalnego mogą być udzielane w częściach, z tym, iż czas trwania jednej części udzielonego urlopu nie może być krótszy niż 14 dni kalendarzowych.

3. Urzędnikowi municypalnemu może być przyznany urlop bezpłatny na okres nie dłuższy niż jeden rok, o ile ustawa federalna nie stanowi inaczej.

Artykuł 18. Zaopatrzenie emerytalno-rentowe urzędnika municypalnego i jego rodziny

1. W dziedzinie zaopatrzenia emerytalno-rentowego urzędnik municypalny posiada wszelkie uprawnienia przysługujące urzędnikowi państwowemu w Federacji Rosyjskiej, określane przez ustawodawstwo federalne i ustawodawstwo podmiotu Federacji Rosyjskiej. Wysokość emerytury państwowej urzędnika municypalnego kształtuje się w zależności od określonej przez ustawę podmiotu Federacji Rosyjskiej korelacji między municypalnymi stanowiskami w służbie municypalnej a państwowymi stanowiskami w służbie państwowej. Maksymalna wysokość państwowej emerytury urzędnika municypalnego nie może przekraczać maksymalnej wysokości państwowej emerytury urzędnika państwowego piastującego analogiczne stanowisko państwowe.

2. W wypadku, gdy urzędnik municypalny poniesie śmierć w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, w tym także po zwolnieniu go ze służby municypalnej, członkowie rodziny zmarłego mają prawo do otrzymywania renty przysługującej w razie utraty żywiciela, w trybie określonym przez ustawę federalną.

Artykuł 19. Staż służby municypalnej

1. Do stażu służby municypalnej urzędnika municypalnego zalicza się okres przepracowany przezeń na stanowiskach municypalnych w służbie municypalnej, na stanowiskach municypalnych z wyboru oraz na stanowiskach państwowych.

Inne okresy zatrudnienia zaliczane są do stażu służby municypalnej zgodnie z ustawodawstwem federalnym i ustawodawstwem podmiotów Federacji Rosyjskiej.

2. Staż służby municypalnej urzędnika municypalnego przyrównany jest do stażu służby państwowej urzędnika państwowego.

Okres przepracowany na stanowiskach municypalnych w służbie municypalnej zaliczany jest do stażu uprawniającego do przyznania ulg i gwarancji zgodnie z ustawami Federacji Rosyjskiej o służbie państwowej.

Artykuł 20. Pełnienie służby municypalnej

1. Wstępowanie do służby municypalnej odbywa się zgodnie z ustawodawstwem pracy Federacji Rosyjskiej.

2. Tryb pełnienia służby municypalnej, sposób kierowania służbą municypalną, wymogi stawiane osobom piastującym municypalne stanowiska w służbie municypalnej określa statut jednostki municypalnej w zgodności z ustawodawstwem podmiotu Federacji Rosyjskiej.

Rozdział III

Przepisy końcowe i przejściowe

Artykuł 21. Uzgadnianie normatywnych aktów prawnych z niniejszą ustawą federalną

1. Prezydentowi Federacji Rosyjskiej, Rządowi Federacji Rosyjskiej, organom władzy państwowej podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz organom samorządu lokalnego zaleca się uzgodnienie ich normatywnych aktów prawnych z niniejszą Ustawą Federalną w ciągu trzech miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

2. Ustawodawczym (przedstawicielskim) organom podmiotów Federacji Rosyjskiej zaleca się, by w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Ustawy Federalnej uchwały ustawy o służbie municypalnej.

Artykuł 22. Tymczasowe uregulowania prawne dotyczące rozwiązań przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną

1. Do chwili uchwalenia przez podmioty Federacji Rosyjskiej ustaw przewidzianych przez niniejszą Ustawę Federalną kwestie regulowane przez ustawodawstwo podmiotów Federacji Rosyjskiej mogą być regulowane przez statuty oraz inne normatywne akty prawne wydawane przez jednostki municypalne - uchwalone w zgodności z niniejszą Ustawą Federalną.

2. Ograniczenia wprowadzone w podpunkcie 2 ustępu 1 artykułu 11 niniejszej Ustawy Federalnej nie dotyczą urzędników municypalnych wybranych na deputowanych ustawodawczych (przedstawicielskich) organów podmiotów Federacji Rosyjskiej oraz deputowanych organów przedstawicielskich samorządu lokalnego przed wejściem w życie Ustawy Federalnej "O ogólnych zasadach organizacji samorządu lokalnego w Federacji Rosyjskiej".

Artykuł 23. Wejście w życie niniejszej Ustawy Federalnej

Niniejsza Ustawa Federalna wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Federacji Rosyjskiej

B. JELCYN

Moskwa, Kreml

8 stycznia 1998 roku

No 8-UF

Źródło: *"Российская газета"* z 16.01.1998 r., s. 10-11.

Federacja Rosyjska
Ustawa Federalna

O walce z terroryzmem

Uchwalona przez Dumę Państwową
Zatwierdzona przez Radę 3 lipca 1998 roku Federacji 9 lipca 1998 roku.

Niniejsza Ustawa Federalna określa prawne i organizacyjne podstawy walki z terroryzmem w Federacji Rosyjskiej, tryb koordynowania działalności prowadzących walkę z terroryzmem federalnych organów władzy wykonawczej, organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organizacji i instytucji społecznych niezależnie od form własności, osób urzędowych i poszczególnych obywateli, jak również prawa, obowiązki i gwarancje obywateli w związku z prowadzeniem walki z terroryzmem.

Rozdział I PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1. Podstawy prawne walki z terroryzmem

Podstawę prawną walki z terroryzmem stanowią Konstytucja Federacji Rosyjskiej, Kodeks Karny Federacji Rosyjskiej, niniejsza Ustawa Federalna, inne ustawy federalna, ogólne uznane zasady i normy prawa międzynarodowego, umowy międzynarodowe zawarte przez Federację Rosyjską, dekrety i zarządzenia Prezydenta Federacji Rosyjskiej, uchwały i zarządzenia Rządu Federacji Rosyjskiej, jak również inne uchwalane zgodnie z nimi normatywne akty prawne federalnych organów władzy państwowej.

Artykuł 2. Podstawowe zasady walki z terroryzmem

Walka z terroryzmem w Federacji Rosyjskiej opiera się na zasadach:

- 1) legalności;
- 2) priorytetowości środków służących zapobieganiu terroryzmu;
- 3) nieuchronności kary za uprawianie działalności terrorystycznej;
- 4) kojarzenia jawnych i niejawnych metod walki z terroryzmem;
- 5) kompleksowego wykorzystywania zapobiegawczych środków prawnych, politycznych, społeczno-ekonomicznych i propagandowych;
- 6) priorytetowości ochrony praw osób narażonych na niebezpieczeństwo wskutek akcji terrorystycznej;
- 7) minimalnych ustępstw na rzecz terrorysty;
- 8) jednoosobowego kierowania siłami i środkami wykorzystywanymi do operacji antyterrorystycznych;
- 9) zachowania maksymalnej dyskrecji w odniesieniu do informacji dotyczących technicznych i taktycznych metod prowadzenia operacji antyterrorystycznych, jak również składu uczestników wymienionych operacji.

Artykuł 3. Podstawowe pojęcia

Do celów niniejszej Ustawy Federalnej używa się następujących podstawowych pojęć:

terroryzm - rozumiany jako przemoc lub groźba jej użycia w stosunku do osób fizycznych lub organizacji, jak również zniszczenie (uszkodzenie) lub groźba zniszczenia (uszkodzenia) mienia i innych obiektów materialnych, stwarzające groźbę zagłady ludzi, wyrządzenia poważnych szkód materialnych bądź wywołania innych groźnych społecznie skutków, stosowane w celu naruszenia bezpieczeństwa publicznego, zastraszenia ludności lub wywarcia wpływu na organy władzy w celu podjęcia przez nie decyzji korzystnych dla terrorystów bądź zaspokojenia ich nieuzasadnionych roszczeń majątkowych i (lub) innych; zamach na życie męża stanu lub działacza społecznego, dokonany w celu położenia kresu jego państwowej lub innej działalności politycznej bądź z zemsty za prowadzenie takiej działalności; napaść na przedstawiciela państwa obcego lub pracownika organizacji

międzynarodowej, korzystających z ochrony międzynarodowej, jak również na lokale służbowe bądź pojazdy osób korzystających z ochrony międzynarodowej, o ile czyn ten został popełniony w celu sprowokowania wojny lub skomplikowania stosunków międzynarodowych;

działalność terrorystyczna - rozumiana jako działalność obejmująca:

1) organizowanie, planowanie, przygotowywanie i realizowanie akcji terrorystycznych;

2) podżeganie do akcji terrorystycznej, do stosowania przemocy wobec osób fizycznych lub organizacji, niszczenia obiektów materialnych w celach terrorystycznych;

3) organizowanie nielegalnej formacji zbrojnej, związku przestępczego (organizacji przestępczej), zorganizowanej grupy w celu dokonania akcji terrorystycznej, jak również udział w takiej akcji;

4) werbowanie, uzbrajanie, szkolenie i wykorzystywanie terrorystów;

5) finansowanie jawnie terrorystycznej organizacji lub grupy terrorystycznej bądź wspieranie ich w inny sposób;

międzynarodowa działalność terrorystyczna - rozumiana jako działalność terrorystyczna uprawiana:

1) przez terrorystę lub organizację terrorystyczną na terytorium więcej niż jednego państwa lub wyrządzającą szkodę interesom więcej niż jednego państwa;

2) przez obywateli jednego państwa w stosunku do obywateli innego państwa lub na terytorium innego państwa;

3) w wypadku, gdy zarówno terrorysta, jak i ofiara terroryzmu są obywatelami jednego i tego samego państwa lub różnych państw, lecz przestępstwo zostało popełnione poza granicami terytoriów tych państw;

akcja terrorystyczna - rozumiana jako bezpośrednie popełnienie przestępstwa o charakterze terrorystycznym w postaci dokonania wybuchu, podpalenia, użycia lub groźby użycia jądrowych urządzeń wybuchowych, substancji radioaktywnych, chemicznych, biologicznych, wybuchowych, toksycznych, trujących, silnie działających i cuchnących; zniszczenia, uszkodzenia lub zaboru pojazdów lub innych obiektów; dokonania zamachu na życie męża stanu lub działacza

społecznego, przedstawiciela narodowościowych, etnicznych, religijnych lub innych grup ludności; wzięcia zakładników, uprowadzenia człowieka; stworzenia zagrożenia dla życia, zdrowia lub mienia nieokreślonego kręgu osób poprzez stworzenie warunków do wystąpienia awarii i katastrof technicznych lub realnej groźby powstania takiego zagrożenia; rozpowszechniania gróźb w jakiegokolwiek formie i przy użyciu jakiegokolwiek środków; innych działań stwarzających groźbę zagłady ludzi, wyrządzenia poważnych szkód materialnych bądź wywołania innych groźnych społecznie skutków;

przestępstwa o charakterze terrorystycznym - rozumiane jako przestępstwa przewidziane przez artykuły 205-208, 277 i 360 Kodeksu Karnego Federacji Rosyjskiej. Do przestępstw o charakterze terrorystycznym mogą być zaliczone także inne przestępstwa przewidziane przez Kodeks Karny Federacji Rosyjskiej, o ile zostały popełnione w celach terrorystycznych. Odpowiedzialność za popełnienie takich przestępstw następuje zgodnie z Kodeksem Karnym Federacji Rosyjskiej;

terrorysta - rozumiany jako osoba zaangażowana w jakiegokolwiek formie w działalność terrorystyczną;

grupa terrorystyczna - rozumiana jako grupa osób, które połączyły się w celu uprawiania działalności terrorystycznej;

organizacja terrorystyczna - rozumiana jako organizacja stworzona w celu uprawiania działalności terrorystycznej lub dopuszczająca możliwość wykorzystania w swojej działalności terroryzmu. Organizacja zostaje uznana za terrorystyczną, jeżeli choćby tylko jedno z jej ogniw strukturalnych uprawia działalność terrorystyczną za wiedzą choćby tylko jednego z kierowniczych organów danej organizacji;

walka z terroryzmem - rozumiana jako działalność mająca na celu zapobieganie, wykrywanie, udaremnianie i minimalizowanie skutków działalności terrorystycznej;

operacja antyterrorystyczna - rozumiana jako specjalne przedsięwzięcia zmierzające do udaremnienia akcji terrorystycznej, zapewnienia bezpieczeństwa osobom fizycznym, unieszkodliwienia terrorystów, jak również zminimalizowania skutków akcji terrorystycznej;

strefa operacji antyterrorystycznej - rozumiana jako poszczególne obszary lub akweny, pojazd, budynek, budowla, konstrukcja, lokal i

przylegające do nich obszary lub akweny, w których granicach przeprowadzana jest wymieniona operacja;

zakładnik - rozumiany jako osoba fizyczna, wprowadzona i (lub) przetrzymywana w celu wymuszenia na państwie, organizacji lub poszczególnych osobach jakiegokolwiek działania lub powstrzymania się od jakiegokolwiek działania jako warunku uwolnienia przetrzymywanej osoby.

Artykuł 4. Międzynarodowa współpraca Federacji Rosyjskiej w dziedzinie walki z terroryzmem

1. Federacja Rosyjska zgodnie z umowami międzynarodowymi współpracuje w dziedzinie walki z terroryzmem z państwami obcymi, ich organami ochrony prawa i służbami specjalnymi, jak również z organizacjami międzynarodowymi prowadzącymi walkę z terroryzmem.

2. Federacja Rosyjska, kierując się interesem zapewnienia bezpieczeństwa jednostki, społeczeństwa i państwa, ściga na swoim terytorium osoby uczestniczące w działalności terrorystycznej również w tym wypadku, gdy akcje terrorystyczne zostały zaplanowane bądź przeprowadzone poza granicami Federacji Rosyjskiej, jednak wyrządzają szkodę Federacji Rosyjskiej, a także w innych wypadkach przewidzianych przez umowy międzynarodowe zawarte przez Federację Rosyjską.

Rozdział II

PODSTAWY ORGANIZACJI WALKI Z TERRORYZMEM

Artykuł 5. Cele walki z terroryzmem

Walka z terroryzmem w Federacji Rosyjskiej prowadzona jest w celu:

- 1) ochrony jednostki, społeczeństwa i państwa przed terroryzmem;
- 2) zapobiegania, wykrywania i udaremniania działalności terrorystycznej oraz minimalizowania jej skutków;
- 3) wykrywania i usuwania przyczyn i warunków sprzyjających uprawianiu działalności terrorystycznej.

Artykuł 6. Podmioty prowadzące walkę z terroryzmem

1. Głównym podmiotem kierownictwa walką z terroryzmem i zapewniającym niezbędne do tego siły, środki i zasoby jest Rząd Federacji Rosyjskiej.

2. Federalne organy władzy wykonawczej uczestniczą w walce z terroryzmem w ramach swoich kompetencji określonych przez ustawodawstwo federalne oraz inne normatywne akty prawne Federacji Rosyjskiej.

3. Podmiotami prowadzącymi bezpośrednio walkę z terroryzmem w ramach swoich kompetencji są:

Federalna Służba Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej;
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Federacji Rosyjskiej;
Służba Wywiadu Zagranicznego Federacji Rosyjskiej;
Federalna Służba Ochrony Federacji Rosyjskiej;
Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej;
Federalna Służba Graniczna Federacji Rosyjskiej.

4. Podmiotami uczestniczącymi w zapobieganiu, wykrywaniu i udaremnianiu działalności terrorystycznej w ramach swoich kompetencji są także inne federalne organy władzy wykonawczej, których wykaz ustala Rząd Federacji Rosyjskiej.

5. W wypadku likwidacji, reorganizacji lub przemianowania wymienionych w niniejszym artykule federalnych organów władzy wykonawczej ich funkcje w dziedzinie walki z terroryzmem przechodzą na ich następców prawnych.

6. W celu koordynowania działalności podmiotów prowadzących walkę z terroryzmem, na podstawie decyzji Prezydenta Federacji Rosyjskiej lub uchwał Rządu Federacji Rosyjskiej mogą być powoływane komisje antyterrorystyczne szczebla federalnego i regionalnego.

Federalna komisja antyterrorystyczna rozwiązuje następujące podstawowe zadania:

opracowuje podstawy polityki państwa w dziedzinie walki z terroryzmem w Federacji Rosyjskiej oraz zalecenia zmierzające do zwiększenia efektywności działań w zakresie wykrywania i usuwania przyczyn i warunków sprzyjających powstawaniu terroryzmu i uprawianiu działalności terrorystycznej;

gromadzi i analizuje informacje o stanie i tendencjach terroryzmu na terytorium Federacji Rosyjskiej;

koordynuje działalność federalnych organów władzy wykonawczej prowadzących walkę z terroryzmem w celu uzgodnienia ich działań w zakresie zapobiegania akcjom terrorystycznym oraz ich wykrywania i udaremniania, jak również wykrywania i usuwania przyczyn i warunków sprzyjających przygotowywaniu i realizowaniu akcji terrorystycznych;

uczestniczy w przygotowywaniu na terenie Federacji Rosyjskiej umów międzynarodowych dotyczących walki z terroryzmem;

opracowuje wnioski odnośnie doskonalenia ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej w zakresie walki z terroryzmem.

Artykuł 7. Kompetencje podmiotów prowadzących walkę z terroryzmem

1. Podmioty prowadzące walkę z terroryzmem kierują się w swojej działalności niniejszą Ustawą Federalną, innymi ustawami federalnymi, ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego, umowami międzynarodowymi zawartymi przez Federację Rosyjską, jak również wydanymi na ich podstawie normatywnymi aktami prawnymi (w tym także międzyresortowymi) regulującymi tę działalność.

2. Federalna Służba Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej i jej organy terytorialne w podmiotach Federacji Rosyjskiej prowadzą walkę z terroryzmem w drodze zapobiegania przestępstwom o charakterze terrorystycznym oraz ich wykrywania i udaremniania, w tym także w odniesieniu do przestępstw zmierzających do osiągnięcia celów politycznych, jak również w drodze zapobiegania, wykrywania i udaremniania międzynarodowej działalności terrorystycznej, a także zgodnie z ustawodawstwem o procedurze karnej prowadzą postępowanie przygotowawcze w sprawach karnych dotyczących takich przestępstw.

3. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Federacji Rosyjskiej prowadzi walkę z terroryzmem w drodze zapobiegania przestępstwom o charakterze terrorystycznym popełnianym dla osiągnięcia określonych korzyści oraz ich wykrywania i udaremniania.

4. Służba Wywiadu Zagranicznego Federacji Rosyjskiej oraz inne organy wywiadu zagranicznego Federacji Rosyjskiej prowadzą walkę

z terroryzmem w drodze zapewniania bezpieczeństwa placówkom Federacji Rosyjskiej znajdującym się poza granicami terytorium Federacji Rosyjskiej, ich pracownikom i członkom rodzin wymienionych pracowników, jak również gromadzą informacje o działalności zagranicznych i międzynarodowych organizacji terrorystycznych.

5. Federalna Służba Ochrony Federacji Rosyjskiej prowadzi walkę z terroryzmem w drodze zapewniania bezpieczeństwa obiektom objętym ochroną państwa i osłaniania chronionych obiektów.

6. Ministerstwo Obrony Federacji Rosyjskiej zapewnia osłonę uzbrojenia w postaci broni masowego rażenia, broni raketowej i strzeleckiej, amunicji i materiałów wybuchowych, osłonę obiektów wojskowych, jak również uczestniczy w zapewnianiu bezpieczeństwa krajowej żegludze morskiej i przestrzeni powietrznej Federacji Rosyjskiej oraz w operacjach antyterrorystycznych.

7. Federalna Służba Graniczna Federacji Rosyjskiej prowadzi walkę z terroryzmem w drodze zapobiegania próbom przekraczania przez terrorystów Granicy Państwowej Federacji Rosyjskiej, jak również próbom nielegalnego przemieszczania przez Granicę Państwową Federacji Rosyjskiej broni, substancji wybuchowych, trujących i radioaktywnych oraz innych przedmiotów, które mogą być użyte do popełnienia przestępstw o charakterze terrorystycznym, a także w drodze wykrywania i udaremniania takich prób, uczestniczy w zapewnianiu bezpieczeństwa krajowej żegludze morskiej w granicach wód terytorialnych, wyłącznej strefie ekonomicznej Federacji Rosyjskiej oraz w operacjach antyterrorystycznych.

Artykuł 8. Podstawowe funkcje podmiotów wykorzystywanych do walki z terroryzmem

Federalne organy władzy wykonawczej wymienione w artykule 6 niniejszej Ustawy Federalnej oraz ich organy terytorialne w podmiotach Federacji Rosyjskiej uczestniczą w walce z terroryzmem w ramach swoich kompetencji w drodze opracowywania i realizowania zapobiegawczych, systemowych, organizacyjnych, wychowawczych oraz innych środków służących zapobieganiu, wykrywaniu i udaremnianiu działalności terrorystycznej; tworzenia i utrzymywania w niezbędnej gotowości resortowych systemów przeciwdziałania przestępstwom o charakterze terrorystycznym; dostarczania materiałów oraz

środków technicznych i finansowych, informacji, pojazdów i środków łączności, sprzętu medycznego i leków, jak również w innych formach dyktowanych potrzebami walki z terroryzmem. Tryb dostarczania materiałów oraz środków technicznych i finansowych, informacji, pojazdów i środków łączności, sprzętu medycznego i leków określa Rząd Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 9. Wspieranie organów prowadzących walkę z terroryzmem

1. Organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, organy samorządu lokalnego, organizacje i instytucje społeczne niezależnie od form własności oraz osoby urzędowe winny udzielać wsparcia organom prowadzącym walkę z terroryzmem.

2. Powiadamianie organów ochrony prawa o posiadanych informacjach dotyczących działalności terrorystycznej i o jakichkolwiek innych okolicznościach, o których informacje mogą przyczynić się do zapobieżenia, ujawnienia i udaremnienia działalności terrorystycznej, jak również zminimalizowania jej skutków, jest obywatelskim obowiązkiem każdego.

Rozdział III

PROWADZENIE OPERACJI ANTYTERRORYSTYCZNYCH

Artykuł 10. Kierowanie operacją antyterrorystyczną

1. W celu bezpośredniego kierowania operacją antyterrorystyczną, zgodnie z uchwałą Rządu Federacji Rosyjskiej zostaje powołany sztab operacyjny, na czele którego stoi przedstawiciel Federalnej Służby Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej lub Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Federacji Rosyjskiej - w zależności od tego, który z federalnych organów władzy wykonawczej będzie mieć szersze kompetencje jeśli chodzi o prowadzenie konkretnej operacji antyterrorystycznej.

2. W podmiotach Federacji Rosyjskiej i regionach Federacji Rosyjskiej mogą być powoływane sztaby operacyjne, których liczba i skład zależą od specyfiki miejscowych warunków i charakteru ewentualnych akcji terrorystycznych na terytoriach podmiotów (regionów) Federacji Rosyjskiej.

3. Na czele sztabu operacyjnego kierującego operacjami antyterrorystycznymi w podmiocie (regionie) Federacji Rosyjskiej stoi kierownik terytorialnego organu (oddziału) tego resortu, który będzie mieć szersze kompetencje jeśli chodzi o prowadzenie konkretnej operacji antyterrorystycznej. W wypadku zmiany charakteru akcji terrorystycznej kierownik operacji antyterrorystycznej może zostać zastąpiony na podstawie decyzji przewodniczącego właściwej międzyresortowej komisji antyterrorystycznej.

4. Tryb działania sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną określa regulamin zatwierdzany przez przewodniczącego właściwej międzyresortowej komisji antyterrorystycznej. Regulamin sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną opracowywany jest na podstawie typowego regulaminu zatwierzonego przez federalną komisję antyterrorystyczną.

Artykuł 11. Siły i środki do przeprowadzenia operacji antyterrorystycznej

Do przeprowadzenia operacji antyterrorystycznej sztab operacyjny kierujący operacją antyterrorystyczną ma prawo wykorzystywać niezbędne siły i środki tych federalnych organów władzy wykonawczej, które uczestniczą w walce z terroryzmem zgodnie z artykułem 6 niniejszej Ustawy Federalnej. Federalne organy władzy wykonawczej i organy władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej dostarczają niezbędnej do przeprowadzenia operacji antyterrorystycznej broni i środków specjalnych, pojazdów i środków łączności oraz innych materiałów i środków technicznych.

Artykuł 12. Kierowanie operacją antyterrorystyczną

1. Wszyscy wojskowi, pracownicy i specjaliści wykorzystywani do przeprowadzenia operacji antyterrorystycznej od chwili rozpoczęcia wymienionej operacji podlegają kierownikowi sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną.

2. W zależności od skali i stopnia zagrożenia społecznego oraz spodziewanych negatywnych skutków akcji terrorystycznej kierownikiem operacji antyterrorystycznej może być mianowany przedstawiciel federalnej komisji antyterrorystycznej. Na podstawie decyzji Prezydenta Federacji Rosyjskiej kierownikiem sztabu operacyjnego kie-

rującego operacją antyterrorystyczną może być mianowany kierownik federalnego organu władzy wykonawczej.

3. Kierownik sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną określa granice strefy operacji antyterrorystycznej oraz podejmuje decyzję o użyciu sił i środków wykorzystywanych do przeprowadzenia wymienionej operacji.

Ingerencja jakiegokolwiek innej osoby niezależnie od piastowanego przez nią urzędu w operatywne kierowanie operacją antyterrorystyczną jest niedopuszczalna.

Artykuł 13. Reżim prawny w strefie operacji antyterrorystycznej

1. W strefie operacji antyterrorystycznej osoby prowadzące wymienioną operację mają prawo:

1) stosować w razie konieczności środki w celu czasowego ograniczenia lub zakazu poruszania się pojazdów i pieszych po ulicach i drogach, nie dopuszczania pojazdów, w tym pojazdów przedstawicielstw dyplomatycznych i placówek konsularnych, oraz obywateli do poszczególnych obszarów i obiektów bądź usunięcia obywateli z poszczególnych obszarów i obiektów, jak również odholowywania pojazdów;

2) kontrolować dokumenty poświadczające tożsamość obywateli i osób urzędowych, a wypadku braku takich dokumentów - zatrzymywać wymienione osoby w celu ustalenia ich tożsamości;

3) zatrzymywać i przekazywać organom spraw wewnętrznych Federacji Rosyjskiej osoby, które dopuściły się lub dopuszczają łamania prawa bądź innych działań nakierowanych na niewypełnianie zgodnych z prawem żądań osób prowadzących akcję antyterrorystyczną, jak również działań związanych z nieusankcjonowanym przedostaniem się lub próbą przedostania się do strefy operacji antyterrorystycznej;

4) bez przeszkód wchodzić (dostawać się) do pomieszczeń mieszkalnych i innych należących do obywateli oraz na należące do nich działki gruntowe, na tereny i do lokali instytucji niezależnie od form własności, do pojazdów - w razie udaremniania akcji terrorystycznej, w razie ścigania osób podejrzewanych o dokonanie akcji terrorystycz-

nej, o ile zwłoka może stworzyć realne zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego;

5) przeprowadzać przy wejściu (wjeździe) do strefy operacji antyterrorystycznej i przy wyjściu (wyjeździe) z wymienionej strefy rewizję osobistą obywateli, kontrolę znajdujących się przy nich rzeczy oraz kontrolę pojazdów i przewożonych nimi rzeczy, w tym z użyciem środków technicznych;

6) wykorzystywać do celów służbowych środki łączności, łącznie ze specjalnymi, należące do obywateli i instytucji niezależnie od form własności;

7) wykorzystywać do celów służbowych pojazdy należące do instytucji niezależnie od form własności, z wyjątkiem pojazdów przedstawicielstw dyplomatycznych i konsularnych oraz innych przedstawicielstw państw obcych i organizacji międzynarodowych, a w wypadkach nie cierpiących zwłoki - także należące do obywateli, w celu zapobieżenia akcji terrorystycznej, w celu ścigania i zatrzymania osób, które dokonały akcji terrorystycznej, lub w celu dostarczenia osób pilnie wymagających pomocy lekarskiej do placówki leczniczej, jak również w celu dotarcia na miejsce zdarzenia.

2. W strefie operacji antyterrorystycznej działalność pracowników środków masowego przekazu reguluje kierownik sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną, o ile ustawa federalna nie przewiduje inaczej.

Artykuł 14. Prowadzenie pertraktacji z terrorystami

1. W toku operacji antyterrorystycznej, w celu zachowania życia i zdrowia ludzkiego, dóbr materialnych, jak również zbadania możliwości udaremnienia akcji terrorystycznej bez użycia siły, dopuszcza się prowadzenie pertraktacji z terrorystami.

Do prowadzenia pertraktacji z terrorystami dopuszcza się jedynie osoby specjalnie upoważnione do tego przez kierownika sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną.

2. W toku pertraktacji z terrorystami wśród warunków zaniechania przez nich akcji terrorystycznej nie powinny być rozpatrywane kwestie wydania terrorystom jakichkolwiek osób, przekazania im broni oraz innych środków i przedmiotów, których użycie może stworzyć

zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego, jak również kwestia spełnienia politycznych żądań terrorystów.

3. Fakt prowadzenia pertraktacji z terrorystami nie może stanowić podstawy lub warunku zwolnienia ich od odpowiedzialności za popełnione czyny.

Artykuł 15. Informowanie opinii publicznej o akcji terrorystycznej

1. W toku operacji antyterrorystycznej informowanie opinii publicznej o akcji terrorystycznej odbywa się w formach i zakresie określanych przez kierownika sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną lub przedstawiciela wymienionego sztabu, odpowiedzialnego za kontakty z opinią publiczną.

2. Niedopuszczalne jest rozpowszechnianie informacji:

1) ujawniających specjalne techniczne oraz taktyczne metody prowadzenia operacji antyterrorystycznej;

2) mogących utrudnić prowadzenie operacji antyterrorystycznej i stworzyć zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, którzy znaleźli się w strefie operacji antyterrorystycznej lub znajdujących się poza granicą wymienionej strefy;

3) służących propagowaniu lub usprawiedliwianiu terroryzmu i ekstremizmu;

4) o pracownikach oddziałów specjalnych, członkach sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną - w toku jej prowadzenia, jak również o osobach wspierających wymienioną operację.

Artykuł 16. Zakończenie operacji antyterrorystycznej

1. Operację antyterrorystyczną uważa się za zakończoną wówczas, gdy akcja terrorystyczna zostanie udaremniona (zaniechana), a zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi znajdujących się w strefie operacji antyterrorystycznej - wyeliminowane.

2. Decyzję o zakończeniu operacji antyterrorystycznej podejmuje kierownik sztabu operacyjnego kierującego operacją antyterrorystyczną.

Rozdział IV
ZREKOMPENSOWANIE SZKODY WYRZĄDZONEJ
WSKUTEK AKCJI TERRORYSTYCZNEJ I REHABILITACJA
SOCJALNA OSÓB, KTÓRE UCIERPIAŁY WSKUTEK
AKCJI TERRORYSTYCZNEJ

Artykuł 17. Zrekompensowanie szkody wyrządzonej wskutek akcji terrorystycznej

1. Szkada wyrządzona wskutek akcji terrorystycznej zostaje zrekompensowana ze środków budżetu tego podmiotu Federacji Rosyjskiej, na którego obszarze dokonano akcji terrorystycznej, z późniejszym wyegzekwowaniem kwoty tej rekompensaty od sprawcy szkody w trybie określonym przez ustawodawstwo o procedurze cywilnej.

2. Szkada wyrządzona wskutek akcji terrorystycznej dokonanej na terytoriach kilku podmiotów Federacji Rosyjskiej, jak również wyrządzona jednemu podmiotowi Federacji Rosyjskiej, a przekraczająca możliwości zrekompensowania jej z budżetu danego podmiotu Federacji Rosyjskiej, zostaje zrekompensowana ze środków budżetu federalnego, z późniejszym wyegzekwowaniem kwoty tej rekompensaty od sprawcy szkody w trybie określonym przez ustawodawstwo o procedurze cywilnej.

3. Szkada wyrządzona obcokrajowcom wskutek akcji terrorystycznej dokonanej na terytorium Federacji Rosyjskiej zostaje zrekompensowana ze środków budżetu federalnego, z późniejszym wyegzekwowaniem kwoty tej rekompensaty od sprawcy szkody.

4. Szkada wyrządzona instytucji wskutek akcji terrorystycznej zostaje zrekompensowana w trybie określonym przez Kodeks Cywilny Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 18. Rehabilitacja socjalna osób, które ucierpiały wskutek akcji terrorystycznej

1. Rehabilitacja socjalna osób, które ucierpiały wskutek akcji terrorystycznej, przeprowadzana w celu umożliwienia im powrotu do normalnego życia, obejmuje świadczenie pomocy prawnej wymienionym osobom, ich rehabilitację psychologiczną, medyczną i zawodową, zapewnienie im pracy aż do przywrócenia poprzedniego zajęcia włącznie oraz przydzielenie mieszkania.

2. Rehabilitację socjalną osób, które ucierpiały wskutek akcji terrorystycznej, jak również osób wymienionych w artykule 19 niniejszej Ustawy Federalnej, przeprowadza się ze środków budżetu federalnego oraz ze środków budżetu tego podmiotu Federacji Rosyjskiej, na którego obszarze dokonano akcji terrorystycznej.

3. Tryb realizacji rehabilitacji socjalnej osób, które ucierpiały wskutek akcji terrorystycznej, określa Rząd Federacji Rosyjskiej.

Rozdział V PRAWNA I SOCJALNA OCHRONA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH WALCE Z TERRORYZMEM

Artykuł 19. Osoby uczestniczące w walce z terroryzmem objęte ochroną prawną i socjalną

1. Osoby uczestniczące w walce z terroryzmem znajdują się pod ochroną państwa. Ochrona prawna i socjalna obejmuje:

1) wojskowych, pracowników i specjalistów federalnych organów władzy wykonawczej i organów władzy wykonawczej podmiotów Federacji Rosyjskiej, którzy bezpośrednio uczestniczą (uczestniczyli) w walce z terroryzmem;

2) osoby stale lub czasowo wspierające organy państwowe prowadzące walkę z przestępczością w zapobieganiu, wykrywaniu i udaremnianiu działalności terrorystycznej oraz minimalizowaniu jej skutków;

3) członków rodzin osób wymienionych w punktach 1 i 2 ustępu 1 niniejszego artykułu, o ile zapewnienie im ochrony jest niezbędne w związku z udziałem wymienionych osób w walce z terroryzmem;

2. Ochrona socjalna osób uczestniczących w walce z terroryzmem realizowana jest z uwzględnieniem statusu prawnego takich osób określonego przez ustawy federalne i inne normatywne akty prawne, zgodnie z trybem ustalonym przez Rząd Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 20. Zrekompensowanie szkody osobom uczestniczącym w walce z terroryzmem

1. Szkada wyrządzona zdrowiu lub mieniu osób wymienionych w artykule 19 niniejszej Ustawy Federalnej w związku z ich udziałem w

walce z terroryzmem zostaje zrekompensowana w trybie określonym przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

2. W wypadku, gdy w toku operacji antyterrorystycznej osoba, która uczestniczyła w walce z terroryzmem, poniosła śmierć, członkom rodziny zmarłego oraz osobom pozostającym na jego utrzymaniu wypłaca się jednorazowy zasiłek w wysokości tysiąca najniższych wynagrodzeń za pracę, wyznacza zaopatrzenie emerytalne z powodu utraty żywiciela, jak również utrzymuje ulgi w uzyskaniu mieszkania oraz ulgi w opłatach usług mieszkaniowo-komunalnych, o ile ulgi takie przysługiwały zmarłemu.

3. W wypadku, gdy w toku operacji antyterrorystycznej osoba, która uczestniczyła w walce z terroryzmem, została okaleczona, co spowodowało inwalidztwo, osobie tej ze środków budżetu federalnego wypłaca się jednorazowy zasiłek w wysokości pięciuset najniższych wynagrodzeń za pracę i wyznacza rentę zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

4. W wypadku, gdy w toku operacji antyterrorystycznej osoba, która uczestniczyła w walce z terroryzmem, została zraniona w stopniu nie powodującym inwalidztwa, osobie tej wypłaca się jednorazowy zasiłek w wysokości stu najniższych wynagrodzeń za pracę.

Artykuł 21. Zwolnienie od odpowiedzialności za wyrządzenie szkody

W toku operacji antyterrorystycznej na podstawie i w ramach przewidzianych przez prawo dopuszcza się wymuszone okolicznościami wyrządzenie szkody życiu, zdrowiu i mieniu terrorystów, jak również innym prawnie chronionym interesom. W związku z tym wojskowych, specjalistów oraz inne osoby uczestniczące w walce z terroryzmem zwalnia się od odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną w toku operacji antyterrorystycznej, zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 22. Korzystniejsze obliczanie wysługi lat

W wypadku wojskowych i pracowników federalnych organów władzy wykonawczej, którzy służą (służyli) w oddziałach prowadzących bezpośrednią walkę z terroryzmem, do wysługi lat przy obliczaniu wymiaru emerytury jeden dzień służby zalicza się jak półtora dnia, a

w odniesieniu do okresu, w którym brali udział w operacjach antyterrorystycznych - jeden dzień służby zalicza się jak trzy dni (o ile ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej nie przewiduje większych ulg przy obliczaniu wysługi lat).

Rozdział VI ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA UDZIAŁ W DZIAŁALNOŚCI TERRORYSTYCZNEJ

Artykuł 23. Odpowiedzialność za udział w działalności terrorystycznej

Osoby winne działalności terrorystycznej ponoszą odpowiedzialność przewidzianą przez ustawodawstwo Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 24. Odrębności postępowania karnego i cywilnego w sprawach o działalność terrorystyczną

Decyzją sądu sprawy o przestępstwa o charakterze terrorystycznym, jak również sprawy o zrekompensowanie szkody wyrządzonej wskutek akcji terrorystycznej mogą być rozpatrywane na posiedzeniach zamkniętych z zachowaniem wszelkich reguł procesowych.

Artykuł 25. Odpowiedzialność organizacji za działalność terrorystyczną

1. Organizacja zostaje uznana za terrorystyczną i podlega likwidacji na podstawie wyroku sądowego.

W wypadku likwidacji organizacji uznanej za terrorystyczną jej mienie ulega przepadkowi na rzecz skarbu państwa.

2. W wypadku uznania przez sąd Federacji Rosyjskiej organizacji międzynarodowej (jej oddziału, filii, przedstawicielstwa) zarejestrowanej poza granicami Federacji Rosyjskiej za terrorystyczną działalność tej organizacji na terytorium Federacji Rosyjskiej zostaje zakazana, jej rosyjski oddział (filia, przedstawicielstwo) ulega likwidacji, a należące doń mienie oraz mienie wymienionej organizacji międzynarodowej znajdujące się na terytorium Federacji Rosyjskiej ulegają przepadkowi na rzecz skarbu państwa.

3. Wniosek o pociągnięcie organizacji do odpowiedzialności za działalność terrorystyczną kierują do sądu Prokurator Generalny Federacji Rosyjskiej lub podlegli mu prokuratorzy.

Rozdział VII

KONTROLOWANIE I NADZOROWANIE PRZESTRZEGANIA LEGALNOŚCI W WALCE Z TERRORYZMEM

Artykuł 26. **Kontrolowanie walki z terroryzmem**

W Federacji Rosyjskiej kontrolę nad walką z terroryzmem sprawują Prezydent Federacji Rosyjskiej i Rząd Federacji Rosyjskiej.

Artykuł 27. **Nadzorowanie przestrzegania legalności w walce z terroryzmem**

1. Nadzór nad realizacją ustaw w toku walki z terroryzmem sprawują Generalny Prokurator Federacji Rosyjskiej i podlegli mu prokuratorzy.

2. Prokuratura Federacji Rosyjskiej w ramach swoich kompetencji stosuje również środki mające na celu zapobieganie działalności terrorystycznej, zgodnie z ustawodawstwem karnym Federacji Rosyjskiej prowadzi postępowanie przygotowawcze, nadzoruje dochodzenie w sprawach karnych związanych z działalnością terrorystyczną, podtrzymuje w sądach oskarżenie publiczne w tego typu sprawach, jak również stosuje inne środki zgodnie z ustawodawstwem Federacji Rosyjskiej.

Rozdział VIII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 28. **Uzgodnienie normatywnych aktów prawnych z niniejszą Ustawą Federalną**

Ustawy federalne oraz inne normatywne akty prawne zostaną uzgodnione z niniejszą Ustawą Federalną w ciągu trzech miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Artykuł 29. Wejście w życie niniejszej Ustawy Federalnej

Niniejsza Ustawa Federalna wchodzi w życie z dniem jej urzędowego ogłoszenia.

Prezydent Federacji Rosyjskiej**B. JELCYN**

Moskwa, Kreml

25 lipca 1998 roku

Nr 130-UF

Źródło: „*Российская газета*” z 4.08.1998 r., s. 4.

Do Komitetu ds. Stowarzyszeń Społecznych i Organizacji Religijnych Dumy Państwowej Zgromadzenia Federalnego Federacji Rosyjskiej

Opinia dotycząca sprawdzenia zgodności Ustawy Federalnej „O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych” z międzynarodowymi zobowiązaniami prawnymi Federacji Rosyjskiej

Uchwalona 26 września 1997 roku Ustawa Federalna „O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych” w zasadzie odpowiada międzynarodowym zobowiązaniom prawnym Federacji Rosyjskiej, przyjętym przez nią jako sygnatariusza Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych oraz Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Preambuła Ustawy (punkty 1-3), a także artykuły 28, 19 (ust. 2) i 29 (ust. 2) Konstytucji Federacji Rosyjskiej potwierdzają prawo każdego do wolności sumienia i wolności wyznania, jak również do równości wobec prawa niezależnie od stosunku do religii i przekonań.

Zarazem jednak szereg przepisów Ustawy znajduje się w sprzeczności z zasadami ustanowionymi przez wspomniane już międzynarodowe dokumenty prawne, a co za tym idzie może być zaskarżonych przez obywateli przy składaniu skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. W istocie więc normy te nie mogą obowiązywać na obszarze Federacji Rosyjskiej z racji pierwszeństwa, jakie w stosunku do ustawodawstwa wewnętrznego mają zasady ustanowione przez umowy międzynarodowe, co przewiduje Konstytucja FR (ust. 4 art. 15).

1. W porównaniu z ogólną prawnomiędzynarodową zasadą **równości** wszystkich religii, zapisaną w Konstytucji Federacji Rosyjskiej (zgodnie z ust. 1 art. 14 „żadna religia nie może być uznana za państwową lub obowiązującą”, a zgodnie z ust. 2 tegoż artykułu „związki wyznaniowe są ... równe wobec prawa”), w Ustawie o wolności sumienia w istocie zostaje utrwalona **uprzywilejowana pozycja** poszczególnych religii.

W preambule Ustawa (p. 4-5) powołuje się na „szczególną rolę prawosławia w historii Rosji, w kształtowaniu i rozwijaniu jej życia duchowego i kultury” oraz na „poszanowanie” „chrześcijaństwa, islamu, buddyzmu, judaizmu i innych religii stanowiących nieodłączną część spuścizny historycznej narodów Rosji”.

W związku z tym powstają dwa pytania. Po pierwsze, jakie religie należy rozumieć pod określeniem „inne” - katolicyzm, grekokatolicyzm, czy też, powiedzmy, zielonoświątkowców i molokanów, którzy również mogą być traktowani jako część spuścizny historycznej Rosji? Po wtóre, czy jest to równoznaczne z „nieposzanowaniem” innych religii, nie wymienionych z nazwy w Ustawie - konfucjanizmu, hinduizmu i itp. - a nie stanowiących części tej spuścizny? Z prawnego punktu widzenia, biorąc pod uwagę sformułowania zawarte w preambule, nie sposób udzielić ścisłej odpowiedzi na te pytania.

2. W Ustawie O wolności sumienia (ust. 3 art. 3) czytamy, że ustanawianie preferencji, ograniczeń lub innych form dyskryminacji odnoszonych do stosunku do religii jest niedopuszczalne. Jednakże, mimo deklarowanej w preambule uprzywilejowanej pozycji poszczególnych religii, szereg innych przepisów ustawy ustanawia normy, prowadzące w istocie do praktycznej **dyskryminacji** poszczególnych wyznań.

Przeprowadzone w Ustawie (art. art. 6 i 7) rozgraniczenie między „związkami wyznaniowymi” a „grupami wyznaniowy-

mi” jest sprzeczne zarówno z Konwencją Europejską, jak i z precedensowymi orzeczeniami organów Rady Europy, będącymi ważnym źródłem prawa „europejskiego”.

Zgodnie z ust. 1 art. 7 Ustawy, grupy wyznaniowe, w odróżnieniu od związków wyznaniowych, nie podlegają wpisaniu do rejestru państwowego i nie są osobami prawnymi.

Poza tym, Ustawa dokonuje rozróżnienia między „tradycyjnymi” organizacjami religijnymi a organizacjami religijnymi nie posiadającymi „świadczenia potwierdzającego ich istnienie na danym terenie przez co najmniej piętnaście lat” (ust. 1 art. 9 Ustawy).

„Nietradycyjne” organizacje religijne pozbawia się wielu praw. Tak więc, zgodnie z ust. 3 art. 27 Ustawy, nie mogą one:

- zwracać się do Prezydenta FR z prośbą o odroczenie służby wojskowej i zwolnienie z ćwiczeń wojskowych swoich duchownych, jak również nie mają prawa do zastępowania służby wojskowej wyznawców danej religii alternatywną służbą cywilną;

- tworzyć placówek edukacyjnych;

- nauczać dzieci religii poza ramami programu kształcenia;

- posiadać przedstawicielstwa zagranicznej organizacji religijnej;

- sprawować obrzędów religijnych w placówkach leczniczo-profilaktycznych i szpitalnych, domach dziecka, domach starców i inwalidów, w zakładach karnych;

- wytwarzać, nabywać, eksportować, importować i rozpowszechniać literatury religijnej, druków, nagrań dźwiękowych i nagrań wideo oraz innych przedmiotów o przeznaczeniu religijnym;

- zakładać instytucje wydających literaturę liturgiczną i wytwarzających przedmioty kultu;

- tworzyć placówek edukacyjnych, jak również środków masywnego przekazu;
- tworzyć placówek zawodowego kształcenia religijnego w celu szkolenia kapłanów i personelu religijnego;
- zapraszać obcokrajowców w celu uprawiania przez nich religijnej działalności zawodowej, w tym kaznodziejskiej.

Dyskryminacyjny charakter ma także sprzeczny zarówno z Konwencją Europejską, jak i z Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych, ust. 2 art. 13 Ustawy, głoszący, iż „przedstawicielstwo zagranicznej organizacji religijnej nie może zajmować się uprawianiem kultu oraz innego rodzaju działalnością religijną i nie rozciąga się na nie status związku wyznaniowego”.

3. Zgodnie z ust. 2 art. 3 Ustawy o wolności sumienia „prawo człowieka i obywatela do wolności sumienia i wolności wyznania może zostać ograniczone przez ustawę federalną jedynie w takim stopniu, w jakim jest to nieodzowne w celu ochrony podstaw ustroju konstytucyjnego, moralności, zdrowia, praw i słuszných interesów człowieka i obywatela oraz **zapewnienia obrony kraju i bezpieczeństwa państwa**”.

Ten ostatni przepis jest sprzeczny ust. 2 art. 9 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, która głosi, iż „wolność uzewnętrzniania wyznania ... może podlegać jedynie takim ograniczeniom, które są przewidziane przez ustawę i konieczne w społeczeństwie demokratycznym z uwagi na interesy bezpieczeństwa publicznego, ochronę porządku publicznego, zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób”. Lista ta wyczerpuje przewidziany przez Konwencję wykaz ustawowych ograniczeń jeśli chodzi o prawo do wolności wyznania. W odróżnieniu od szeregu innych praw i wolności, gwarantowanych, m. in., przez Artykuły 8, 10 i 11, w odniesieniu do wolności wyznania Konwencja nie przewiduje

jakichkolwiek limitów powodowanych względami „bezpieczeństwa narodowego”.

*4. Ust. 3 i 4 art. 16 Ustawy o wolności sumienia przewidują możliwość sprawowania obrzędów i ceremonii religijnych w jednostkach wojskowych, w zakładach karnych i aresztach, jednakże Ustawa nie przewiduje **praktycznych gwarancji realizacji tych praw**. Nie jest jasne, co rozumie się przez „uwzględnianie wymogów regulaminowych” oraz „przestrzeganie wymogów ustawodawstwa karno-procesowego”, o czym wspomina wymieniony artykuł.*

Z uwzględnieniem powyższych uwag Federalna Ustawa „O wolności sumienia i o związkach wyznaniowych” może zostać uzgodniona z ogólnie uznanymi zasadami i normami prawa międzynarodowego oraz umowami międzynarodowymi zawartymi przez Federację Rosyjską.

Rzecznik Praw Człowieka w Federacji Rosyjskiej
O. MIRONOW

Tłum. z jęz. ros.: *Andrzej Kubik*

Źródło: „*Российская газета*” z 22.04.1999 r., s. 5.